



## SIMTASK

Mikrosimulačný model slovenského  
daňového a sociálneho systému 2023-2026

Technická dokumentácia

Simona Hrobárová  
Zuzana Siebertová  
Norbert Švarda  
Jana Valachyová

17. marec 2026

## ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE

### **SIMTASK**

**verzia 32.0**

Daňový a sociálny systém

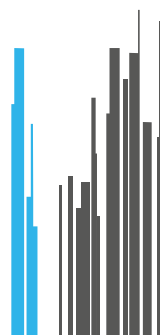
2023-2026

Podkladová databáza

SK-SILC 2024  
príjmový referenčný rok 2023

Aktualizácia dokumentu

17.3.2026



## OBSAH

<b>ÚVOD</b>	<b>5</b>
<b>Čo je nové v aktuálnej verzii</b>	<b>6</b>
<b>1. SIMULÁCIE V SIMTASK-U</b>	<b>8</b>
<b>1.1. Parametre</b>	<b>8</b>
<b>1.2. Definície</b>	<b>9</b>
1.2.1. Príjem (ILDef_sk)	9
1.2.2. Osoby a okruhy posudzovaných osôb (TUDef_sk)	10
<b>1.3. Odvody a daň z príjmov fyzickej osoby</b>	<b>11</b>
1.3.1. Sociálne odvody platené zamestnancom (tscee_sk)	13
1.3.2. Sociálne odvody platené zamestnávateľom (tscer_sk)	13
1.3.3. Sociálne odvody platené SZČO (tscse_sk)	14
1.3.4. Sociálne odvody platené za poistencov štátu (tscsi_sk)	15
1.3.5. Zdravotné odvody (tschl_sk, tsccthl_sk)	16
1.3.6. Sociálne a zdravotné odvody platené dohodármi (tschaj_sk)	17
1.3.7. 2. pilier starobného dôchodkového sporenia (tscpcpi_sk)	18
1.3.8. Daň z príjmov fyzickej osoby (tin_sk)	19
<b>1.4. Sociálne dávky</b>	<b>24</b>
1.4.1. Štátne sociálne dávky (bchba_sk, bch_sk, bcc_sk)	24
1.4.2. Dávky sociálnej pomoci (bsa_sim)	26
1.4.3. Dávky sociálneho zabezpečenia (bunct_sk, bma_sk)	30
<b>2. DÁTA</b>	<b>32</b>
<b>2.1. Podkladová databáza</b>	<b>32</b>
<b>2.2. Indexácia premenných</b>	<b>33</b>
<b>2.3. Štatistické váhy</b>	<b>34</b>
2.3.1. Kalibračné kategórie	34
2.3.2. Vytváranie nových váh	37
2.3.3. Kalibrácia databázy SK-SILC 2024	37
<b>3. VALIDÁCIA</b>	<b>40</b>
<b>3.1. Agregátna validácia nesimulovaných premenných</b>	<b>42</b>
3.1.1. Obyvateľstvo podľa vekových skupín a ekonomickej aktivity	42
3.1.2. Validácia príjmovej štruktúry	42
3.1.3. Nesimulované sociálne dávky	43
<b>3.2. Agregátna validácia simulovaných premenných</b>	<b>44</b>
3.2.1. Simulovaná daň z príjmov a odvody	44
3.2.2. Simulované sociálne dávky	45
<b>3.3. Individuálna validácia</b>	<b>47</b>
<b>4. PRÍLOHA</b>	<b>49</b>
<b>4.1. Parametre daňovo-odvodového a sociálneho systému</b>	<b>49</b>
<b>4.2. Indexácia premenných</b>	<b>54</b>
<b>4.3. Kalibrácia</b>	<b>56</b>
4.3.1. Kalibračné kategórie	56
4.3.2. Výsledky kalibrácie	59
<b>4.4. Validácia</b>	<b>60</b>

4.4.1.	Ex-post validácia rokov 2023 a 2024	60
4.4.2.	Ex-ante validácia rokov 2025 a 2026	64

## ÚVOD<sup>1</sup>

SIMTASK je mikrosimulačný model slovenského daňovo-odvodového a sociálneho systému. Model je vyvíjaný Kanceláriou Rady pre rozpočtovú zodpovednosť od roku 2012. SIMTASK bol inšpirovaný slovenskou verziou mikrosimulačného modelu daňovo-odvodového a sociálneho systému európskych krajín s názvom EUROMOD. V súčasnosti je však vývoj SIMTASK-u úplne nezávislý od EUROMOD-u. SIMTASK je každoročne aktualizovaný s využitím novej podkladovej databázy a podľa aktuálne platnej legislatívy.

SIMTASK je neustále v procese vývoja. V každom roku je zapracovaný aktuálne platný systém (legislatíva), zároveň aj samotné simulácie dane z príjmov, sociálnych a zdravotných odvodov a sociálnych dávok sú postupne vylepšované. Súčasťou SIMTASK-u je aj vytváranie vlastných štatistických váh podkladovej databázy, ktoré zabezpečujú reprezentatívnosť údajov na úrovni Slovenska. Cieľom tohto technického dokumentu je predstaviť aktuálny stav mikrosimulačného modelu SIMTASK.

SIMTASK vypočíta daňovú povinnosť každého jednotlivca a nasimuluje vybrané sociálne dávky, na ktoré má jednotlivec nárok. Pri simuláciách sa zohľadňujú pracovné aj nepracovné príjmy, rôzne odpočítateľné položky a taktiež demografické charakteristiky a štruktúra domácnosti, v ktorej jednotlivci žijú. Výsledky sú následne pre násobené kalibrovanými štatistickými váhami, čo umožňuje vyhodnotiť agregované efekty na úrovni celej ekonomiky.

Simulácie modelom SIMTASK sa dajú využiť na vyhodnocovanie okamžitých dopadov zmien (reforiem) v daniach, odvodoch a sociálnych dávkach pre jednotlivcov a hospodáriace domácnosti. Okamžité dopady sú tie, ktoré sa dajú pozorovať bezprostredne po zmene legislatívy - ešte pred tým ako sa prispôsobí správanie jednotlivcov a domácností. Pod pojmom dopad reformy rozumieme rozdiel medzi novým a pôvodným stavom daňového a sociálneho systému.

Dokument sa skladá z troch častí. V prvej kapitole je predstavená štruktúra SIMTASK-u: parametre modelu a simulačné bloky, v ktorých sú zoskupené jednotlivé časti slovenského daňového a sociálneho systému. Súčasťou prvej kapitoly je aj prehľad daňovo-odvodového a sociálneho systému platného v referenčných rokoch (2023-2026), podrobne sú zdokumentované predpoklady, zjednodušenia a limity simulácií jednotlivých nástrojov systému. Druhá kapitola je venovaná popisu podkladovej databázy údajov, s ktorou sa v simuláciách pracuje. Detailne sú vysvetlené úpravy vstupných údajov a potreba vytvárania vlastných štatistických váh. Tretia kapitola je venovaná validácii simulácií, čiže porovnaniu hodnôt vypočítaných SIMTASK-om s oficiálnymi údajmi. Súčasťou dokumentu je aj príloha s podrobnými hodnotami parametrov systému.

---

<sup>1</sup> Ďakujeme R. Vlačuhovi a B. Frankovičovi zo Štatistického úradu SR za pomoc a podporu pri používaní kalibračného softvéru Calif.

## Čo je nové v aktuálnej verzii

V novej verzii modelu SIMTASK bolo zapracovaných viacero zmien týkajúcich sa podkladových údajov, simulácií odvodov, dávok a validácie výsledkov pre referenčné roky 2023 - 2026. Hlavné zmeny sa týkajú nasledujúcich oblastí:

**Nová podkladová databáza a kalibrácia váh:** SIMTASK pracuje s podkladovou databázou údajov SILC, v ktorej sa príjmy aktuálne vzťahujú k referenčnému roku 2023<sup>2</sup>. Pri spracovaní nových údajov a kalibrácii váh bolo potrebné sa vysporiadať s dvoma okruhmi problémov:

- V novej databáze sú pracovné príjmy koncentrované najmä v stredných deciloch príjmovej distribúcie a pretrváva nedostatok údajov o vysokopríjmových osobách (v porovnaní s administratívnymi údajmi Sociálnej poisťovne). Pri kalibrácii váh boli preto zlúčené 9. a 10. príjmová kategória a celkovo sa používa 9 príjmových kategórií. Aj napriek tejto úprave nebolo možné dosiahnuť pri kalibrácii váh 100 %-nú konvergenciu na požadované cieľové agregáty v najvyššej príjmovej kategórii.
- Štruktúra domácností je vzhľadom na počet členov<sup>3</sup> kalibrovaná podľa výsledkov sčítania Cenzus 2021. Aby bolo možné kalibrovať novú databázu so zohľadnením piatich veľkostných kategórií domácností, aj v tomto roku bolo upustené od zaužívaného štandardu - kalibrácie na úrovni ôsmich slovenských krajov. To znamená, že populačné váhy sú reprezentatívne na úrovni Slovenska, nie však na úrovni krajov. K tomuto kroku bolo potrebné pristúpiť najmä s ohľadom na budúce využitie modelu, keďže štandardne sa publikujú výsledky simulácií pre rôzne typy domácností (jedno, dvojčlenné, atď.) len na úrovni Slovenska.
- V rámci databázy SK-SILC 2024 bol sprístupnený údaj o zisku z podnikania prostredníctvom inej premennej, než bola doteraz používaná, čo umožnilo presnejšie vymedzenie premennej peňažné zisky alebo straty zo samostatnej zárobkovej činnosti (y<sub>se</sub>). Doterajšia podkladová premenná pre y<sub>se</sub> bola pôvodne využívaná na zaznamenanie tej časti zisku z podnikania, ktorá vstupovala do disponibilného príjmu domácnosti. Zavedením novej premennej bolo následne potrebné upraviť o ňu aj premennú hrubý zisk z podnikateľskej činnosti a samostatnej zárobkovej činnosti (y<sub>se00</sub>). Zavedením novej podkladovej premennej bola definícia premennej y<sub>se</sub> metodicky spresnená, keďže by mala lepšie zachytávať deklarováný zisk z podnikania. Napriek tomu však táto zmena viedla k ďalšiemu zvýšeniu príjmov zo samostatnej zárobkovej činnosti, ktoré už pred jej zavedením vykazovali vyššie hodnoty v porovnaní s administratívnymi zdrojmi.

### Spresnenie simulácií:

- **Rodičovský príspevok pri dlhodobo nepriaznivom zdravotnom stave dieťaťa a neprijatí dieťaťa do materskej školy:** podkladová databáza sa vzťahuje k príjmovému referenčnému roku 2023 a podkladové údaje už priamo obsahujú informácie o predĺženom poberaní rodičovského príspevku (až do veku 6 rokov dieťaťa). V simulácii sa uplatňuje zjednodušený prístup, pri ktorom sa vychádza z identifikácie skutočných poberateľov príspevku v dátach SILC a následne sa simuluje predĺžené poberanie príspevku. Vzhľadom na obmedzenia dostupných údajov však nie je možné rozlíšiť, či je dôvodom poberania príspevku dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav dieťaťa alebo neprijatie do materskej školy.

<sup>2</sup> Štatistický úrad v máji 2025 zverejnil databázu SK-SILC 2024, ktorej príjmovým referenčným obdobím je rok 2023. Inak povedané, v roku 2024 Štatistický úrad zisťoval príjmy respondentov za predošlý kalendárny rok.

<sup>3</sup> Uvažuje sa o 5 kategóriách: jednočlenné, dvojčlenné, trojčlenné, štvorčlenné a päť a viac členné domácnosti.

**Nová legislatíva v rámci konsolidačných opatrení:****Zapracovaná legislatíva do simulácií od roku 2026**

- **Zvýšenie progresivity sadzieb DPFO:** zavádza sa tretia a štvrtá sadzba dane z príjmu fyzických osôb vo výške 30 a 35 %, ktoré sa budú uplatňovať pri základoch dane prevyšujúcich zhruba 60 000, resp. 75 000 eur. Druhé daňové pásmo so sadzbou 25 % sa začne uplatňovať pri základe dane nad približne 44 000 eur, pričom nezdaniteľná časť základu dane sa začne znižovať od úrovne okolo 26 000 eur ročne.
- **Postupné znižovanie dávky v nezamestnanosti.** Od 1. 1. 2026 sa dávka v nezamestnanosti vypláca prvé tri mesiace bez zmeny vo výške 50 % z vymeriavacieho základu, od štvrtého mesiaca sa dávka ďalšie tri mesiace postupne zníži na 40%, 30 % a 20 % z vymeriavacieho základu.
- Zavádza sa **osobitný vymeriavací základ vo výške 26 % z priemernej mzdy spred dvoch rokov pre SZČO pod zákonom stanovenou hranicou príjmu** (12-násobok 50 % priemernej mzdy spred dvoch rokov), živnostníci s nízkym príjmom doposiaľ odvody neplatili.
- **Zvýšenie minimálneho mesačného vymeriavacieho základu SZČO** na platenie poistného na sociálne poistenie z 50 % na 60 % priemernej mesačnej mzdy spred dvoch rokov.
- **Zvýšenie sadzby pre odvod poistného na verejné zdravotné poistenie o 1 p.b.,** zmena sa týka zamestnancov, SZČO a tzv. samoplatiteľov.
- **Dočasné zmrazenie 13. dôchodku v rokoch 2026 až 2028** na úrovni sumy určenej pre rok 2025. V roku 2029 sa jeho suma opätovne určí podľa doposiaľ platného výpočtu, a teda sa skokovo zvýši na úroveň priemerného dôchodku v roku 2028.

**Nezapracovaná legislatíva**

- **Opatrenia týkajúce sa zmien v oblasti dočasnej pracovnej neschopnosti (PN).** Ide o predĺženie obdobia, počas ktorého zamestnávateľ vypláca náhradu príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca z 10 na 14 kalendárnych dní, ako aj zrušenie výnimky z povinnosti platiť poistné na sociálne poistenie vo vybraných obdobiach (dočasná pracovná neschopnosť, materská dovolenka, ošetrovanie člena rodiny). Tieto opatrenia nebolo možné zapracovať z dôvodu nedostupnosti údajov o histórii PN v údajoch SILC.
- Ostatné konsolidačné opatrenia sa netýkajú oblastí zachytávaných v modeli, a preto nemajú priamy vplyv na výsledky simulácií.

**Nová legislatíva mimo konsolidačných opatrení zapracovaná do simulácií od roku 2026 (zmeny voči predchádzajúcej verzii tohto dokumentu):**

- V rámci **pomoci v hmotnej núdzi** sa opätovne zavádza **viac úrovní aktivačného príspevku**, v simulácii sa rozlišujú dve úrovne. Rozširuje sa cieľová skupina detí, ktoré majú nárok na poskytnutie **príspevku na nezaopatrované dieťa** (nezaopatrované deti navštevujúce materskú, základnú, strednú, aj vysokú školu). **Daňový bonus na dieťa** a zamestnanecká prémie **nie sú súčasťou posudzovaného príjmu.**

**Ex-ante validácia simulácií:** Výsledky v tomto dokumente sú porovnávané s prognózovanými hodnotami daní, odvodov a vybraných sociálnych dávok z Výboru pre daňové prognózy (február 2026) a prognózovanými hodnotami sociálnych dávok a dôchodkov podľa rozpočtového semaforu KRRZ (február 2026).

V priebehu roka je model aktualizovaný podľa najnovšej prijatej legislatívy a validácia je aktualizovaná podľa najnovších dostupných údajov z Výboru pre makroekonomické prognózy, Výboru pre daňové prognózy a z rozpočtového semaforu KRRZ.

## 1. SIMULÁCIE V SIMTASK-U

Mikrosimulačný model SIMTASK je napísaný v programe STATA. Na spustenie simulácie slovenského daňového a sociálneho systému je potrebné mať k dispozícii podkladovú databázu údajov SK-SILC, ktorá je upravená na prácu s programom SIMTASK v softvéri STATA (vo formáte .dta). Podrobnejší popis podkladovej databázy údajov a jej úprav nasleduje v časti DÁTA.

Jednotlivé časti slovenského daňového a sociálneho systému sú simulované v samostatných blokoch, ktoré sú zoradené podľa toho, aké vstupy vyžadujú z predchádzajúcich výpočtov (Tabuľka 1.1). Na začiatku sú vytvárané zoznamy príjmových premenných potrebných pre simulácie (v bloku *ILDef\_sk*) a taktiež sa definujú statusy osôb a okruhy posudzovaných osôb pre jednotlivé typy simulovaných daní a dávok (v bloku 1.2.2). Potom nasledujú bloky simulácií jednotlivých odvodov, dane z príjmov, rodinných a sociálnych dávok.

V simuláciách sa používajú existujúce premenné z podkladovej databázy. Ak je v rámci simulácie potrebné využiť ako vstup premennú, ktorá je k dispozícii v podkladovej databáze a zároveň je aj simulovaná, vo výpočtoch sa použije hodnota premennej simulovaná modelom. Príkladom sú rodinné dávky (rodičovský príspevok, prídavok na dieťa), ktoré vstupujú do simulácie dávky v hmotnej núdzi.

**Tabuľka 1.1 SIMTASK: Poradie simulačných blokov**

Simulačný blok	Popis
<i>Parameters_rok</i>	Parametre daňového a sociálneho systému
<i>ILDef_sk</i>	Definície príjmových premenných pre rôzne vymeriavacie základy
<i>TUDef_sk</i>	Definície okruhov posudzovaných osôb
<i>bma_sk</i>	Materské a tehotenské
<i>bcc_sk</i>	Rodičovský príspevok
<i>tscee_sk</i>	Sociálne odvody platené zamestnancom
<i>bunct_sk</i>	Dávka v nezamestnanosti
<i>tscer_sk</i>	Sociálne odvody platené zamestnávateľom
<i>tscse_sk</i>	Sociálne odvody platené SZČO
<i>tscsj_sk</i>	Sociálne odvody platené za poistencov štátu
<i>tschl_sk</i>	Zdravotné odvody
<i>tschaj_sk</i>	Sociálne a zdravotné odvody platené dohodármi
<i>tscpcpi_sk</i>	2. pilier starobného dôchodkového sporenia
<i>tin_sk</i>	Daň z príjmu fyzických osôb
<i>bchba_sk</i>	Príspevok pri narodení dieťaťa
<i>bch_sk</i>	Prídavok na dieťa a príplatok k prídavku na dieťa
<i>bsa_sim</i>	Simulácia dávky v hmotnej núdzi po mesiacoch
<i>bsa_sk</i>	Dávka v hmotnej núdzi a príspevky k dávke
<i>tscctl_sk</i>	Dobrovoľné zdravotné poistenie a poistenci štátu

### 1.1. Parametre

Simulácia začína načítaním parametrov daňového a sociálneho systému príslušného roku (zo súboru *Parameters\_rok.do*). Parametre systému, ako napríklad suma životného minima, minimálna mzda, sadzby dane, odvodov a výšky dávok, sú vyňaté zo simulačných blokov z technických dôvodov. Ich hodnoty sa v jednotlivých rokoch zvyčajne menia, kým mechanizmus výpočtu daní, sociálnych a zdravotných odvodov alebo oprávnenie poberať jednotlivé sociálne dávky ostáva dlhšie časové obdobie rovnaký. Zoznam použitých parametrov a ich hodnoty sa nachádzajú v časti *Parametre daňovo-odvodového a sociálneho systému*.

Systém (parametre a legislatívne nastavenie) je štandardne definovaný ako stav platný k 1. januáru simulovaného roka alebo platný väčšiu časť roka.

Špecifické postavenie v systéme má životné minimum<sup>4</sup>, spoločensky uznaná minimálna hranica príjmov jednotlivca, pod ktorou nastáva stav hmotnej núdze. Sumy životného minima sa upravujú vždy k 1. júlu bežného kalendárneho roka na základe koeficientu rastu životných nákladov nízkopríjmových domácností (zmena od 1.4.2023). Na hodnotu životného minima je naviazaných niekoľko ďalších parametrov daňového a sociálneho systému. Avšak parametre systému, ktoré sú na jeho výšku naviazané, ako napríklad nezdaniteľná časť základu dane, hranice daňových pásiem pri dani z príjmu alebo výpočet nároku na dávku v hmotnej núdzi, sa vzťahujú k životnému minimu platnému k 1. januáru bežného kalendárneho roka. V modeli SIMTASK sa štandardne používajú hodnoty životného minima a parametrov na neho naviazaných platných k 1. januáru simulovaného roka.

## 1.2. Definície

### 1.2.1. Príjem (ILDef\_sk)

V úvodnom technickom bloku *ILDef\_sk* sú definované rôzne druhy príjmov (Tabuľka 1.2) a vymeriavacích základov (Tabuľka 1.3), ktoré sa využívajú v ďalších výpočtoch a simuláciách.

**Tabuľka 1.2 Druhy príjmov**

Premenná	Popis	Špecifikácia
ils_origy	Celkový príjem	hrubá mzda zo zamestnania (yemwg), príjmy na základe dohody (yemaj), príjmy zo zahraničia* (yemab), iné peňažné platby od zamestnávateľa (yemot), peňažné zisky zo SZČ (yse00), dôchodok z individuálnych súkromných dôchodkových fondov (ypp), úroky, dividendy, zisk z kapitálových investícií (yiy), príjem z prenájmu majetku alebo pozemku (ypr), pravidelné prijaté peňažné transfery medzi domácnosťami (ypt), príjem osôb mladších ako 16 rokov (yot), odchodné (yls), odstupné (ysv), príspevky na vzdelanie (bed), pravidelné platené peňažné transfery medzi domácnosťami (-xmp)
ils_earns	Príjem z pracovnej činnosti	hrubá mzda zo zamestnania (yemwg), príjmy na základe dohody (yemaj), iné peňažné platby od zamestnávateľa (yemot), peňažné zisky zo SZČ (yse00)
il_taxabley	Zdaniteľný príjem	hrubá mzda zo zamestnania (yemwg), príjmy na základe dohody (yemaj), iné peňažné platby od zamestnávateľa (yemot), odchodné (yls), odstupné (ysv), peňažné zisky zo SZČ (yse00), dôchodok z doplnkového dôchodkového sporenia (ypp), úroky a zisk z kapitálových investícií (yiy00), príjem z dividend (yiydv), príjem z prenájmu majetku alebo pozemku (ypr)
il_tin_wg	Zdaniteľný príjem zo závislej činnosti a ostatných príjmov mimo podnikania	hrubá mzda zo zamestnania (yemwg), príjmy na základe dohody (yemaj), iné peňažné platby od zamestnávateľa (yemot), odchodné (yls), odstupné (ysv), dôchodok z doplnkového dôchodkového sporenia (ypp), úroky a zisk z kapitálových investícií (yiy00), príjem z dividend (yiydv), príjem z prenájmu majetku alebo pozemku (ypr)
il_tin_se	Zdaniteľný príjem z podnikania	peňažné zisky zo SZČ (yse00), zmena podkladovej premennej pre yse a yse00 od SK-SILC 2024
il_taxabley_na	Pasívne príjmy	dôchodok z doplnkového dôchodkového sporenia (ypp), úroky a zisk z kapitálových investícií (yiy00), príjem z dividend (yiydv), príjem z prenájmu majetku alebo pozemku (ypr)
il_tintasp	Vlastný príjem manžela/ky: každý príjem (zdaniteľný a oslobodený od dane) znížený o zaplatené	peňažný príjem zo zamestnania (yem), nepeňažný príjem zo zamestnania okrem stravných lístkov (kfb00), peňažné zisky zo SZČ (yse00), dôchodok z doplnkového dôchodkového sporenia (ypp), úroky, dividendy, zisk z kapitálových investícií (yiy), príjem z prenájmu majetku alebo pozemku (ypr), starobný (poa-poaot), invalidný (pdi), pozostalostný (psu-bsu) dôchodok, dávky v nezamestnanosti (bun), nemocenské dávky (bhl), materské (bma),

<sup>4</sup> Zákon č. 601/2003 Z. z. - *Zákon o životnom minime* a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Premenná	Popis	Špecifikácia
	poistné, nezapočítava sa príjem zo štátnych sociálnych dávok	tehotenské (bpr_s), pomoc v hmotnej núdzi (bsb), zaplatené poistné (-tscee_s-tscse_s)
il_etc_con	Príjem vylučujúci poberanie zamestnaneckej prémie	peňažné zisky zo SZČ (yse00), dôchodok z doplnkového dôchodkového sporenia (ypp), úroky, dividendy, zisk z kapitálových investícií (yiy), príjem z prenájmu majetku alebo pozemku (ypr), pravidelné prijaté peňažné transfery medzi domácnosťami (ypt), príjem osôb mladších ako 16 rokov (yot), starobný dôchodok (poa), dávky pre pozostalých (psu)

*Poznámka: Príjem zo zahraničia má špecifické postavenie. Podľa metodiky Štatistického úradu SR ide o taký druh príjmu zo zahraničia, ktorý nie je pracovným príjmom. Z uvedeného dôvodu sa táto premenná započítava v simuláciách až do disponibilného príjmu jednotlivcov a domácností.*

**Tabuľka 1.3 Vymeriavacie základy**

Premenná	Popis	Špecifikácia
il_tscer_base	Vymeriavací základ pre sociálne odvody platené zamestnávateľom	hrubá mzda zo zamestnania (yemwg), odchodné (yls), odstupné (ysv)
il_tscee_base	Vymeriavací základ pre sociálne odvody platené zamestnancom	hrubá mzda zo zamestnania (yemwg), odchodné (yls), odstupné (ysv)
il_tscerhl_base	Vymeriavací základ pre zdravotné odvody platené zamestnávateľom	hrubá mzda zo zamestnania (yemwg), odchodné (yls), odstupné (ysv), iné peňažné platby od zamestnávateľa (yemot)
il_tsceehl_base	Vymeriavací základ pre zdravotné odvody platené zamestnancom	hrubá mzda zo zamestnania (yemwg), odchodné (yls), odstupné (ysv), iné peňažné platby od zamestnávateľa (yemot)
il_hic_base	Vymeriavací základ pre zdravotné odvody SZČO, dohodárov	hrubá mzda zo zamestnania (yemwg), odchodné (yls), odstupné (ysv), iné peňažné platby od zamestnávateľa (yemot), peňažné zisky zo SZČ (yse00), príjmy na základe dohody (yemaj)
il_bsa_ay	Posudzovaný príjem na účely poskytnutia pomoci v hmotnej núdzi	Súčet príjmov, ktoré sú predmetom dane z príjmu, po odpočítaní zdravotných a sociálnych odvodov a dane z príjmov fyzických osôb ( $il\_taxabley + yot + yemab - tscse\_s - tscee\_s - tin\_s$ ) a sociálnych dávok ( $bhl + bma + bfaeq + bpr\_s + bunct\_s + bunot + bunotr + bcc\_s + bfar + bcrdi + ypt + pdi00 + poa00 + psuwd + psuor$ ). Nezapočítava sa príjem študentov do 3-násobku sumy ŽM. Neposudzuje sa tiež 25 % príjmu zo závislej činnosti (po odpočítaní odvodov a DPFO) a obdobného príjmu zo zahraničia, 25 % starobného dôchodku (suma sa navyšuje o 1 %, ak osoba pracovala viac ako 25 rokov), 25 % materského, invalidného, sirotského, vdovského a vdoveckého dôchodku, ak vdova/ec dovŕšil dôchodkový vek. Od 2026 daňový bonus na dieťa opätovne nie je súčasťou posudzovaného príjmu.

*Poznámka: Vymeriavací základ pre platenie odvodov je daný ako súčet jednotlivých druhov príjmov v špecifikácii.*

### 1.2.2. Osoby a okruhy posudzovaných osôb (TUDef\_sk)

V podkladovej databáze SK-SILC sa nachádzajú informácie o jednotlivcoch žijúcich v hospodáriacich domácnostiach a ich rodinných väzbách (manžel/ka, partner/ka, dieťa). Hospodáriace domácnosti sú definované ako súkromné domácnosti tvorené osobami v byte, ktoré spoločne žijú a spoločne hospodária (podieľajú sa na výdavkoch, predovšetkým na bývanie a stravovanie).

Pre stanovenie nárokov na rodinné a sociálne dávky, ale aj v prípade dane z príjmov fyzickej osoby (konkrétne odpočítateľnej položky na manžela/ku a daňového bonusu na dieťa), sú v legislatíve definované oprávnené osoby a okruhy posudzovaných osôb, ktoré sa pre jednotlivé druhy príspevkov, dávok alebo nárokov navzájom líšia.

V modeli SIMTASK sa v technickom bloku *TUDef\_sk* podľa platnej legislatívy vytvárajú tri rôzne definície okruhov posudzovaných osôb (Tabuľka 1.4). V rámci každého okruhu sú definované premenné vyjadrujúce postavenie členov a vzťahy medzi nimi (hlava okruhu posudzovaných osôb, rodič, osamelý rodič, dieťa, nezaopatrené dieťa), ktoré sa využívajú v príslušných simuláciách (

Tabuľka 1.5). Platí, že v rámci jednej hospodáriacej domácnosti môže byť pre účely simulácií definovaných niekoľko rôznych okruhov posudzovaných osôb.

**Tabuľka 1.4 Okruhy posudzovaných osôb**

Premenná	Popis	Špecifikácia
tu_fam_sk	Okruh posudzovaných osôb pre účely DPFO a prídavku na dieťa	Okruhy tvorí a) jednotliviec, b) manžel a manželka, c) manžel, manželka a nezaopatrené deti žijúce s nimi domácnosti alebo d) partner, partnerka a nezaopatrené deti žijúce s nimi v domácnosti.
tu_bcc_sk	Okruh posudzovaných osôb pre účely rodičovského príspevku	Jednotlivé okruhy sa líšia v definícii nezaopatreného dieťaťa podľa platnej legislatívy (
tu_bsa_sk	Okruh posudzovaných osôb pre účely pomoci v hmotnej núdzi	Tabuľka 1.5). Podľa tejto definície môžu vzniknúť aj viacgeneračné rodiny v prípade keď nezaopatrené deti majú vlastné deti.

**Tabuľka 1.5 Osoby a vzťahy**

Premenná	Popis	Špecifikácia
IsHead	Hlava domácnosti	Kritéria výberu (v poradí dôležitosti): vyšší príjem, vyšší vek, nižšie poradové číslo v okruhu posudzovaných osôb. Hlava domácnosti nemôže byť nezaopatrené dieťa.
IsDepChild_fam	Nezaopatrené dieťa pre účely prídavku na dieťa a DPFO	Dieťa do 16 rokov (vrátane), alebo dieťa do 18 rokov, ktoré je invalidom (má príjem z invalidného dôchodku), alebo dieťa do 25 rokov (vrátane), ktoré študuje a nie je poberateľom invalidného dôchodku.
IsDepChild_bcc	Nezaopatrené dieťa pre účely rodičovského príspevku	Dieťa do 3 rokov (do dovŕšenia), alebo dieťa vo veku 4 až 6 rokov bez súrodenca vo veku do 3 rokov a zároveň rodina poberá rodičovský príspevok – predpokladá sa, že je to dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdrav. stavom, alebo dieťa vo veku 4 až 6 rokov, najdlhšie do začiatku školského roka v roku v ktorom začne plniť predprimárne vzdelávanie – definícia pre účely predĺženého rodičovského príspevku pri neprijatí dieťaťa do škôlky a uplatňovaní NČZD na manžela/ku.
IsDepChild_bsa	Nezaopatrené dieťa pre účely pomoci v hmotnej núdzi	Spĺňa podmienku nezaopatreného dieťaťa podľa definície IsDepChild_fam, zarába menej ako minimálnu mzdu a nepoberá dávku v nezamestnanosti alebo invalidný dôchodok.

Technicky, najprv sa určí hlava okruhu. V prípade okruhov posudzovaných osôb pre prídavok na dieťa (*tu\_fam\_sk*) a rodičovský príspevok (*tu\_bcc\_sk*) je hlava okruhu určená ako najstaršia dospelá osoba v domácnosti, v prípade okruhu posudzovaných osôb pre pomoc v hmotnej núdzi (*tu\_bsa\_sk*) je za hlavu určená dospelá osoba s najnižším ID číslom<sup>5</sup>. V ďalšom kroku sa k hlave okruhu priradí partner, ak je uvedený a ich nezaopatrené deti podľa definície jednotlivých okruhov. Následne sa postup opakuje pre ešte nepriradené osoby v domácnosti. Takto je možné vytvoriť viac okruhov v rámci jednej domácnosti. V prípade výskytu nezaopatrených detí bez uvedených rodičov v domácnosti sú tieto deti, z dôvodu zabránenia vzniku samostatného okruhu, priradované k prvému nájdenému okruhu posudzovaných osôb v rámci domácnosti.

### 1.3. Odvody a daň z príjmov fyzickej osoby

V modeli SIMTASK je simulovaná daň z príjmov fyzickej osoby a taktiež aj sociálne a zdravotné odvody platené zamestnancami, dohodármi, samostatne zárobkovo činnými osobami a zamestnávateľmi.

<sup>5</sup> Implicitne sa predpokladá, že osoba s najnižším ID číslom vyplňala dotazník SILC a s najväčšou pravdepodobnosťou bude osobou zodpovednou za chod domácnosti.

Simulované sú aj sociálne odvody platené za poistencov štátu, avšak sociálne odvody platené dobrovoľnými platiteľmi simulované nie sú.

Tabuľka 1.6 uvádza súhrnný zoznam simulovaných odvodov a zložiek, z ktorých sa skladajú. Simulácie jednotlivých zložiek a prípadné rozdiely v simuláciách v rokoch 2023-26 sú špecifikované v ďalších častiach kapitoly. Za východiskový je považovaný stav systému v roku 2023.

Model SIMTASK simuluje poistné na sociálne a zdravotné poistenie zvlášť z každého typu pracovného príjmu (zo zamestnania, dohôd, SZČ). Simuluje sa priemerná mesačná suma poistného zaplateného preddavkovo ako sadzba poistného z priemerného mesačného vymeriavacieho základu. V prípade, že existuje maximálny alebo minimálny vymeriavací základ, tento sa aplikuje na každý typ príjmu zvlášť. Vynásobením počtom mesiacov pracovnej aktivity sa simuluje ročná suma poistného. Pri súbehu príjmov sa simulované poistné z rôznych druhov príjmu spočíta.

Pri simulácii odvodovej povinnosti zamestnancov, dohodárov a ich zamestnávateľov sa predpokladá rovnomerné rozloženie príjmu počas roka, simulovaný výnos poistného preto zodpovedá výnosu po zohľadnení odvodov z nepravidelných odmien. V skutočnosti neexistuje ročné zúčtovanie sociálnych odvodov, z toho dôvodu možno očakávať nadhodnotenie<sup>6</sup> simulovaného výnosu sociálnych odvodov. Pre zdravotné odvody ročné zúčtovanie existuje. V externých štatistikách vchádza ročné zúčtovanie za rok t do výnosu poistného v roku t+1, avšak v SIMTASK-u je ročné zúčtovanie za aktuálne simulovaný rok t súčasťou výnosu roku t. Simulácia je konzistentná so skutočnosťou, keďže bol zrušený maximálny vymeriavací základ pre zdravotné poistenie a odvody z nepravidelných odmien sa platia v preddavkoch. Naďalej ostáva rozdiel voči skutočnosti v predpoklade preddavkového uplatňovania si odvodovej odpočítateľnej položky na zdravotné odvody (OOP), keď si v skutočnosti väčšina oprávnených osôb uplatňuje OOP až v ročnom zúčtovaní.

Simulácia sociálnych a zdravotných odvodov v SIMTASK-u predpokladá, že subjekty si plnia svoju odvodovú povinnosť, nevzniká preto dlžné.

Simulácia dane z príjmu fyzických osôb (DPFO) pri výpočte základu dane zohľadňuje poistné zaplatené zo všetkých druhov pracovného príjmu. Rovnako ako pri odvodoch, aj pri DPFO sa simuluje priemerná mesačná suma dane zaplatená preddavkovo. Simulácia predpokladá, že sa preddavkovo uplatňuje nezdaniteľná časť dane na daňovníka, nezdaniteľná časť dane na manžela/ku ako aj daňový bonus. Súčasťou simulácie nie je ročné zúčtovanie za predchádzajúci rok, avšak z dôvodu predpokladu rovnomerne rozloženého príjmu počas roka je súčasťou simulovaného ročného výnosu dane ročné zúčtovanie za aktuálne simulovaný rok.

**Tabuľka 1.6 Sociálne a zdravotné odvody**

Premenná	Popis	Špecifikácia
tscee_s	Sociálne a zdravotné odvody platené zamestnancom, vrátane odvodov z dohôd	tscee_s = tsceesi_s+tsceepi_s+tsceedi_s+tsceeu_i_s+ tsceehl_s +tsceej_s
tscer_s	Sociálne a zdravotné odvody platené zamestnávateľom, vrátane odvodov z dohôd	tscer_s = tscersi_s+tscerpi_s+tscerdi_s+tscerui_s +tscerki_s+tscerot_s +tscersf_s+tscerac_s+tscerhl_s+tsceraj_s
tscse_s	Sociálne a zdravotné odvody platené SZČO	tscse_s = tscsesi_s+ tscsepi_s+ tscsedi_s+ tscseot_s +tscsehl_s
tscsi_s	Sociálne odvody platené za poistencov štátu	tscsi_s = tscsipi_s+tscsidi_s+tscsiot_s

<sup>6</sup> Zvýšením maximálneho vymeriavacieho základu na 11-násobok priemernej mzdy spred dvoch rokov od roku 2025 sa potenciál nadhodnotenia výrazne znižuje.

Premenná	Popis	Špecifikácia
tsceeaj_s	Sociálne a zdravotné odvody platené dohodárom	tsceeaj_s = tsceeuiaj_s+tsceesiaj_s+tsceehlaj_s + tsceediaj_s+tsceepiaj_s
tsceraj_s	Sociálne a zdravotné odvody platené zamestnávateľom za dohodára	tsceraj_s = tscerhlaj_s+tscerpiaj_s+tscerdiaj_s +tscersiaj_s+tsceruiaj_s+tscerajot_s+tscersfaj_s+ tsceracaj_s

### 1.3.1. Sociálne odvody platené zamestnancom (tscee\_sk)

Všetci zamestnanci sú povinní platiť sociálne odvody: nemocenské, starobné dôchodkové, invalidné poistenie a poistenie v nezamestnanosti. Platí, že invalidné poistenie neodvádza zamestnanec, ktorý je dôchodkovo poistený po priznaní starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku. Poistné na invalidné poistenie neplatí ani zamestnanec, ktorý je poberateľom výsluhového dôchodku podľa osobitného predpisu a zároveň dovŕšil dôchodkový vek. Poistenie v nezamestnanosti sa nevzťahuje na zamestnanca, ktorému bol priznaný starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %, a na fyzickú osobu, ktorá má priznaný invalidný dôchodok a dovŕšila dôchodkový vek. V skutočnosti platí, že väčšina invalidných dôchodcov má priznanú nižšiu mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť ako 70 %. V údajoch podkladovej databázy informácia o miere poklesu nie je k dispozícii, invalidní dôchodcovia sú v simulačnom modeli identifikovaní na základe príjmu z invalidného dôchodku. V simuláciách sa nezohľadňuje miera poklesu vykonávať zárobkovú činnosť a všetci pracujúci poberatelia invalidných dôchodkov platia poistenie v nezamestnanosti.

Pri simulácii odvodov na sociálne poistenie zamestnanca sa vychádza z príslušného vymeriavacieho základu zamestnanca (*il\_tscee\_base*, Tabuľka 1.3), ktorý je daný jeho príjmami z pracovnej činnosti. Minimálny vymeriavací základ nie je stanovený, maximálny vymeriavací základ je daný ako 7-násobok a od roku 2025 ako 11-násobok priemernej mesačnej mzdy spreď dvoch rokov. Odvody sú určené percentuálnymi sadzbami z vymeriavacieho základu. Prehľad sadzieb sa nachádza v časti *Parametre daňovo-odvodového a sociálneho systému*.

**Tabuľka 1.7 Sociálne odvody platené zamestnancom**

Premenná	Popis	Špecifikácia
tsceesi_s	Nemocenské poistenie	Platia všetci zamestnanci.
tsceepi_s	Starobné dôchodkové poistenie	Platia všetci zamestnanci.
tsceedi_s	Invalidné poistenie	Platia všetci zamestnanci okrem poberateľov starobného a predčasného starobného dôchodku. V simulácii sa zohľadňuje počet mesiacov poberania dôchodku.
tsceeu_i_s	Poistenie v nezamestnanosti	Platia všetci zamestnanci okrem poberateľov starobného a predčasného starobného dôchodku. V simulácii sa zohľadňuje počet mesiacov poberania dôchodkov.

### 1.3.2. Sociálne odvody platené zamestnávateľom (tscer\_sk)

Pre simulácie platia rovnaké predpoklady a mechanizmus ako pri simulovaní odvodov platených zamestnancami.

Všetci zamestnávatelia sú povinní platiť sociálne odvody rovnako ako zamestnanci: nemocenské, starobné dôchodkové, invalidné poistenie a poistenie v nezamestnanosti. Okrem toho zamestnávatelia platia garančné, úrazové a poistenie do rezervného fondu solidarity.

Od 1.3.2022 majú zamestnávatelia povinnosť platiť za zamestnancov v pracovnom pomere a za profesionálnych športovcov poistné na financovanie podpory v čase skrátenej práce (0,5 %) a uviesť

znižené poistné na poistenie v nezamestnanosti (0,5 %). Za zamestnancov v štátnozamestnaneckom pomere alebo v inom právnom vzťahu zamestnávateľ uvedené poistné neplatí a platí poistenie v nezamestnanosti v nezmenenej výške. Na rozdiel od poistenia v nezamestnanosti, poistenie sa vzťahuje aj na poberateľov starobných dôchodkov. V modeli SIMTASK poistné platia všetci zamestnávateľia za všetkých zamestnancov, z dôvodu nedostupnosti údajov nie je zohľadnené, že poistné nie je platené za zamestnancov v štátnozamestnaneckom pomere.

Pri výpočte odvodov na sociálne poistenie zamestnávateľom sa vychádza z rovnakého vymeriavacieho základu ako pri výpočte odvodov zamestnancov (*il\_tscer\_base*, Tabuľka 1.3). Rovnako ako u zamestnancov, minimálny vymeriavací základ nie je stanovený a maximálny vymeriavací základ je daný ako 7-násobok (od roku 2025 ako 11-násobok) priemernej mesačnej mzdy spreď dvoch rokov. Výnimkou je úrazové poistenie, ktoré nemá stanovený maximálny vymeriavací základ.

**Tabuľka 1.8 Sociálne odvody platené zamestnávateľom**

Premenná	Popis	Špecifikácia
tscersi_s	Nemocenské poistenie	Platí za všetkých zamestnancov.
tscerpi_s	Starobné dôchodkové poistenie	Platí za všetkých zamestnancov.
tscerdi_s	Invalidné poistenie	Platí za všetkých zamestnancov okrem poberateľov starobného a predčasného starobného dôchodku. V simulácii sa zohľadňuje počet mesiacov poberania dôchodku.
tscerui_s	Poistenie v nezamestnanosti	Platí za všetkých zamestnancov okrem poberateľov starobného a predčasného starobného dôchodku. V simulácii sa zohľadňuje počet mesiacov poberania dôchodkov.
tscerki_s	Poistné na financovanie podpory v čase skrátenej práce (od 1.3.2022)	Platí za všetkých zamestnancov v pracovnom pomere. V simuláciách platia poistenie všetci zamestnávateľia, nie je zohľadnené, že poistné sa neplatí za zamestnancov v štátnozamestnaneckom pomere.
tscerot_s	Rezervný fond solidarity	Platí za všetkých zamestnancov.
tscersf_s	Garančné poistenie	Platí za všetkých zamestnancov. V simuláciách platia poistenie všetci zamestnávateľia. Nie je zohľadnené, že poistenie neplatia štátne organizácie, obce alebo iní zamestnávateľia, za ktorých záväzky ručí štát.
tscerac_s	Úrazové poistenie	Platí za všetkých zamestnancov.

### 1.3.3. Sociálne odvody platené SZČO (*tscse\_sk*)

Simulácia sociálnych odvodov platených SZČO (samostatne zárobkovo činná osoba) je v SIMTASK-u postavená na viacerých zjednodušujúcich predpokladoch. Údaje potrebné na výpočet vymeriavacieho základu pre platenie sociálnych odvodov SZČO nie sú v podkladovej databáze k dispozícii, keďže databáza neobsahuje informácie o výške minulých príjmov. Základ dane je preto v simulácii aproximovaný premennou hrubý zisk zo SZČ, ktorá udáva kladný rozdiel medzi príjmami a výdavkami v príjmovom referenčnom roku (a nie spreď dvoch rokov). Ďalším potrebným údajom vstupujúcim do skutočného vymeriavacieho základu sú zaplatené odvody na sociálne a zdravotné poistenie spreď dvoch rokov. V simulácii sa predpokladá, že odvody na zdravotné poistenie boli platené z minimálneho vymeriavacieho základu. V simulácii nie je do vymeriavacieho základu zahrnutý odhad zaplatených sociálnych odvodov. Dôvodom je fakt, že povinnosť platiť sociálne odvody majú iba tie SZČO, ktorých príjem presiahne istú hranicu a na základe dostupných údajov v databáze nie je možné relevantne odhadnúť, koľko SZČO túto povinnosť v období pred dvoma rokmi malo. V simulácii je pri výpočte vymeriavacieho základu zohľadnený počet mesiacov vykonávania SZČ.

Podľa platnej legislatívy nie sú všetky SZČO povinné platiť sociálne poistenie.<sup>7</sup> V modeli SIMTASK sa predpokladá, že povinnosť platiť sociálne odvody majú všetky SZČO, keďže v údajoch nie sú dostupné informácie o výške ich minulých príjmov. SZČO sú povinné platiť nemocenské, starobné dôchodkové, invalidné poistenie a príspevky do rezervného fondu solidarity. Poistné na invalidné poistenie neplatí SZČO, ktorá je dôchodkovo poistená po priznaní starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku. Poistné na invalidné poistenie neplatí ani SZČO, ktorá je poberateľom výsluhového dôchodku podľa osobitného predpisu a dovŕšila dôchodkový vek.

Vymeriavací základ SZČO v aktuálnom roku pre platenie sociálnych odvodov je v legislatíve definovaný súčtom základu dane z príjmov<sup>8</sup> a zaplateným poistným na zdravotné a sociálne poistenie spred dvoch rokov, ktorý je vydelený koeficientom 1,486. Minimálny vymeriavací základ je stanovený ako 50 % z priemernej mesačnej mzdy spred dvoch rokov, maximálny vymeriavací základ je daný ako 7-násobok (od 2025 ako 11-násobok) priemernej mesačnej mzdy spred dvoch rokov. Odvody sú určené percentuálnymi sadzbami z vymeriavacieho základu.

Od roku 2026 sa skracujú tzv. odvodové prázdniny pre SZČO a povinnosť platiť poistné na nemocenské a dôchodkové poistenie vzniká už od prvého dňa šiesteho kalendárneho mesiaca po vzniku oprávnenia na podnikanie. Zároveň sa zavádza osobitný vymeriavací základ vo výške 26 % z priemernej mzdy spred dvoch rokov pre SZČO s príjmom pod zákonom stanovenou hranicou, z ktorého budú tieto osoby povinné platiť poistné, hoci doposiaľ odvody neplatili. Keďže model nedisponuje informáciou o histórii príjmov ani o dátume vzniku podnikania, nie je možné presne simulovať vznik povinného poistenia po uplynutí odvodových prázdnin. Z tohto dôvodu sa v simuláciách predpokladá, že všetky SZČO platia minimálne poistné odvody vyplývajúce z osobitného vymeriavacieho základu. Nulové odvody sú simulované len tým, ktorí vykazujú nulový počet odpracovaných mesiacov ako SZČO.

**Tabuľka 1.9 Sociálne odvody platené SZČO**

Premenná	Popis	Špecifikácia
tscsesi_s	Nemocenské poistenie	Platia všetky SZČO.
tscsepi_s	Starobné dôchodkové poistenie	Platia všetky SZČO.
tscsedi_s	Invalidné poistenie	Platia všetky SZČO okrem tých, ktoré boli celý rok poberateľmi starobného alebo predčasného starobného dôchodku.
tscseot_s	Rezervný fond solidarity	Platia všetky SZČO.

#### 1.3.4. Sociálne odvody platené za poistencov štátu (tscsi\_sk)

Štát platí za občanov poistné na starobné poistenie, invalidné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity. V prípade simulácií sociálneho poistenia plateného štátom sú za poistencov štátu považovaní rodičia poberajúci materské, osoby starajúce sa o deti do 6 rokov a osoby poberajúce peňažný príspevok na opatrovanie. Poistenci štátu nesmú mať pracovný príjem (to znamená byť dôchodkovo poistení ako zamestnanec alebo SZČO), nesmie im byť priznaný starobný alebo invalidný dôchodok a nesmú dovŕšiť vek potrebný na priznanie starobného dôchodku. V SIMTASK-u je simulovaný aj počet mesiacov platenia sociálnych odvodov za poistencov štátu.

<sup>7</sup> Povinnosť platiť odvody majú od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku tí, ktorých príjem zo SZČ presiahol určitú výšku. Hranicou je príjem vyšší ako 12-násobok 50 % priemernej mesačnej mzdy za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, za ktorý sa platí poistné. Od roku 2026 sa zároveň zavádza osobitný vymeriavací základ vo výške 26 % z priemernej mzdy spred dvoch rokov, z ktorého budú platiť poistné aj SZČO s príjmom pod touto hranicou.

<sup>8</sup> Príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti.

**Tabuľka 1.10 Sociálne odvody platené za poistencov štátu**

Premenná	Popis	Špecifikácia
tscsipi_s	Starobné dôchodkové poistenie	Poistenie platené za rodičov poberajúcich materské, osoby starajúce sa o deti do 6 rokov a osoby poberajúce peňažný príspevok na opatrovanie, ktoré nie sú dôchodkovo poistené ako zamestnanec alebo SZČO, nepoberajú starobný ani invalidný dôchodok a nedovršili vek potrebný na priznanie starobného dôchodku.
tscsidi_s	Invalidné poistenie	
tscsiot_s	Rezervný fond solidarity	

### 1.3.5. Zdravotné odvody (tschl\_sk, tscctl\_sk)

Všetci zamestnanci aj zamestnávateľia sú povinní platiť preddavky na odvody na zdravotné poistenie. Pri simulácii odvodov na zdravotné poistenie zamestnancov a zamestnávateľov sa v SIMTASK-u vychádza z príslušného vymeriavacieho základu (*il\_hic\_base*, Tabuľka 1.3). Minimálny ani maximálny vymeriavací základ pre platenie zdravotných odvodov nie je v legislatíve stanovený. Od 1.1.2023 bol však zavedený minimálny preddavok na zdravotné poistenie zamestnancov vo výške 14 % zo sumy životného minima, pričom sa tento minimálny preddavok nevzťahuje na poistencov štátu.

V modeli SIMTASK je simulovaná aj možnosť uplatnenia odpočítateľnej položky na zdravotné poistenie (OP). OP si môžu uplatniť zamestnanci, ktorí majú príjem z pracovnoprávneho pomeru. Táto možnosť sa však nevzťahuje na dohodárov ani na SZČO. Zamestnávateľia si OP od roku 2018 uplatniť nemôžu. V súvislosti so zavedením minimálneho vymeriavacieho základu zamestnancov od 1.1.2023 sa dá OP uplatniť len na príjem prevyšujúci sumu životného minima.

Maximálna ročná OP je legislatívne daná vo výške 4560 eur. Táto suma sa znižuje o dvojnásobok sumy, o ktorú prevyšuje vymeriavací základ (VZ) sumu 4560 eur. Ak zamestnanec nemal príjem na uplatnenie odpočítateľnej položky počas celého roka, odpočítateľná položka sa znižuje pomerne podľa počtu kalendárnych dní, keď zamestnanec nemal príjem na uplatnenie odpočítateľnej položky. Uvažujú sa príjmy z pracovného pomeru ako aj ďalšie príjmy, ktoré vstupujú do celkového VZ, napr. príjmy z dohôd, príjmy zo SZČ a príjmy z kapitálového majetku (uvedené v premennej zdaniteľný príjem *il\_taxabley*).

Pri mesačnom VZ sa odpočítateľná položka vypočíta nasledovne:

$$OP = (380 - 2 * (\text{príjem} - 380)) * \frac{\text{počet odpracovaných dní}}{\text{počet dní mesiaca}}$$

Pri príjme 380 eur mesačne a menej sa uplatní OP na celý VZ (zdravotné odvody sú nula), od 380 eur do 570 eur sa uplatní OP na časť VZ a pri príjme nad 570 eur sa OP neuplatní. Keďže od roku 2020 je minimálna mesačná mzda vyššia ako 570 eur, možnosť uplatniť si OP majú iba zamestnanci s čiastkovým úväzkom.

Vymeriavací základ pre OP je v simuláciách daný ako celkový zdaniteľný príjem (*il\_taxabley*, Tabuľka 1.2), vrátane kapitálových príjmov a príjmu z dividend. Pri simulácii OP sa uvažuje počet kalendárnych mesiacov, kedy mal zamestnanec príjem zo zamestnania - informácia o počte odpracovaných dní nie je v podkladových údajoch k dispozícii.

Vymeriavací základ SZČO pre odvody na zdravotné poistenie je simulovaný podobným mechanizmom ako v prípade platieb odvodov na sociálne poistenie. Minimálny vymeriavací základ je stanovený ako 50 % z priemernej mesačnej mzdy spred dvoch rokov a strop platieb nie je stanovený.

Zdravotné poistenie platené samoplatiteľmi (*tschlfx\_s*) je simulované pre tie osoby, ktoré nespádajú ani do jednej z kategórií uvedených vyššie. Vymeriavací základ je v tomto prípade stanovený ako 50 %

z priemernej mesačnej mzdy spred dvoch rokov, odvod je určený percentuálnou sadzbou z vymeriavacieho základu.

**Tabuľka 1.11 Zdravotné odvody**

Premenná	Popis	Špecifikácia
tsceehl_s	Zdravotné poistenie platené zamestnancom	Preddavky platia všetci zamestnanci. Možnosť uplatnenia odpočítateľnej položky (OP) na zdravotné poistenie. V simulácii sa zohľadňuje počet mesiacov poberania dôchodkov.
tscerhl_s	Zdravotné poistenie platené zamestnávateľom	Zamestnávateľ platí za všetkých zamestnancov.
tscsehl_s	Zdravotné poistenie platené SZČO	Platia všetky SZČO.
tschfx_s	Zdravotné poistenie platené samoplátiteľom	Kategória tzv. „dobrovoľne nezamestnaných“ osôb.

### 1.3.6. Sociálne a zdravotné odvody platené dohodármi (tschaj\_sk)

V modeli SIMTASK je možné samostatne simulovať sociálne a zdravotné odvody platené z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, ktoré sú platené zamestnancami aj zamestnávateľmi. V podkladovej databáze je k dispozícii premenná (*yemaj*), ktorá priamo udáva príjem z dohôd o vykonaní práce a z dohôd o brigádnickej práci študentov. Táto premenná je určená ako vymeriavací základ (VZ) na platenie príslušných odvodov.

Pri stanovovaní, či zamestnanec pracujúci na dohodu je povinný platiť určitý druh poistenia a pri určovaní sadzby poistného sa v simuláciách predpokladá, že všetci „dohodári“ sú odmeňovaní pravidelne. Dôvodom je fakt, že v podkladovej databáze sú k dispozícii len údaje o kumulatívnom ročnom príjme a o celkovom počte mesiacov strávenom ako zamestnanec pracujúci na plný/čiastočný úväzok. Tabuľka 1.12 uvádza špecifikáciu, ktorí „dohodári“ (študenti, poberatelia rôznych druhov dôchodkov) v simuláciách platia jednotlivé typy poistenia.

**Tabuľka 1.12 Zdravotné a sociálne odvody platené dohodármi**

Premenná	Popis	Špecifikácia
tsceehljaj_s	Zdravotné poistenie platené dohodárom	Platia všetci okrem študentov, poberateľov starobného a výsluhového dôchodku (ktorí dovŕšili dôchodkový vek) a poberateľov invalidného dôchodku.
tscerhlijaj_s	Zdravotné poistenie platené zamestnávateľom	Zamestnávateľ platí za všetkých okrem študentov, poberateľov starobného, výsluhového alebo invalidného dôchodku.
tsceeuiaj_s	Poistenie v nezamestnanosti platené dohodárom	Neplatia študenti, poberatelia starobného, predčasného starobného, výsluhového a invalidného dôchodku.
tsceruiaj_s	Poistenie v nezamestnanosti platené zamestnávateľom	Zamestnávateľ platí za všetkých okrem študentov, poberateľov starobného, predčasného starobného, výsluhového a invalidného dôchodku.
tscesiaj_s	Nemocenské poistenie platené dohodárom	Platia všetci okrem študentov, poberateľov starobného a výsluhového dôchodku a poberateľov invalidného dôchodku.
tscersiaj_s	Nemocenské poistenie platené zamestnávateľom	Zamestnávateľ platí za všetkých okrem študentov, poberateľov starobného, výsluhového a invalidného dôchodku.
tscediaj_s	Invalidné poistenie platené dohodárom	Platia všetci okrem študentov a dôchodcov s odvodovou úľavou, poberateľov starobného, predčasného starobného, invalidného a výsluhového dôchodku.
tscerdiaj_s	Invalidné poistenie platené zamestnávateľom	Zamestnávateľ platí za všetkých okrem študentov a dôchodcov s odvodovou úľavou, poberateľov starobného, predčasného starobného, invalidného a výsluhového dôchodku.
tsceepiaj_s	Starobné dôchodkové poistenie platené dohodárom	Platia všetci okrem študentov a dôchodcov s odvodovou úľavou.
tscerpiaj_s	Starobné dôchodkové poistenie platené zamestnávateľom	Zamestnávateľ platí za všetkých okrem študentov a dôchodcov s odvodovou úľavou.
tscerajot_s	Rezervný fond solidarity	Zamestnávateľ platí za všetkých okrem študentov a dôchodcov s odvodovou úľavou.

Premenná	Popis	Špecifikácia
tscersfaj_s	Garančné poistenie	Zamestnávateľ platí za všetkých. V simuláciách platia poistenie všetci zamestnávateľia. Nie je zohľadnené, že poistenie neplatia štátne organizácie, obce alebo iní zamestnávateľia, za ktorých záväzky ručí štát.
tsceracaj_s	Úrazové poistenie	Zamestnávateľ platí za všetkých.

V modeli SIMTASK je uvažovaná odvodová výnimka na dôchodkové (starobné a invalidné) poistenie vo výške 200 eur, ktorú si môžu uplatniť študenti<sup>9</sup> aj dôchodcovia (poberatelia starobného, predčasného starobného, invalidného a výsluhového dôchodku). Podmienka, že poberateľovi predčasného starobného dôchodku Sociálna poisťovňa zastaví vyplácanie dôchodku pri prekročení príjmu z dohody 2400 eur ročne, nie je v modeli simulovaná.

Zavedenie minimálneho vymeriavacieho základu na zdravotné poistenie od 1.1.2023 sa týka aj zamestnancov pracujúcich na dohody. Výnimkou sú študenti-brigádnici, poberatelia dôchodkov ako aj vo všeobecnosti poistenci štátu.

### 1.3.7. 2. pilier starobného dôchodkového sporenia (tscpcpi\_sk)

Model SIMTASK umožňuje simulovať príspevky sporiteľov do 2. piliera starobného dôchodkového sporenia (SDS). Časť povinných odvodov na starobné dôchodkové poistenie je odvádzaných na osobný dôchodkový účet sporiteľa, ktorý je spravovaný vybranou dôchodkovou správcovskou spoločnosťou. Výška odvodu na SDS je určená percentuálnou sadzbou z vymeriavacieho základu.<sup>10</sup> V prípade zamestnanca je vymeriavací základ na platenie odvodov rovnaký ako vymeriavací základ zamestnávateľa. V prípade sporiteľov, ktorí sú poistencami štátu, sú vymeriavacie základy dané percentuálnym podielom z priemernej mesačnej mzdy spred dvoch rokov (poberajúci materské alebo rodičovský príspevok 60 %, príspevok na opatrovanie 50 %).

Účasť sporiteľov v 2. pilieri SDS je v SIMTASK-u simulovaná. Kontroluje sa, aby podiel sporiteľov vo vybraných nami definovaných vekovo-príjmových skupinách súhlasil so štatistikami Sociálnej poisťovne a zároveň aj celkový počet sporiteľov v 2. pilieri bol približne rovnaký ako v celej ekonomike. Pri tejto simulácii delíme ľudí v podkladovej databáze do niekoľkých skupín podľa veku, druhu príjmu a výšky príjmu. Z administratívnych údajov Sociálnej poisťovne zároveň určíme podiel sporiteľov voči celkovému počtu ľudí v jednotlivých skupinách. Uvažované skupiny sú dané tým, aké informácie sú k dispozícii v databáze sporiteľov Sociálnej poisťovne a zároveň v podkladovej databáze SK-SILC:

- prevažujúci druh príjmu: zamestnanec, SZČO, dohodár, materská/rodičovský príspevok, poberateľ opatrovateľského príspevku
- výška hrubého mesačného príjmu v prípade zamestnancov, SZČO a dohodárov
  - zamestnanec: do 300, 300-610, 610-700, 700-900, 900-1200, nad 1200 eur
  - SZČO: do 610<sup>11</sup>, 610-900, nad 900 eur

<sup>9</sup> Študent je žiakom strednej školy alebo navštevuje dennú formu štúdia na vysokej škole a zároveň má menej ako 26 rokov. V simuláciách je za študenta považovaný ten, ktorý je podľa samodefinovaného statusu (v aktuálnom, nie príjmovom referenčnom období) študentom a spĺňa vekovú podmienku menej ako 26 rokov. V databáze nie je k dispozícii údaj o forme štúdia. V simuláciách sa predpokladá, že všetci študenti študujú vysokú školu dennou formou.

<sup>10</sup> SIMTASK zohľadňuje sadzbu do 2. piliera na úrovni 5,5 % v roku 2023 a na úrovni 4 % v rokoch 2024, 2025 a 2026.

<sup>11</sup> Spodná príjmová hranica pre SZČO sa v jednotlivých rokoch mení tak, aby do prvej príjmovej kategórie spadali SZČO platiaci sociálne odvody z minimálneho vymeriavacieho základu. V roku 2023 bol minimálny vymeriavací základ vo výške 605,50 eur (hranica bola stanovená na 610 eur), v roku 2024 vo výške 652 eur (hranica bola stanovená na 652 eur).

- dohodár: do 100, 100-500, nad 500 eur pri zamestnancoch, SZČO a dohodároch sa uvažujú aj vekové skupiny: menej ako 35, 35-46, viac ako 46 rokov

Následne je náhodným výberom označený taký počet potenciálnych sporiteľov v 2. pilieri z celkového počtu osôb v jednotlivých skupinách, aby zostal zachovaný podiel vyplývajúci z administratívnych údajov.

**Tabuľka 1.13 2. pilier starobného dôchodkového sporenia**

Premenná	Popis	Špecifikácia
tscpcpier_s	Príspevky na SDS platené zamestnávateľom za zamestnanca	Zamestnávateľ platí za všetkých zamestnancov, ktorí sú sporiteľmi v SDS.
tscpcpise_s	Príspevky na SDS platené SZČO	Platia SZČO, ktorí sú sporiteľmi v SDS.
tscpcpiaj_s	Príspevky na SDS platené zamestnávateľom za dohodára	Zamestnávateľ platí za dohodárov, ktorí sú sporiteľmi v SDS.
tscpcpicc_s	Príspevky na SDS platené štátom za poistenca štátu	Za poistencov štátu platí príspevky do SDS štát. Zohľadňuje sa počet mesiacov, počas ktorých je osoba poistencom štátu.

### 1.3.8. Daň z príjmov fyzickej osoby (tin\_sk)

Z priamych daní SIMTASK simuluje daň z príjmov fyzickej osoby (DPFO), zrážkovú daň z úrokov, dividend a príjmov z doplnkového dôchodkového sporenia. Model nesimuluje daň z príjmov právnických osôb, daň z nehnuteľností, daň z motorových vozidiel a ani miestne dane.

#### Základ dane a sadzba dane

V modeli SIMTASK je základom pre výpočet dane jednotlivca čiastkový základ dane (ČZD) zo závislej činnosti a ostatných príjmov, mimo podnikania (*il\_tin\_wg*, Tabuľka 1.2) a čiastkový základ dane z príjmov z podnikania (*il\_tin\_se*, Tabuľka 1.2). Oba ČZD sú znížené o príslušné zaplatené sociálne a zdravotné odvody. Nezdaniiteľná časť základu dane na daňovníka a na manžela/ku je prioritne odpočítaná z ČZD z príjmov zo závislej činnosti. Ak sú nezdaniteľné časti vyššie ako ČZD zo závislej činnosti, tak sa ČZD z príjmov z podnikania zníži o nezdaniteľné časti základu prevyšujúce ČZD z príjmov zo závislej činnosti. Daň sa aplikuje na oba takto vypočítané základy dane samostatne. Sadzba dane je 19 % z tej časti základu dane, ktorá nepresiahne sumu zodpovedajúcu 176,8-násobku platného životného minima<sup>12</sup> a 25 % z tej časti základu dane, ktorá túto sumu presiahne. Od roku 2026 pribudla tretia a štvrtá sadzba dane a zároveň nastali aj zmeny v hraniciach základu dane, pri ktorých sa jednotlivé sadzby uplatňujú. Sadzba 19 % sa pre rok 2026 uplatňuje z tej časti základu dane, ktorá nepresiahne sumu zodpovedajúcu 154,8-násobku platného životného minima. Sadzba 25 % sa uplatňuje do 212,4-násobku platného životného minima, nová tretia sadzba 30 % sa uplatňuje do 264-násobku platného životného minima a nová štvrtá sadzba 35 % z tej časti základu dane, ktorá túto sumu presiahne.

Pre základ dane z príjmov z podnikania navyše platí 15 % sadzba dane, ak príjmy (výnosy) zo SZČ v roku 2023 neprevýšia 60 000 eur. V roku 2024 je hranica pre nižšiu sadzbu dane stanovená na 60 000 eur a od roku 2025 na 100 000 eur.

Príjmy z kapitálového majetku (úroky, dividendy a dôchodky z doplnkového dôchodkového sporenia) sú zdaňované samostatne ako súčasť osobitného základu dane z kapitálového majetku zrážkovou daňou. Úroky a vyplatené dôchodky sú zdanené zrážkovou daňou vo výške 19 %. Daň z podielov na

<sup>12</sup> Hodnoty životného minima sú uvedené v časti Parametre daňovo-odvodového a sociálneho systému.

zisku (dividend) je simulovaná ako zrážková daň z osobitného základu dane vo výške 7 %. Špeciálne prípady, keď má táto zrážková daň výšku 35 %, nie sú v modeli simulované.

Daň z príjmov fyzickej osoby je simulovaná ako konečná daňová povinnosť po zohľadnení daňových kreditov. Vypočítaná je ako súčet simulovanej dane (základ dane násobený sadzbou dane), zrážkovej dane z úrokov a vyplatených dôchodkov z doplnkového dôchodkového sporenia a zrážkovej dane z dividend. Táto suma je znížená o daňový bonus na dieťa a zamestnaneckú prémie.<sup>13</sup> Simulácia zohľadňuje aj vyplatenie (vrátenie) daňového bonusu daňovníkovi.

### Daňové zvýhodnenia

V modeli je simulované uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane (NČZD) na daňovníka, manžela/ku, uplatnenie daňového bonusu na vyživované dieťa, ako aj zamestnanecká prémie. Nie je simulovaný daňový bonus na hypotéky.

- **Nezdaniteľná časť základu dane**

Nárok na uplatnenie NČZD má daňovník len z čiastkového základu dane z príjmov zo závislej činnosti a z príjmov z podnikania a zo SZČ, respektíve z príjmov z aktívnej pracovnej činnosti. Pasívne príjmy, zahrnuté v premennej *il\_taxable\_na* (Tabuľka 1.2), sú z ČZD pri simuláciách NČZD na daňovníka odpočítané. NČZD sa primárne uplatňuje pri príjmoch zo závislej činnosti. Ak nie je celá úľava vyčerpaná, zostávajúcu sumu si môže daňovník uplatniť aj pri príjme zo SZČ. V modeli je simuláciou zachytené postupné vyklesávanie NČZD podľa platnej legislatívy.

### Legislatíva platná v rokoch 2023 až 2025

Ak daňovník dosiahol základ dane, ktorý

- a) sa rovná alebo je nižší ako 92,8-násobok sumy životného minima (ŽM), NČZD ročne na daňovníka je suma zodpovedajúca 21-násobku ŽM,
- b) je vyšší ako 92,8-násobok sumy ŽM, NČZD ročne na daňovníka je suma zodpovedajúca rozdielu 44,2-násobku ŽM a jednej štvrtiny základu dane; ak táto suma je nižšia ako nula, NČZD sa rovná nule.

### Legislatíva platná od roku 2026

Od roku 2026 došlo k zmene v uplatňovaní NČZD na daňovníka, pričom sa upravili hranice základu dane, pri ktorých vzniká nárok na jej plnú výšku alebo dochádza k jej kráteniu. Ak daňovník dosiahol základ dane dosiahnutý v roku 2025, ktorý

- a) sa rovná alebo je nižší ako 91,8-násobok sumy životného minima (ŽM), NČZD ročne na daňovníka je suma zodpovedajúca 21-násobku ŽM,
- b) je vyšší ako 91,8-násobok sumy ŽM, NČZD ročne na daňovníka je suma zodpovedajúca rozdielu 51,6-násobku ŽM a jednej štvrtiny základu dane; ak je táto suma nižšia ako nula, nezdaniteľná časť základu dane sa rovná nule.

- **Nezdaniteľná časť základu dane poberateľa starobného alebo predčasného starobného dôchodku a vyrovnávacieho príplatku**

<sup>13</sup> Nárok na zamestnaneckú prémie podľa platnej legislatívy v rokoch 2023-26 nevzniká žiadnemu zamestnancovi.

Poberateľ dôchodku, ak bol poberateľom tohto dôchodku na začiatku zdaňovacieho obdobia, má nárok na uplatnenie NČZD iba v prípade, že ročná suma vyplateného dôchodku v úhrne nepresahuje sumu 21-násobku ŽM. NČZD potom predstavuje rozdiel medzi 21-násobkom ŽM a sumou vyplateného dôchodku. V modeli je táto podmienka simulovaná zjednodušene tak, že sa testuje či bol daňovník poberateľom dôchodku celých 12 mesiacov zdaňovacieho obdobia.

Ak sa fyzická osoba stala poberateľom dôchodku v priebehu roka, vzniká jej nárok na celú NČZD, pokiaľ základ dane nepresiahol sumu  $92,8 \cdot \text{ŽM}$  a od roku 2026 sumu  $91,8 \cdot \text{ŽM}$ .

- **Nezdaniteľná časť základu dane na manžela/ku**

Ak daňovník dosiahol základ dane rovnajúci sa alebo nižší ako 176,8-násobok ŽM a jeho manžel/ka:

- a) nemá vlastný príjem: NČZD je 19,2-násobok ŽM,
- b) má vlastný príjem nepresahujúci 19,2-násobok ŽM: NČZD je rozdiel medzi sumou 19,2-násobok ŽM a vlastným príjmom manžela/ky,
- c) má vlastný príjem presahujúci 19,2-násobok ŽM: NČZD je nula.

Ak daňovník dosiahol základ dane vyšší ako 176,8-násobok ŽM a jeho manžel/ka

- a) nemá vlastný príjem: NČZD je suma zodpovedajúca rozdielu 63,4-násobku ŽM a jednej štvrtiny základu dane daňovníka; ak táto suma je nižšia ako nula, NČZD sa rovná nule,
- b) má vlastný príjem: NČZD je suma zodpovedajúca rozdielu 63,4-násobku ŽM a jednej štvrtiny základu dane daňovníka, znížená o vlastný príjem manžela/ky; ak táto suma je nižšia ako nula, NČZD sa rovná nule.

Od roku 2026 došlo aj k zmene pri uplatňovaní nezdaniteľnej časti základu dane na manžela/manželku.

Ak daňovník dosiahol základ dane vyšší ako 154,8-násobok ŽM a jeho manžel/ka

- a) nemá vlastný príjem: nezdaniteľná časť základu dane je suma zodpovedajúca rozdielu 70,8-násobku ŽM a jednej štvrtiny základu dane daňovníka; ak je táto suma nižšia ako nula, nezdaniteľná časť základu dane sa rovná nule,
- b) má vlastný príjem: nezdaniteľná časť základu dane je suma zodpovedajúca rozdielu 70,8-násobku ŽM a jednej štvrtiny základu dane daňovníka, znížená o vlastný príjem manžela/ky; ak je táto suma nižšia ako nula, nezdaniteľná časť základu dane sa rovná nule.

Možnosť uplatnenia NČZD na manžela/ku je v SIMTASK-u priradená hlave rodiny (*IsHead*,

Tabuľka 1.5) a zároveň platí podmienka, že tento jedinec je zosobášený (má manžela/ku). Pre simuláciu nároku na NČZD musí byť manžel/ka rodičom maloletého dieťaťa podľa osobitného predpisu<sup>14</sup>, alebo manželka/manžel na ktorú si daňovník uplatňuje NČZD poberá peňažný príspevok na opatrovanie alebo je nezamestnaná alebo je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím (aproximované v simulácii premennou označujúcou zlý chronický zdravotný stav).

<sup>14</sup> Podľa zákona č. 571/2009 Z.z. o rodičovskom príspevku je vyživovaným maloletým dieťaťom dieťa do 3 rokov alebo dieťa do 6 rokov s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom. Novelou tohto zákona sa od 1.6.2023 rozšíril okruh detí aj na deti do 6 rokov veku, najdlhšie do začiatku školského roka, v ktorom dieťa začne plniť povinné predprimárne vzdelávanie (nastúpi do posledného ročníka materskej školy).

V modeli SIMTASK sa do *vlastného príjmu* manžela/ky započítava každý príjem: zdaniteľný, taký čo nie je predmetom dane a aj oslobodený od dane. Príjem je znížený o zaplatené poistné na sociálne a zdravotné poistenie (*tscee\_s* a *tsce\_s*), ktoré bol manžel/ka povinný platiť (*il\_tintasp*, Tabuľka 1.2).

Materské, tehotenské, nemocenské dávky, dávky v nezamestnanosti, všetky druhy dôchodkov (starobný, invalidný), dávky pre pozostalých (vdovské/vdovecké a sirotské) a pomoc v hmotnej núdzi sa do vlastného príjmu manžela/ky započítavajú. Pomoc v hmotnej núdzi (PHN) je v prípade určenia vlastného príjmu manžela/ky započítavaná ako pôvodná, modelom nesimulovaná premenná (*bsb*). Dôvodom je skutočnosť, že simulácia DPFO predchádza simulačnému bloku dávky v hmotnej núdzi. V podkladovej databáze je PHN premennou na úrovni domácnosti a v modeli je ako poberateľ označený jedinec, ktorý je hlavou domácnosti. To znamená, že do vlastného príjmu manžela/ky je PHN započítaná v simulácii vtedy, ak je poberateľom PHN manžel/ka.

Do vlastného príjmu manžela/ky sa nezapočítava daňový bonus, zamestnanecká prémie a štátne sociálne dávky - v modeli ide o príspevok pri narodení dieťaťa, rodičovský príspevok, prídavok a príplatok k prídavku na dieťa, príspevok na pohreb a vianočný príspevok dôchodcom.

- **Daňový bonus na dieťa**

SIMTASK simuluje daňový bonus na vyživované (nezaopatrené) dieťa<sup>15</sup>, ktoré žije s daňovníkom v domácnosti. Nezaopatrené dieťa je v modeli definované ako *IsDepChild\_fam* (

Tabuľka 1.5). V prvom polroku 2023 je daňový bonus simulovaný pre daňovníka, ktorý poberal zdaniteľné príjmy zo závislej činnosti (zvlášť sa posudzuje pracovno-právny vzťah a zvlášť dohody) alebo z podnikania a inej SZČ aspoň vo výške 6-násobku minimálnej mzdy a mal kladný čiastkový základ dane. Model zohľadňuje, že pre splnenie podmienky výšky dosiahnutých príjmov sa príjmy zo závislej činnosti a príjmy z podnikania alebo z inej SZČ nespočítavajú. Nárok na daňový bonus má daňovník za každé nezaopatrené dieťa.

Od 1.1.2023 sa priznáva daňový bonus vo výške 140 eur na dieťa vo veku do 18 rokov a 50 eur na dieťa vo veku nad 18 rokov. Zároveň sa ruší automatická valorizácia súm daňového bonusu na základe rastu životného minima.

Daňový bonus je do roku 2024 priradený oprávnenej osobe s vyšším daňovým základom.

Od 1.1.2025 vstúpilo do platnosti viacero zmien v daňovom bonuse. Výška daňového bonusu je 100 eur na dieťa vo veku do 15 rokov a 50 eur vo veku do 18 rokov. Vyživované deti vo veku nad 18 rokov nárok na daňový bonus nemajú. Zároveň sa zvyšuje maximálna suma nároku na daňový bonus, stanovená percentom základu dane (alebo úhrnov čiastkových základov dane) - v závislosti od počtu vyživovaných detí (Tabuľka 1.14).

**Tabuľka 1.14 Percentuálny limit zo základu dane**

Počet vyživovaných detí	Percentuálny limit základu dane Legislatíva platná do 31.12.2024	Percentuálny limit základu dane Legislatíva platná od 1.1.2025
1	20 %	29 %
2	27 %	36 %
3	34 %	43 %
4	41 %	50 %
5	48 %	57 %
6 a viac	55 %	64 %

<sup>15</sup> Dieťa sa považuje za nezaopatrené podľa zákona č. 600/2003 Z.z. o prídavku na dieťa.

Zavádza sa aj postupné znižovanie sumy daňového bonusu pre vysokopríjmových rodičov. Ak ročný základ dane rodiča s nárokom na daňový bonus prekročí hranicu 1,5-násobku 12-násobku priemernej mesačnej mzdy spred dvoch rokov, tak celková suma daňového bonusu sa zníži o 1/10 rozdielu medzi základom dane a uvedenou hranicou pre každé jedno vyživované dieťa.

Pre nízkoopríjmových rodičov je umožnené započítať do základu dane príjem druhého rodiča, aby sa zvýšil základ dane a tým si zvýšili daňový bonus vďaka vyššiemu percentuálnemu limitu základu dane (Tabuľka 1.14). Od apríla 2025 zároveň platí pre takto navýšený základ dane aj horné príjmové obmedzenie opísané v predchádzajúcom odstavci.

V simuláciách daňového bonusu sa predpokladá, že oprávnené osoby budú optimalizovať svoj nárok na daňový bonus. To znamená, že sa vypočítajú všetky možné alternatívy uplatnenia daňového bonusu (oprávnená osoba s vyšším príjmom, oprávnená osoba s nižším príjmom, resp. zlúčenie základu dane) a vyberie sa tá možnosť, ktorá umožní uplatnenie daňového bonusu v najvyššej výške.

- **Zamestnanecká prémie**

SIMTASK simuluje nárok na zamestnaneckú prémie zamestnanca. Nárok má zamestnanec, ktorý poberal zdaniteľné príjmy zo závislej činnosti (pracovný pomer a dohoda o vykonaní práce) aspoň vo výške 6-násobku minimálnej mzdy (MM) a poberal posudzované príjmy aspoň šesť kalendárnych mesiacov. Zároveň však platí podmienka, že zamestnanec nepoberal iné príjmy špecifikované v premennej *il\_etc\_con* (Tabuľka 1.2).

Zamestnanecká prémie sa vypočíta podľa vzorca:

- ak posudzované príjmy sú viac ako 6-násobok a menej ako 12-násobok minimálnej mzdy  

$$ZP = \text{Sadzba dane (19 \%)} * [\text{NČZD} - \text{ČZD z 12-násobku MM}]$$
- ak posudzované príjmy sú viac ako 6-násobok a menej ako 12-násobok minimálnej mzdy  

$$ZP = \text{Sadzba dane (19 \%)} * [\text{NČZD} - \text{ČZD z posudzovaných príjmov}]$$

Mechanizmus výpočtu zamestnaneckej prémie je v modeli simulovaný podľa aktuálne platnej legislatívy. Parametre systému sú však v rokoch 2023-2026 legislatívne nastavené tak, že nárok na zamestnaneckú prémie nemá žiaden zamestnanec a nástroj tak v súčasnosti neplní svoju úlohu.

Ďalšie daňové zvýhodnenia, ako zníženie základu dane o príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie (III. pilier), zníženie NČZD o zaplatené úhrady súvisiace s kúpeľnou starostlivosťou alebo daňový bonus na zaplatené úroky pri úveroch na bývanie, nie sú v modeli SIMTASK z dôvodu absencie potrebných podkladových údajov simulované.

**Tabuľka 1.15 Daň z príjmov fyzickej osoby**

Premenná	Popis	Špecifikácia
tini_s	Daň z príjmov fyzickej osoby (konečná daňová povinnosť)	Súčet simulovanej dane zo závislej činnosti, SZČ a zrážkovej dane z úrokov (tini_s) a dividend (tind_s), znížená o daňové kredity: daňový bonus na dieťa (tintcch_s) a zamestnaneckú prémie (tintcee_s). Simulácia zohľadňuje vyplatenie (vrátenie) daňového bonusu na dieťa. Nie je zohľadnený daňový bonus na hypotéky.
tinp_s	Daň z príjmov	Simulovaná daňová povinnosť z príjmov zo závislej činnosti, SZČ a príjmov z prenájmu nehnuteľností.
tini_s	Daň z úrokov	Simulovaná ako zrážková daň z úrokov a dôchodkov z doplnkového dôchodkového sporenia vo výške 19 %.
tind_s	Daň z dividend	Simulovaná ako zrážková daň vo výške 7 %. V simulácii je daň priradená hlave rodiny.
tintatb_s	NČZD na daňovníka (predpis)	NČZD je pre daňovníka simulovaná z úhrnu príjmov zo závislej činnosti, z podnikania a SZČ. Zvlášť je simulované uplatnenie NČZD pre poberateľov starobných dôchodkov.

tintasp_s	NČZD na manžela/ku (predpis)	NČZD je simulovaná pre manžela/ku, ktorý je rodičom dieťaťa do 3 rokov (od roku 2023 do 6 rokov) alebo poberá príspevok na opatrovanie alebo je nezamestnaný alebo je osobou so zdravotným postihnutím.
tintcch_s	Daňový bonus na dieťa	Od roku 2023 sa priznáva daňový bonus 140 eur na dieťa do 18 rokov a 50 eur na dieťa vo veku nad 18 rokov. Zároveň sa kráti pre nízkopríjmové osoby ako percento základu dane. Daňový bonus je priradený oprávnenej osobe s vyšším príjmom. Od roku 2025 je výška bonusu 100 eur na dieťa vo veku do 15 rokov a 50 eur na dieťa vo veku do 18 rokov. Mení sa krátenie pre nízkopríjmové osoby a zavádza sa krátenie bonusu pre vysokopríjmové osoby. Umožňuje sa aj spočítanie základu dane oprávnených osôb pre maximalizáciu výšky nároku na daňový bonus.
tintcee_s	Zamestnanecká prémie	V rokoch 2023-26 na zamestnaneckú prémie podľa nastavenia parametrov systému nemá nárok žiaden zamestnanec, modul na jej výpočet je však v modeli zachovaný.

## 1.4. Sociálne dávky

### 1.4.1. Štátne sociálne dávky (bchba\_sk, bch\_sk, bcc\_sk)

Zo systému štátnych sociálnych dávok model SIMTASK simuluje príspevok pri narodení dieťaťa spolu s príplatkom k nemu, prídavok na dieťa spolu s príplatkom k nemu a rodičovský príspevok. Z dôvodu absencie potrebných údajov, SIMTASK nesimuluje príspevok na viac súčasne narodených detí, ktorým štát prispieva raz za rok na zvýšené výdavky vznikajúce v súvislosti s riadnou starostlivosťou o tieto deti. SIMTASK taktiež nesimuluje príspevky náhradnej rodinnej starostlivosti a príspevok na pohreb.

Model SIMTASK simuluje *príspevok pri narodení dieťaťa* spolu s príplatkom k nemu (*bchba\_s*). Príspevok je priradený matke dieťaťa vo veku do jedného roku. V prípade, že v databáze dieťa nemá určenú matku, príspevok je priradený otcovi dieťaťa. Výška príspevku závisí od poradia pôrodu a počtu narodených detí. Ak ide o dieťa narodené z prvého až tretieho pôrodu výška príspevku je 829,86 eur. Ak ide o dieťa narodené zo štvrtého a ďalšieho pôrodu výška príspevku je 151,37 eur. Legislatívna úprava platná od 1.5.2023 rozšírila poskytovanie základného príspevku pre deti narodené z 1. až 4. pôrodu (zohľadnené v simuláciách). Suma príspevku sa zvyšuje o ďalších 75,69 eura na každé dieťa, ak sa súčasne narodili dve deti alebo sa súčasne narodilo viac detí.

Model SIMTASK simuluje *prídavok na dieťa* (*bch\_s*) spolu s jednorazovým prídavkom na dieťa pri nástupe do školy (*bchs\_s*) a s príplatkom k prídavku na dieťa (*bcha\_s*). Prídavok je simulovaný pre rodinu s nezaopatreným dieťaťom. Podľa legislatívy nárok nevzniká rodičom tých vysokoškolských študentov, ktorí študujú externou formou. Z dôvodu nedostupnosti podkladových údajov, nie je možné v SIMTASK-u rozlišovať medzi externou a internou formou štúdia. V simuláciách je však možné vylúčiť z nároku na prídavok osoby, ktoré uviedli, že aktuálne študujú na vysokej škole a zároveň uviedli iný aktuálny ekonomický status ako študent.

SIMTASK simuluje aj jednorazový *prídavok na dieťa pri nástupe do školy* (*bchs\_s*) určený pre nezaopatrené dieťa, ktoré prvý krát nastúpilo do prvého ročníka základnej školy. Nárok na tento prídavok SIMTASK simuluje tým osobám, ktoré žijú v domácnosti s nezaopatreným dieťaťom, ktoré má v septembri daného roku od 6 do 7 rokov.

*Príplatok k prídavku na dieťa* (*bcha\_s*) je simulovaný v prípade, že na dieťa, na ktoré sa poberá prídavok, sa neuplatňuje daňový bonus a zároveň oprávnená osoba nemá pracovné príjmy a zároveň je poberateľom dôchodku (starobného, predčasného starobného, invalidného), príspevku na opatrovanie alebo výsluhového dôchodku ak zároveň osoba už dosiahla dôchodkový vek. V prípade

invalidného dôchodku sa pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70% aproximuje predpokladom, že osoba uviedla veľké obmedzenie aktivít z dôvodu zdravotných problémov. Pre uplatnenie nároku na príplatok sa sleduje splnenie podmienok u oprávnenej osoby a súčasne aj u ďalšej fyzickej osoby, ktorá si môže uplatniť daňový bonus, t.j. u druhého rodiča, druhého náhradného rodiča alebo u manžela rodiča, ktorý nie je rodičom nezaopatreného dieťaťa, ak žijú s nezaopatreným dieťaťom v domácnosti. SIMTASK na základe informácie o mesiaci narodenia dieťaťa simuluje presný počet mesiacov nároku na prídavok na dieťa. Prídavok je priradený osobe na čele domácnosti (jeden z rodičov alebo plnoleté nezaopatrené dieťa v prípade absencie rodičov).

K 1. januáru 2023 bol prídavok na dieťa a príplatok k prídavku výrazne zvýšený (prídavok na dieťa 60 eur a príplatok 30 eur). Zároveň bol zrušený automatický valorizačný mechanizmus formou viazania výšky prídavku a príplatku na rast životného minima.

SIMTASK simuluje *rodičovský príspevok* pre rodiny s dieťaťom vo veku do 3 rokov (*bcc\_s*). Rodičovský príspevok je možné poberať aj na dieťa vo veku 4 až 6 rokov, pokiaľ má dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav (DNZS). Podkladová databáza neobsahuje informácie o zdravotnom stave detí, preto SIMTASK simuluje rodičovský príspevok pre rodiny s dieťaťom s DNZS zjednodušene. Zjednodušenie sa aplikuje aj pri simulácii rodičovského príspevku z dôvodu neprijatia dieťaťa do materskej školy<sup>16</sup>. Ak sa v podkladových údajoch v rodine nenachádza dieťa vo veku do 3 rokov, avšak nachádza sa v nej dieťa vo veku 4 až 6 rokov a zároveň je v rodine vyplácaný rodičovský príspevok, predpokladá sa, že ide o dieťa s DNZS alebo dieťa neprijaté do materskej školy a príspevok je simulovaný.

Rodičovský príspevok sa poskytuje v dvoch úrovniach. Ak sa oprávnenej osobe, ktorá o rodičovský príspevok požiadala, pred vznikom nároku na rodičovský príspevok vyplácalo materské, má podľa legislatívy nárok na vyššiu sumu príspevku. Podkladová databáza neposkytuje informácie o tom, či bolo rodičom dieťaťa vyplácané materské (okrem príjmového referenčného obdobia). Nárok na vyššiu sumu rodičovského príspevku je preto simulovaný za zjednodušujúcich predpokladov. Vyššia suma príspevku je priradovaná rodičom, ktorí uviedli príjem z materského (keďže dávky a príspevky sú simulované po mesiacoch, v jednom roku môže byť evidovaný príjem z materského a následne poberanie rodičovského príspevku počas niekoľkých mesiacov) alebo rodičom, u ktorých bolo uvedené, že počas pracovnej histórie pracovali aspoň 9 mesiacov.<sup>17</sup> Doplňujúcou podmienkou sa vylúčila z poberania vyššieho rodičovského príspevku skupina tých, ktorí uviedli, že pracovali viac ako 9 mesiacov, v danom roku sa im narodilo dieťa a zároveň nepoberali materské. Z poberania vyššej sumy rodičovského príspevku boli ďalej vylúčení poberatelia, ktorí uviedli zlý chronický zdravotný stav, vylúčené boli aj tie domácnosti, ktoré uvideli, že boli v závažnej materiálnej/sociálnej deprivácii, mali nízku mieru intenzity práce alebo dlhy na hypotéke. Cieľom týchto obmedzujúcich predpokladov bolo priblížiť podiel poberateľov vyššej sumy príspevku k podielu vykazovanému na základe administratívnych údajov v štatistikách UPSVaR.

Mesačná výška príspevku sa zvyšuje o 25 % na každé dieťa, ktoré sa narodilo súčasne. Na základe informácie o mesiaci narodenia dieťaťa v databáze, SIMTASK umožňuje simulovať presný počet mesiacov nároku na rodičovský príspevok, pričom sa zohľadňuje aj obdobie poberania materskej.

<sup>16</sup> V roku 2023 (s účinnosťou od 31.5.) bol zavedený predĺžený rodičovský príspevok určený pre rodičov detí vo veku od 3 do 6 rokov, ktoré neprijali do spádovej materskej školy. Výška príspevku je rovnaká, v akej bol poskytovaný vo veku dieťaťa do 3 rokov. Vypláca sa od začiatku školského roka, pred ktorým dieťa dovŕšilo 3 roky.

<sup>17</sup> Nárok na materské vzniká zamestnancovi, ktorý bol nemocensky poistený najmenej 270 dní v posledných dvoch rokoch pred narodením dieťaťa.

Rodičovský príspevok je priradený matke. SIMTASK neumožňuje simulovať zníženie príspevku o 50 % v prípade, že sa oprávnená osoba riadne nestará o dieťa.

V roku 2023 simulácia zohľadňuje mimoriadnu valorizáciu rodičovského príspevku platnú od 1. augusta. Na základe veku dieťaťa (v mesiacoch) sa určí, či bol poberaný rodičovský príspevok pred alebo po dátume zvýšenia a na základe toho sa priradí správna výška príspevku.

**Tabuľka 1.16 Štátne sociálne dávky**

Premenná	Popis	Špecifikácia
bchba_s	Príspevok pri narodení dieťaťa a príplatok k nemu	Príspevok je simulovaný pre rodinu s dieťaťom do 1 roku, výška závisí od poradia pôrodu a počtu narodených detí. Suma sa zvyšuje o 0,5 násobku príspevku pre každé súčasne narodené dieťa.
bch_s	Prídavok na dieťa a príplatok k prídavku na dieťa	Prídavok je simulovaný pre rodinu s nezaopatreným dieťaťom, počet mesiacov nároku na dávku zohľadňuje presný vek dieťaťa. Príplatok je simulovaný ak sa na dieťa neuplatňuje daňový bonus a zároveň ani jedna z oprávnených osôb nemá pracovný príjem a poberá dôchodok alebo príspevok na opatrovanie. Prídavok je priradený matke. Súčasťou simulácie je aj jednorazový prídavok na dieťa určený pre nezaopatrené dieťa, ktoré prvýkrát nastúpilo do základnej školy.
bcc_s	Rodičovský príspevok	Príspevok je simulovaný pre rodinu s dieťaťom do 3 rokov, počet mesiacov nároku na dávku zohľadňuje presný vek dieťaťa aj obdobie poberania materského. Za zjednodušujúcich predpokladov je príspevok simulovaný aj pre dieťa s DNZS alebo neprijaté do materskej školy vo veku 4 až 6 rokov. Simulované sú dve úrovne príspevku, nárok na vyšší príspevok majú osoby, ktoré predtým poberali materské. Výška príspevku sa zvyšuje o 25 % na každé dieťa, ktoré sa narodilo súčasne. V roku 2023 je simulovaná mimoriadna valorizácia príspevku platná od 1. augusta.

#### 1.4.2. Dávky sociálnej pomoci (bsa\_sim)

Pomoc v hmotnej núdzi je v SIMTASK-u simulovaná za zjednodušujúcich predpokladov, ktoré sú formulované z dôvodu nedostupnosti potrebných údajov. Simulovaná je dávka v hmotnej núdzi a príspevky k nej (ochranný príspevok, aktivačný príspevok, príspevok na nezaopatrené dieťa, príspevok na bývanie). Nie je simulovaný osobitný príspevok (legislatívne zrušený od 1.4.2023) a jednorazová dávka. Z dávok sociálnej pomoci model SIMTASK nesimuluje dotácie na stravu a školské potreby pre deti v hmotnej núdzi, resocializačný príspevok a náhradné výživné. Taktiež model nesimuluje príspevok na opatrovanie, osobnú asistenciu a kompenzácie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia.

##### Pomoc v hmotnej núdzi

Nárok na pomoc v hmotnej núdzi sa posudzuje na úrovni domácnosti, ktorú tvoria spoločne posudzované fyzické osoby a nárok na poskytnutie pomoci v hmotnej núdzi vzniká, ak suma nárokov je vyššia ako posudzovaný príjem členov domácnosti. Okruh posudzovaných osôb pre účely simulácie dávky v hmotnej núdzi je v SIMTASK-u simulovaný ako *tu\_bsa\_sk* (definícia v odseku 1.2.2).

- **Posudzovaný príjem pre nárok na pomoc v hmotnej núdzi**

Pri posudzovaní nároku na pomoc v hmotnej núdzi sa podľa legislatívy posudzuje príjem, majetok a možnosti uplatnenia nárokov členov domácnosti. V SIMTASK-u je možné posudzovať iba príjem členov domácností, informácie o majetku databáza SILC neobsahuje. *Posudzovaný príjem* je definovaný ako súčet príjmov, ktoré sú predmetom dane z príjmu (po odpočítaní zdravotných a sociálnych odvodov a dane z príjmov fyzických osôb) a príjmov oslobodených od dane (*il\_bsa\_ay*, Tabuľka 1.3). Príjem študentov sa do posudzovaného príjmu započítava len ak ich celoročný príjem je vyšší ako 3-násobok životného minima. Ako príjem sa neposudzuje 25 % príjmu zo závislej činnosti (po

odpočítaní odvodov a DPFO), alebo obdobného príjmu zo zahraničia<sup>18</sup>, 25 % starobného dôchodku (suma zvýšená o 1 % ak posudzovaná osoba pracovala viac ako 25 rokov), 25 % materského, invalidného dôchodku, sirotského dôchodku, vdovského dôchodku a vdoveckého dôchodku ak vdova alebo vdovec dovŕšil dôchodkový vek, do príjmov sa nezapočítava daňový bonus. Ak sa členovi domácnosti poskytuje osobitný príspevok, tak 50 % jeho príjmu z pracovnej činnosti alebo obdobného príjmu zo zahraničia sa neposudzuje. Legislatíva špecifikuje aj ďalšie položky, ktoré SIMTASK z dôvodu nedostupnosti údajov v podkladovej databáze neumožňuje zohľadniť.

Podľa novely zákona platnej od 1.4.2023 sa do posudzovaného príjmu započítava daňový bonus na dieťa a zamestnanecká prémie. Pri posudzovaní príjmu študentov sa podľa novely platnej od 1.4.2023 zvyhodňuje len ten študent, ktorý je zároveň aj nezaopatreným dieťaťom. Od 1.9.2025 vstúpila do platnosti legislatíva<sup>19</sup>, podľa ktorej sa do posudzovaného príjmu daňový bonus a zamestnanecká prémie opäť nezapočítavajú, táto skutočnosť je v simuláciách SIMTASK-u zohľadnená od roku 2026. Zvýhodnené započítavanie príjmu z pracovného pomeru, ktorý vznikne počas poskytovania pomoci v hmotnej núdzi, nie je modelom z dôvodu nedostupnosti vhodných údajov simulované.

Suma nárokov na jednotlivé dávky a príspevky závisí od zloženia posudzovanej domácnosti ako aj od skutočnosti, či sa posudzované osoby zapojili do aktivačných prác a či nastali skutočnosti pre zníženie základnej dávky.

- **Dávka v hmotnej núdzi**

Základná dávka (*bsa00\_s*) je v SIMTASK-u pridelená v plnej výške osobám, ktoré majú nárok na aktivačný príspevok alebo ochranný príspevok, odpracovali mesačne viac ako 8 hodín, študujú na VŠ, sú rodičmi dieťaťa do 3 rokov alebo osamelými rodičmi dieťaťa do 6 rokov. Ostatným sa základná dávka znižuje. Penalizácia (*bsa00pen\_s*) je simulovaná vo výške 10/12 celoročnej základnej dávky, keďže zníženie dávky sa prvýkrát skúma za kalendárny mesiac nasledujúci po uplynutí dvoch kalendárnych mesiacov, v ktorom vznikol nárok na pomoc v hmotnej núdzi. Od 1.4.2023 sa skutočnosť odôvodňujúca zníženie dávky skúma až po troch mesiacoch, čo znamená zmenu v parametre na penalizáciu na 9/12.

- **Príspevky k dávke v hmotnej núdzi**

Skutočnosť, či sa osoba zapojí do aktivačných prác je subjektívnym rozhodnutím. SIMTASK pri simulácii *aktivačného príspevku* (*bsawk\_s*) zohľadňuje podiel počtu poberateľov aktivačných príspevkov voči všetkým žiadateľom pomoci v hmotnej núdzi v danom roku pochádzajúci z administratívnych údajov. Pri simulácii sa vychádza z predpokladov, ktoré je možné uplatniť na základe údajov dostupných v podkladovej databáze. Aktivačný príspevok sa poskytuje v dvoch výškach, nárok na vyšší príspevok majú tí, ktorí majú príjem zo zamestnania aspoň vo výške minimálnej mzdy. Potenciálni poberatelia príspevku v dvojnásobnej výške sú v simulácii tí, ktorí spĺňajú uvedenú príjmovú podmienku. Z množiny ostatných potenciálnych poberateľov aktivačného príspevku sú najprv vylúčené osoby s nárokom na ochranný príspevok, neploleté osoby, osoby s dosiahnutým vysokoškolským vzdelaním, pracujúce v zamestnaní viac ako 37 hodín týždenne, poberajúce príspevky na aktivačnú činnosť z úradu práce alebo osoby vyhlasujúce o sebe, že sú neaktívne. Následne je náhodným výberom označený taký počet

<sup>18</sup> Príjem zo zahraničia uvádzaný v databáze SILC sa považuje za čistý príjem.

<sup>19</sup> Legislatívne zmeny označované aj ako „Práca namiesto dávok“ sa týkajú najmä úpravy poskytovania plnej výšky dávky v hmotnej núdzi, ktoré je podmienené prijatím ponuky vhodného zamestnania od úradu, stanovenia obdobia zvýhodneného započítavaním pracovného príjmu, odstupňovanie výšky aktivačného príspevku podľa miery aktivácie a rozšírenia cieľovej skupiny detí pre poskytovanie príspevku na nezaopatrené dieťa.

potenciálnych poberateľov aktivačného príspevku v rámci skupiny osôb s nárokom na pomoc v hmotnej núdzi, aby zostal zachovaný podiel vyplývajúci z administratívnych údajov.

Aktivačný príspevok sa od 1.4.2023 ruší pre tých, ktorí majú príjem zo závislej činnosti vo výške aspoň mesačnej minimálnej mzdy. Tým sa ruší aj vyššia suma aktivačného príspevku, na ktorú mali nárok. V SIMTASK-u sa zohľadňuje prechodné obdobie, kedy ostávajú v platnosti už priznané aktivačné príspevky a opatrenie je simulované až od roku 2024. Aktivačný príspevok sa ruší aj pre študenta, ktorému sa vypláca rodičovský príspevok, ak študuje na strednej alebo na vysokej škole.

Od 1.9.2025 platná legislatíva zavádza tri úrovne aktivačného príspevku, od roku 2026 sú modelom opätovne simulované dve úrovne príspevku, rovnakým spôsobom ako pred novelou z roku 2023 (popis v predchádzajúcom odseku). V simulácii sa uvažuje poskytovanie základnej výšky aktivačného príspevku a dvojnásobnej výšky príspevku, v prípade ak poberateľ dávky má príjem zo zamestnania vo výške minimálnej mzdy. Zvýšenie aktivačného príspevku na 1,5-násobok, v prípade ak poberateľ nastúpi na rekvalifikačný kurz, nie je modelom simulované.

*Ochranný príspevok (bsanw\_s)* sa od roku 2023 poskytuje v jednej výške. Príspevok je simulovaný pre osoby, ktoré dosiahli vek potrebný na nárok na starobný dôchodok, poberatelia predčasného starobného dôchodku, osoby uvádzajúce vo svojom statuse invaliditu alebo nespôsobilosť pracovať, ďalej osamelí rodičia s dieťaťom do veku 1 roku, tehotné ženy<sup>20</sup>, osoby poberajúce príspevok na opatrovanie<sup>21</sup>, osoby uvádzajúce veľké obmedzenie aktivít z dôvodu zdravotných problémov a osoby uvádzajúce veľmi zlé všeobecné zdravie.<sup>22</sup>

Nárok na *príspevok na nezaopatrené dieťa (bsacs\_s)* je simulovaný pre domácnosť s dieťaťom vo veku povinnej školskej dochádzky, pridelený je na každé dieťa vo veku 6 až 16 rokov v domácnosti. Podľa legislatívy platnej od 1.9.2025 sa rozšírila cieľová skupina detí, na ktoré je poskytovaný príspevok. Príspevok je poskytovaný pre deti v materských školách, základných školách a pre tých, ktorí sa sústavnne pripravujú na povolanie na stredných školách a vysokých školách. V modeli je táto skutočnosť zohľadnená od roku 2026, príspevok je simulovaný pre všetky nezaopatrené deti vo veku viac ako 3 roky.

Nárok na *príspevok na bývanie (bsaho\_s)* je simulovaný v plnej výške pre viacčlenné domácnosti, pre jednočlenné domácnosti je príspevok znížený. Od 15.7.2023 vstúpila do platnosti legislatívna úprava, ktorou bol príspevok zvýšený a zavádza sa 5 kategórií v závislosti od počtu členov domácností. Táto legislatívna zmena je v modeli simulovaná od roku 2024. Na príspevok na bývanie majú nárok domácnosti, ktoré uhrádzajú náklady spojené s bývaním. Táto podmienka je v SIMTASKu simulovaná zjednodušene pomocou dvoch indikátorových premenných: nedoplatky v súvislosti s účtami za dodávku energií alebo platbou nájomného. Ak je niektorá z týchto premenných kladná, v simulácii sa domácnosti nepriradí nárok na príspevok na bývanie.

Ak suma nárokov na dávku a príspevky k dávke je vyššia ako posudzovaný príjem členov domácnosti, SIMTASK simuluje poskytnutie pomoci v hmotnej núdzi vo výške rozdielu medzi sumou nárokov

<sup>20</sup> Ochranný príspevok sa zjednodušene simuluje, ak je nasimulované tehotenské (bpr\_s). Podľa platnej legislatívy by mali mať nárok len tehotné ženy 8 týždňov pred očakávaným dátumom pôrodu.

<sup>21</sup> Nárok na ochranný príspevok získavajú všetky osoby s ŤZP, ktoré sú odkázané na osobnú asistenciu alebo opatrovanie, v údajoch je k dispozícii len informácia o poberaní príspevku na opatrovanie.

<sup>22</sup> Na účely Zákona o pomoci v hmotnej núdzi č. 417/2013 Z.z., sa za nepriaznivý zdravotný stav fyzických osôb považuje choroba, úraz alebo karanténne opatrenie, pre ktoré je fyzická osoba uznaná ošetrojúcim lekárom za dočasne práceneschopného na viac ako 30 po sebe nasledujúcich dní.

a posudzovaným príjmom. Premenná pomoc v hmotnej núdzi (*bsa\_s*) je pridelená osobe na čele domácnosti. Suma poskytovanej dávky sa od 1.4.2023 zaokrúhľuje na celé euro.

V simulácii pomoci v hmotnej núdzi sa nepriznáva (nuluje) nasimulovaná dávka ak jej hodnota je menej ako 10 eur. Platí, že ak je hodnota dávky nízka, potenciálni poberatelia nemajú motiváciu o ňu požiadať („neoplatí sa to“). Taktiež sa nepriznáva nasimulovaná dávka pre jednotlivcov (jednočlenné domácnosti) do 25 rokov a nad 70 rokov. Použitý expertný prístup vychádza z analýzy štruktúry skutočných poberateľov pomoci v hmotnej núdzi (veková štruktúra podľa údajov UPSVaR) a je aj v súlade s prístupom aplikovaným v zahraničných inštitúciách (napr. belgický model BELMOD).

SIMTASK simuluje aj počet mesiacov, počas ktorých má domácnosť nárok na poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi. Zohľadňuje pritom skutočnosť, že osoba počas roka môže mať nárok na poberanie príjmov, ktoré sa vzájomne vylučujú (rodičovský príspevok, materské a dávka v nezamestnanosti). SIMTASK preto pristupuje k vzájomne sa vylučujúcim príjmom osobitne. Do posudzovaného príjmu ich nezahrnie naraz, ale pre každý príjem oddelene nasimuluje nárok na hmotnú núdzu. Vypočítanú pomoc v hmotnej núdzi následne uvažuje iba počas mesiacov poberania toho daného príjmu, kedy osoba padla do hmotnej núdze.

Mimoriadna valorizácia dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v roku 2023 platná pre mesiace november a december nie je modelom simulovaná. Dôvodom je skutočnosť, že v údajoch nie sú k dispozícii informácie, v ktorých konkrétnych mesiacoch v roku bola domácnosť v hmotnej núdzi.

**Tabuľka 1.17 Pomoc v hmotnej núdzi**

Premenná	Popis	Špecifikácia
<i>bsa00_s</i>	Dávka v hmotnej núdzi	Nárok na základnú dávku je v plnej výške priznaný osobám, ktoré majú nárok na aktivačný príspevok alebo ochranný príspevok, odpracovali týždenne viac ako 8 hodín, študujú na VŠ, sú rodičmi dieťaťa do 3 rokov alebo osamelými rodičmi dieťaťa do 6 rokov.
<i>bsa00pen_s</i>	Penalizácia	Nárok na základnú dávku je odobratý osobám, ktorým nie je priznaný nárok na plnú výšku dávky.
<i>bsacs_s</i>	Príspevok na nezaopatrené dieťa	Nárok na príspevok je simulovaný na každé dieťa vo veku 6 až 16 rokov v domácnosti. Od roku 2026 je cieľová skupina rozšírená na nezaopatrené deti vo veku viac ako 3 roky.
<i>bsaho_s</i>	Príspevok na bývanie	Nárok na príspevok je simulovaný pre jednočlenné domácnosti a viacčlenné domácnosti, nárok nie je simulovaný domácnostiam neuhrádzajúcim náklady na energie alebo bývanie. Od roku 2024 je simulovaných 5 kategórií príspevku na bývanie, v závislosti od počtu členov domácnosti.
<i>bsanw_s</i>	Ochranný príspevok	Nárok na príspevok je simulovaný pre osoby, ktoré dosiahli vek potrebný na nárok na starobný dôchodok, poberajúce predčasný starobný dôchodok, osoby uvádzajúce vo svojom statuse invaliditu alebo nespôsobilosť pracovať, ďalej osamelí rodičia s dieťaťom do veku 1 roku, a osoby poberajúce príspevok na opatrovanie. Nárok na znížený ochranný príspevok je simulovaný pre osoby uvádzajúce veľké obmedzenie aktivít z dôvodu zdravotných problémov a osoby uvádzajúce veľmi zlé všeobecné zdravie.
<i>bsawk_s</i>	Aktivačný príspevok	Z nároku na príspevok sú vylúčené osoby s nárokom na ochranný príspevok, neplnoleté osoby, osoby s dosiahnutým VŠ vzdelaním, zamestnaní viac ako 37 hodín týždenne, poberajúce príspevky na aktivačnú činnosť a ekonomicky neaktívne osoby. Následne je náhodným výberom priznaný nárok na aktivačný príspevok toľkým osobám s nárokom na pomoc v hmotnej núdzi, aby podiel zodpovedal administratívnym údajom. Od roku 2024 sa ruší poskytovanie zvýšeného aktivačného príspevku pre tých, ktorí majú príjem zo závislej činnosti vo výške mesačnej minimálnej mzdy, od roku 2026 sa opätovne zavádza. Ruší sa aj pre študenta, ktorému sa vypláca rodičovský príspevok, ak študuje na strednej alebo na vysokej škole.

Premenná	Popis	Špecifikácia
bsa_s	Dávky pomoci v hmotnej núdzi spolu	Výška pomoci v hmotnej núdzi je definovaná ako rozdiel sumy nárokov na dávku a príspevkov k nej a posudzovaným príjmom členov domácnosti. Expertná úprava simulácie: dávka nie je priznaná, ak je jej simulovaná hodnota menej ako 10 eur. Dávka taktiež nie je priznaná jednotlivcom (jednočlenným domácnostiam) do 25 rokov a nad 70 rokov.

*Poznámka: Hodnoty jednotlivých príspevkov sú uvedené v časti Parametre daňovo-odvodového a sociálneho systému.*

### 1.4.3. Dávky sociálneho zabezpečenia (bunct\_sk, bma\_sk)

Z dávok sociálneho poistenia model SIMTASK simuluje za zjednodušujúcich predpokladov len dávku v nezamestnanosti a tehotenské. Keďže podkladová databáza neobsahuje informáciu o pracovnej histórii jednotlivcov, nie je možné simulovať ani jeden z dôchodkov (starobných, invalidných, pozostalostných). Model tiež nesimuluje dávky vyplácané z fondu nemocenského poistenia (nemocenské, ošetrovné, materské, vyrovnávaciu dávku), úrazové dávky a dávky garančného poistenia.

Model SIMTASK neumožňuje simulovať samotnú výšku *materského*, nakoľko nie sú k dispozícii údaje o predchádzajúcich príjmoch osoby. Údaje však umožňujú presnú simuláciu dĺžky poberania materského na základe uvedeného mesiaca narodenia dieťaťa (*bmamy\_s*). Na materskú dovolenku môže ísť matka 6 až 8 týždňov pred pôrodom a celková dĺžka poberania materského nemôže presiahnuť 34 týždňov. Pre osamelé matky a matky dvojčiek je umožnené poberať materské o niekoľko týždňov dlhšie. Dĺžka poberania materského je v simulácii prepočítaná na celé mesiace. V súčasnosti model nepredpokladá poberanie materského otcom na dieťa, na ktoré si už predtým uplatnila materské matka.

*Tehotenské (bpr\_s)* je dávka nemocenského poistenia, ktorá sa vypláca ženám od 13. týždňa tehotenstva do pôrodu dieťaťa a podmienky nároku sú v zásade rovnaké ako pri nároku na materské. Aj v tomto prípade chýbajú v databáze údaje o predchádzajúcich príjmoch osoby. V simulácii sa preto využil fakt, že tehotenské má rovnaký vymeriavací základ ako materské a vymeriavací základ sa vypočítal implicitne z uvedeného materského v databáze. Na takto vypočítaný vymeriavací základ sa aplikovala dolná a horná hranica podľa legislatívy. SIMTASK simuluje tehotenské na mesačnej báze na rozdiel od legislatívy, ktorá určuje tehotenské na dennej báze. Prijal sa preto predpoklad o priemernej dĺžke poberania tehotenského v dĺžke 6 mesiacov. Dávku je možné poberať v súbehu s ostatnými dávkami (nemocenské, materské, dávka v nezamestnanosti, rodičovský príspevok).

Nárok na tehotenské je simulované za zjednodušených predpokladov. Nárok má každá žena, ktorá uviedla poberanie materskej. Dôsledkom tohto predpokladu je, že tehotenské sa simuluje aj matkám, ktorým sa narodilo dieťa v roku predchádzajúci referenčnému roku a materské im len dobieha.

*Dávka v nezamestnanosti (bunct\_s)* je simulovaná za zjednodušujúcich predpokladov. Podľa platnej legislatívy má nárok na dávku v nezamestnanosti osoba, ktorá v posledných štyroch rokoch platila poistenie v nezamestnanosti najmenej dva roky. Keďže informácia o dĺžke poistenia v nezamestnanosti nie je v databáze k dispozícii, predpokladá sa, že tí, ktorí v databáze uviedli poberanie dávky v nezamestnanosti, túto podmienku v predchádzajúcich rokoch splnili. Tí, ktorí sa v databáze označili za aktuálne nezamestnaných, avšak nepoberajú dávku v nezamestnanosti, podmienku poistenia v nezamestnanosti nespĺnili. U zamestnaných osôb sa predpokladá, že v priebehu predchádzajúcich štyroch rokov platili poistné na poistenie v nezamestnanosti podľa pomeru odpracovaných mesiacov k neodpracovaným mesiacom v aktuálnom roku.

Podobne, aj výška vymeriavacieho základu pre účely určenia výšky dávky v nezamestnanosti je simulovaná za zjednodušujúcich predpokladov. Osobám v databáze označených za nezamestnaných a poberajúcich dávku v nezamestnanosti je priradený vymeriavací základ vo výške v databáze uvedeného príjmu z predchádzajúcich období. Osobám nezamestnaným, avšak nepoberajúcich dávku v nezamestnanosti, je priradený vymeriavací základ vo výške predikovanej mzdy (premenná *yivwg*). U osôb, v databáze označených za zamestnaných, je vymeriavací základ simulovaný z údajov o príjme zo zamestnania v aktuálnom referenčnom období, pričom je ohraničený maximálnym vymeriavacím základom.

Predikovaná hodinová hrubá mzda (*yivwg*) je odhadnutá Heckmanovým selekčným modelom pre všetkých jednotlivcov vo veku 15 až 65 rokov, samostatne pre mužov a ženy na základe individuálnych charakteristík (vek, vzdelanie, pracovná história), rodinných charakteristík (počet členov rodiny, detí, príjmy ostatných členov) a charakteristík trhu práce (regionálna miera nezamestnanosti).

Dĺžka podporného obdobia je štandardne maximálne 6 mesiacov. Výška dávky v nezamestnanosti do roku 2025 je následne priradená osobám spĺňajúcim nárok, vo výške 50 % z vymeriavacieho základu počas podporného obdobia. Od 1. januára 2026 dochádza k zmene v poskytovaní dávky v nezamestnanosti, pričom jej výška už nebude počas celého podporného obdobia fixná, ale bude sa postupne znižovať podľa dĺžky poberania.

- Prvé 3 mesiace: výška dávky ostáva na úrovni 50 % vymeriavacieho základu (VZ), čo zodpovedá doterajšiemu systému.
- 4. mesiac: dávka sa zníži na 40 % VZ.
- 5. mesiac: dávka sa zníži na 30 % VZ.
- 6. mesiac: dávka sa zníži na 20 % VZ.

Model SIMTASK nesimuluje možnosť jednorazového vyplatenia dávky v nezamestnanosti po vyradení z evidencie za zostávajúcu časť podporného obdobia.

**Tabuľka 1.18 Dávky sociálneho poistenia**

Premenná	Popis	Špecifikácia
bunct_s	Dávka v nezamestnanosti	Nárok na dávku je simulovaný za zjednodušených predpokladov uvedených v texte. Zároveň, poberateľ musí mať aspoň 16 rokov, nesmie poberať materskú, rodičovský príspevok ani starobný dôchodok. Mesačná výška dávky je 50 % z vymeriavacieho základu, ktorý je simulovaný za zjednodušených predpokladov. Od roku 2026 však platí, že sadzba 50 % sa uplatňuje len počas prvých troch mesiacov poberania dávky, pričom v ďalších mesiacoch sa postupne znižuje na 40 %, 30 % a 20 %.
bpr_s	Tehotenské	Vymeriavací základ je simulovaný implicitne z výšky materskej, keďže majú rovnaký vymeriavací základ. Výška tehotenského je následne 15 % z VZ. Nárok na tehotenské je simulovaný pre každú ženu, ktorá poberá materské.

## 2. DÁTA

Mikrosimulačný model SIMTASK pracuje s údajmi z výberového zisťovania SK-SILC. Údaje zo vstupnej databázy sú v niekoľkých krokoch upravované. V prvom kroku je databáza spracovaná, aby bola pripravená na prácu v programe STATA. Ak vo vstupnej databáze údaje nezodpovedajú aktuálnemu roku, ktorého daňový a sociálny systém má byť modelom simulovaný, peňažné premenné sú príslušne upravené (indexované) podľa oficiálnych prognóz rastov premenných. Táto úprava nezachytáva demografické zmeny, zmeny na trhu práce a zmeny v príjmovej distribúcii medzi rokmi. Preto je súčasťou prípravy podkladových údajov do modelu aj vytvorenie vlastných štatistických váh, ktoré zabezpečujú reprezentatívnosť simulovaných výsledkov podľa týchto kritérií pre celé Slovensko.

### 2.1. Podkladová databáza

SIMTASK využíva údaje z výberového Zisťovania o príjmoch a životných podmienkach domácností (Survey on Income and Living Conditions, EU-SILC). Zisťovanie je realizované každoročne Štatistickým úradom SR od roku 2005 podľa jednotnej medzinárodnej metodiky. SK-SILC je označenie slovenskej verzie databázy EU-SILC, s ktorou pracuje SIMTASK. Táto verzia databázy je rozšírená o špecifické premenné, najmä v oblasti príjmov zo štátnych sociálnych dávok. Cieľom zisťovania je získať informácie o rozdelení príjmov domácností, o úrovni a štruktúre chudoby a o sociálnom vylúčení na Slovensku. Aktuálna databáza, zodpovedajúca príjmovému referenčnému roku 2023, zahŕňa informácie o približne 14 020 jednotlivcoch žijúcich vo viac ako 5 780 domácnostiach. Databáza obsahuje socio-demografické charakteristiky jednotlivcov (vek, pohlavie, vzdelanie, rodinný stav, zdravotný stav), ich status na trhu práce (zamestnanec, SZČO, nezamestnaný, dôchodca, študent) a najmä podrobnú štruktúru ich pracovných aj nepracovných príjmov, vrátane sociálnych dávok a dôchodkov. Informácie o domácnostiach zahŕňajú aj vzťahy medzi členmi (manžel/ka, partner/ka, deti) alebo kraj bydliska. Podkladová databáza je reprezentatívna za celú slovenskú populáciu.

Demografické a sociálne charakteristiky osôb v databáze sa väčšinou vzťahujú k obdobiu, kedy boli údaje zbierané (rok  $t$ ), kým údaje ohľadom ich príjmov sú zbierané za príjmové referenčné obdobie (rok  $t-1$ ). Všetky peňažné premenné sú v podkladovej databáze využívané modelom SIMTASK uvádzané ako mesačné priemerné hodnoty (ročné hodnoty z pôvodnej SK-SILC databázy vydelené číslom 12). V simuláciách sa predpokladá, že príjem je rovnomerne rozdelený počas roku. Pre niektoré činnosti sú v údajoch uvádzané počty mesiacov ich vykonávania, v týchto prípadoch sa informácia využíva na spresnenie simulácií. K dispozícii sú napríklad informácie o počte mesiacov strávených ako zamestnanec (plný/čiastočný úväzok), SZČO, nezamestnaný, poberateľ starobného dôchodku, invalidná osoba nespôsobilá pracovať, študent, osoba v domácnosti a podobne.

Pri premennej príjem zo zamestnania je potrebné spomenúť niekoľko limitov, ktoré ovplyvňujú výsledky simulácií, najmä simulovaný agregátny objem odvodov a dane z príjmu:

1. V SILC-u nie je k dispozícii informácia o zdroji príjmu zo zamestnania. Podľa platnej metodiky respondenti do tejto kategórie nahlasujú svoj pracovný príjem, ak pracujú v zahraničí. V databáze nie je k dispozícii žiadna informácia o tom, koľko respondentov má pracovný príjem zo zahraničia, v simuláciách je zdaňovaný a zodvodňovaný ako domáci príjem. V podkladovej databáze existuje premenná príjem zo zahraničia, podľa metodiky však ide o nepracovný príjem.
2. Špeciálnou kategóriou sú príslušníci silových zložiek (armáda, polícia, informačná služba), colníci, hasiči, záchranári, ktorí tiež uvádzajú svoj príjem v rámci premennej príjem zo zamestnania. V

databáze ich nie je možné identifikovať<sup>23</sup>. Podľa oficiálnych údajov ide v rokoch 2023 a 2024 o necelých 49 000 osôb. Tieto zložky majú svoj vlastný systém a sadzby sociálnych odvodov, ktoré neodvádzajú do Sociálnej poisťovne. Štandardným spôsobom však platia odvody do zdravotných poisťovní a odvádzajú daň z príjmu. V simuláciách modelu SIMTASK sa predpokladá, že všetky osoby s pracovným príjmom odvádzajú sociálne odvody do Sociálnej poisťovne.

3. V SILC-u, rovnako ako aj v ďalších výberových zisťovaniach, nie sú reprezentatívne zastúpení nízko príjmoví a taktiež vysoko príjmoví jednotlivci. Týka sa to rôznych druhov zdaniteľných príjmov, avšak pre simulácie dane z príjmu a odvodov je najdôležitejšia reprezentatívnosť príjmov zo zamestnania. Tento problém čiastočne riešime rekalibráciou štatistických váh (podrobnejšie v častiach *Kalibračné kategórie* a *Vytváranie nových váh*).

V podkladovej databáze sa vykonáva viacero kontrol konzistentnosti uvádzaných údajov. Cieľom je, aby zásahy do vstupných údajov boli minimálne. Individuálne sa posudzujú neobvykle vysoké hodnoty dôchodkov a dávok. Ak je uvádzaný nenulový počet mesiacov poberania nejakého druhu príjmu a zároveň daný príjem nie je uvedený, počet mesiacov sa nuluje. Kontroluje sa, aby rodinné vzťahy v rámci domácnosti boli logické, a ak logická oprava nie je možná, rodinné väzby sa nulujú.

Zber údajov SILC je realizovaný v roku nasledujúcom po referenčnom roku. Štruktúra opytovaných domácností tak reflektuje stav v čase zberu údajov. Z tohto dôvodu sa v domácnostiach nachádzajú aj deti narodené po konci referenčného obdobia. Keďže simulácie daní, odvodov a rodinných dávok sa vzťahujú na referenčné obdobie, deti narodené po príjmovom referenčnom období sú z databázy vylúčené. V SILC-u 2024 sme takto vylúčili 15 pozorovaní.

Okrem premenných, ktorých zdrojom je výberové zisťovanie SILC, sú súčasťou podkladovej databázy aj ďalšie simulované premenné. Náhodným výberom z rovnomerného rozdelenia je simulovaná pravdepodobnosť, že dieťa nebolo prijaté do spádovej materskej školy v rámci simulácie rodičovského príspevku, pravdepodobnosť poberania aktivačného príspevku v rámci pomoci v hmotnej núdzi a pravdepodobnosť účasti v 2. pilieri dôchodkového sporenia.

## 2.2. Indexácia premenných

Databáza SK-SILC je k dispozícii s časovým oneskorením zhruba dva roky oproti aktuálnemu roku. Vzniká tak časová nekonzistencia medzi príjmovým referenčným rokom v podkladovej databáze a simulovaným obdobím daňovo-odvodového a sociálneho systému. Z tohto dôvodu premenné vo vstupnej databáze sú indexované (vynásobené rastovým faktorom) na príslušný rok. Indexáciou sú upravované iba príjmové premenné. Charakteristiky populácie, ako napríklad vek jednotlivcov, ich status na trhu práce alebo štruktúra rodín, sú pri indexácii považované za fixné a nie sú upravované.

Pojmom indexačný faktor sa označuje zmena (rast) hodnoty peňažnej premennej medzi príjmovým referenčným obdobím a simulovaným obdobím. Využíva sa niekoľko rôznych indexačných faktorov, ktoré sú aplikované v závislosti od druhu peňažnej premennej. Napríklad pracovné príjmy sú indexované rastom nominálnych miezd, väčšina dôchodkov podľa ich priemerného rastu, nepeňažné príjmy podľa CPI. Platné životné minimum a niektoré štátne sociálne dávky (napr. rodičovský príspevok) sú indexované rastom ich legislatívnej hodnoty. Pre roky keď nie sú k dispozícii priemerné alebo platné legislatívne hodnoty, sa pri výpočte indexačných faktorov využívajú prognózované

<sup>23</sup> V SILC-u je k dispozícii premenná zamestnanie podľa klasifikácie ISCO-08. Na úrovni 2-miestneho kódu obsahuje informácie len o príslušníkoch armádnych síl.

hodnoty. Tabuľka 4.9 v Prílohe uvádza zoznam indexovaných premenných spolu so špecifikáciou indexačných faktorov.

V roku 2023 sa v indexačných faktoroch pre starobné, predčasné starobné, invalidné a pozostalostné dôchodky zohľadnila mimoriadna valorizácia vo výške 10,6 %. Keďže dôchodky boli valorizované v júli 2023 a SILC zbiera údaje na ročnej báze, tak boli premenné príslušných dôchodkov indexované rastom polovice oficiálnej valorizácie (5,3 %), aby sa zachoval rast objemu dôchodkov na celoročnej báze.

Od roku 2023 sa navyše zapracovalo do indexácie aj vyplácanie 13. dôchodku. V roku 2023 sa po indexácii pripočítala suma 300 eur pre každého poberateľa starobného, predčasného starobného, invalidného a pozostalostného dôchodku. V rokoch 2024 a 2025 sa po indexácii pre každého poberateľa starobného, predčasného starobného, invalidného a pozostalostného dôchodku najprv odpočítal 13. dôchodok podľa legislatívy platnej v roku 2022 a následne pripočítal 13. dôchodok podľa schválenej legislatívy. Od roku 2024 sa 13. dôchodok pre každú z dôchodkových dávok (starobný predčasný starobný, invalidný, vdovský/vdovecký a sirotský dôchodok) vypláca vo výške priemerného dôchodku príslušnej dávky za predchádzajúci rok. V modelových prepočtoch sa využili skutočné hodnoty 13. dôchodku pre roky 2024 a 2025. Od roku 2026 sa v rámci konsolidačných opatrení na dva roky zaviedlo zmrazenie 13. dôchodku na sumu z roku 2025.

## 2.3. Štatistické váhy

Súčasťou databázy SK-SILC sú aj štatistické váhy. Cieľom váh je zabezpečiť, aby databáza správne reprezentovala demografické a ekonomické štatistiky celej krajiny v danom čase. Váhy sú integrované (rovnaká váha platí pre jednotlivca aj domácnosť) a kalibrované (agregované sumy vybraných kategórií v databáze sa rovnajú externým oficiálnym štatistikám). Pri kalibrácii váh ŠÚ SR celkovo uvažuje 18 kategórií demografických charakteristík a charakteristík trhu práce (podrobnosti uvádza Tabuľka 2.1).

Pri príprave podkladovej databázy do mikrosimulačného modelu SIMTASK sa vytvárajú vlastné štatistické váhy, ktoré sú integrované a kalibrované podľa nami definovaných kalibračných kritérií. Prekalibrovanie a vytvorenie nových štatistických váh umožňuje zachytiť zmeny v demografickej a príjmovej štruktúre populácie. Re-kalibrácia váh je v tomto zmysle doplnkom k indexácii premenných, keďže indexácia nezachytáva zmeny v demografii a príjmovej distribúcii. Vhodný výber kalibračných kategórií nových váh spolu v kombinácii s indexáciou premenných umožňuje dosiahnuť presnejšie výsledky simulácií daňového a sociálneho systému.<sup>24</sup>

### 2.3.1. Kalibračné kategórie

Štatistické váhy použité v databáze modelu SIMTASK zohľadňujú väčší počet kalibračných kategórií (aktuálne 28) v porovnaní s pôvodnými váhami ŠÚ SR v rámci databázy SILC. Boli pridané kalibračné kategórie, ktoré berú do úvahy distribúciu príjmov zamestnancov a rozdielnym spôsobom boli rozdelené vekové kohorty populácie (Tabuľka 2.1). Detailná definícia jednotlivých kalibračných kategórií v databáze SILC a v administratívnych údajoch je uvedená v prílohe v časti Kalibračné kategórie. Pri niektorých kalibračných kategóriách sa využívajú odlišné externé štatistiky (napr. počet SZČO) v porovnaní s kalibráciou ŠÚ SR.

<sup>24</sup> Podrobnejšie v našej štúdií Siebertova Z, Svarda N and Valachyova J (2016) '[Improving the Validity of Microsimulation Results: Lessons from Slovakia](#)', International Journal of Microsimulation, 9(2), 77-105.

**Tabuľka 2.1 Porovnanie kalibračných kategórií štatistických váh**

Typ kalibračnej kategórie	Kalibračné kategórie váh SK-SILC podľa ŠÚ SR	Kalibračné kategórie váh podkladovej databázy pre SIMTASK	Zdroj externých štatistík pre váhy v SIMTASKu
Počet členov domácnosti	1 a 2-členná 3 a viacčlenná	1-členná 2-členná 3-členná 4-členná 5 a viacčlenná	Cenzus 2021 – počet členov bytových domácností bez inštitucionálnych a kolektívnych zariadení
Vekové kohorty (v rokoch) v kombinácii s pohlavím*	0 – 15 (M/Ž) 16 – 24 (M/Ž) 25 – 44 (M/Ž) 45 – 54 (M/Ž) 55 – 64 (M/Ž) >= 65 (M/Ž)	< 1 1 – 3 4 – 16 17 – 24 (M/Ž) 25 – 45 (M/Ž) 46 – dôch. vek (M/Ž) >=dôch. vek (v SK-SILC 2023)	Demografické bilancie obyvateľstva (ŠÚ SR)
Status na trhu práce	zamestnaní nezamestnaní SZČO dôchodcovia	zamestnaní nezamestnaní SZČO osoby poberajúce starobný dôchodok	VZPS VZPS Daňové prizn. FO Sociálna poisťovňa
Príjmové kategórie	-	Štandardne 10 decilov, avšak v SK-SILC 2024 9 príjmových kategórií: (1.-8. decil samostatne, zlúčený 9.-10. decil)	Sociálna poisťovňa
<b>Spolu kategórií</b>	<b>18</b>	<b>28</b>	

*Poznámka: \* M/Ž označuje, že veková kohorta je delená podľa pohlavia. VZPS – výber. Zisťovanie pracovných síl.*

V prípade kategórie počtu členov domácnosti sa využívajú ako externé štatistiky pre kalibráciu váh výsledky Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2021. Ako základná jednotka sa uvažujú bytové domácnosti tvorené osobami, ktoré spoločne obývajú jeden byt na základe súčasného pobytu ich členov<sup>25</sup>. Základnou jednotkou zisťovania SILC je hospodáriaca domácnosť, ktorú tvoria osoby bývajúce spolu v tom istom obydľí a spoločne sa podieľajú na výdavkoch. Rozdiely medzi hospodáriacimi a bytovými domácnosťami sú podľa predstaviteľov ŠÚ SR veľmi malé (konceptne a následne aj podľa celkových počtov), preto pri kalibrácii sa využívajú informácie o počte členov bytových domácností. Z metodického hľadiska je pri kalibračnej kategórii počet členov domácností potrebné doriešiť nasledujúce témy:

- nastavenie správneho počtu bytových domácností: v súčasnosti sa využívajú údaje ohľadom počtu členov bytových domácností (celkový počet 1 833 150 domácností), ktoré sú znížené o počet kolektívnych a inštitucionálnych domácností (5 660), keďže zisťovanie SILC zachytáva súkromné domácnosti. Pre rok 2023 sú váhy kalibrované na agregátny počet domácností 1 827 490, rovnako sa zatiaľ postupuje aj v nasledujúcich (prognózovaných) rokoch. ŠÚ SR pracuje pri kalibrácii váh s počtom 1 725 498 domácností, je to počet domácností na základe trvalého pobytu osôb znížený o neobývané obydľia. Uvedené delenie v oficiálne dostupných štatistikách aktuálne nie je k dispozícii.
- zosúladenie počtu osôb v demografických kategóriách, počtu domácností a počtu osôb v domácnostiach v budúcnosti. V roku 2021, kedy bolo realizované sčítanie, počty osôb a počty osôb v domácnostiach navzájom súhlasia. Počty osôb v demografických kategóriách sú v rokoch nasledujúcich po sčítaní štandardne upravované bilančnou metódou podľa miesta trvalého

<sup>25</sup> Sčítanie 2021 uvádza výsledky pre dva typy domácností: bytové (na základe spoločného bývania v byte) a cenzové (na základe spoločného bývania a rodinných vzťahov).

pobytu osoby. Bytové domácnosti sú však tvorené osobami na základe informácií o aktuálnom (skutočnom) pobyte. Tento nesúlad nie je zatiaľ metodicky doriešený ani v rámci ŠÚ SR – akým spôsobom sa budú v nasledujúcich rokoch, až do ďalšieho sčítania, upravovať počty domácností. V budúcnosti plánuje ŠÚ SR uskutočniť dovýber tzv. „postcenzus“, zatiaľ však nebol realizovaný.

Demografické kategórie: z hľadiska demografie je nevyhnutné mať správne pokrytú celú populáciu a zároveň kontrolovať zastúpenie vybraných vekových kategórií. Pre presnejšie simulácie rodinných dávok je cieľom dosiahnuť čo najpresnejšiu reprezentáciu počtu detí vo veku do 1 roka (príspevok pri narodení dieťaťa, materské, tehotenské), do 3 rokov (rodičovský príspevok) a kategóriu do 16 rokov (koniec povinnej školskej dochádzky, kde ešte všetky deti majú nárok na prídavok na dieťa), pričom u detí sa členenie podľa pohlavia neuplatňuje. V rámci produktívneho veku sú uvažované dve vekové kohorty členené podľa pohlavia. Hornú hranicu vyššej vekovej kategórie produktívneho veku nastavujeme zvlášť pre mužov a ženy podľa priemerného dôchodkového veku. Najvyššia veková kategória, ktorej dolnou hranicou je priemerný dôchodkový vek uvažovaný zvlášť pre mužov a ženy, je štandardne vysoko korelovaná s poberateľmi dôchodkov. Preto v minulosti nebola explicitne zaradovaná do kalibračných kategórií. Zmena nastala pri kalibrácii databázy SK-SILC 2022 a rovnako bola táto kategória zaradená aj pri kalibrácii SK-SILC 2024.

Externá štatistika pre kalibráciu kategórie status na trhu práce sa skladá z rôznych zdrojov. Počet dôchodcov je určený z údajov Sociálnej poisťovne podľa počtu vyplatených dávok starobných dôchodkov. Počet SZČO je určený z počtu osôb, ktoré uviedli kladný príjem z podnikania alebo inej SZČ v daňovom priznaní. Počet zamestnaných a nezamestnaných je daný z výberového zisťovania pracovných síl (VZPS). Hodnoty nezamestnaných z VZPS zisťovania sa uvádzajú kvartálne, pričom ročný počet nezamestnaných predstavuje priemernú hodnotu týchto kvartálnych údajov. V databáze SILC preto na účely kalibrácie sú za nezamestnané považované len tie osoby, ktoré poberajú dávku v nezamestnanosti alebo uviedli, že boli nezamestnané aspoň dva mesiace<sup>26</sup>.

Príjmové kalibračné kategórie sú štandardne rozdelené podľa decilov príjmov zo zamestnania z databázy poisťencov Sociálnej poisťovne.<sup>27</sup> Príjmy zo zamestnania tvoria viac ako 70 % objemu<sup>28</sup> všetkých pracovných príjmov v databáze SK-SILC, preto sú považované za vhodnú aproximáciu celkovej príjmovej distribúcie. Za zamestnaných sa považujú tí, ktorých priemerný mesačný príjem zo zamestnania presahuje štvornásobok minimálnej hodinovej mzdy.<sup>29</sup> Pri výpočte priemernej mesačnej mzdy sa zohľadňuje počet odpracovaných mesiacov, t.j. celkový ročný príjem sa delí počtom odpracovaných mesiacov.

Pri vytváraní štatistických váh pre roky, pre ktoré nie sú k dispozícii oficiálne externé štatistiky, sú údaje pre jednotlivé kalibračné kategórie prognózované. Demografické kategórie a počet osôb poberajúcich

<sup>26</sup> VZPS definuje nezamestnanosť podľa metodiky ILO, kde nezamestnaní sú tí, ktorí nemajú žiadnu platenú prácu, v posledných štyroch týždňoch si aktívne hľadajú prácu alebo si ju už našli a plánujú nastúpiť do troch mesiacov, pričom sú schopní nastúpiť najneskôr do dvoch týždňov.

<sup>27</sup> Databáza poisťencov obsahuje informácie o vymeriavacích základoch jednotlivých druhov poistenia. Keďže pri úrazovom poistení nie je definovaný maximálny vymeriavací základ, tento údaj je považovaný za informáciu o hrubej mzde poisťenca.

<sup>28</sup> V príjmovom referenčnom roku 2023 je zaznamenaný nižší podiel príjmov zo zamestnania na celkových príjmoch oproti predchádzajúcim rokom. Tento vývoj však nie je spôsobený poklesom objemu príjmov zo zamestnania, ale zmenou podkladovej premennej pre zisk SZČO, v dôsledku ktorej bol zvýšený objem príjmov zo samostatne zárobkovej činnosti.

<sup>29</sup> Uvedená definícia je aproximáciou definície zamestnaného podľa ILO. Podľa metodiky ILO je za zamestnaného považovaný každý, kto odpracuje za finančnú odmenu aspoň jednu hodinu týždenne.

starobný dôchodok je predikovaný podľa modelu SLOPEM<sup>30</sup>. Počty zamestnaných, nezamestnaných a SZČO sa predikujú podľa prognóz Výboru pre makroekonomické prognózy. Počet ľudí v príjmových deciloch v administratívnych údajoch Sociálnej poisťovne sa upravujú podľa prognózovaného rastu zamestnanosti z prognózy Výboru pre makroekonomické prognózy. Predpokladá sa, že príjmy budú rásť v SILC-u a v administratívnych údajoch rovnakým tempom rastu. To znamená, že týmto prístupom sa nemení tvar príjmovej distribúcie v prognózovaných rokoch.

### 2.3.2. Vytváranie nových váh

Nové váhy sú kalibované pomocou kalibračného softvéru *Calif*, ktorý bol vytvorený na Štatistickom úrade SR a je voľne k dispozícii<sup>31</sup>. Program umožňuje užívateľom definovať vlastné kalibračné kategórie a dokáže vytvárať integrované váhy. Umožňuje použiť niekoľko optimalizačných metód a jeho najväčšou výhodou je, že dokáže nájsť aj približné riešenia. Cieľom kalibrácie je upraviť pôvodné váhy tak, aby sa agregované sumy vybraných kategórií údajov rovnali agregovaným sumám administratívnych údajov pri minimalizácii vzdialenosti nových váh od štartovacích váh.

Ako optimalizačná metóda pri kalibrácii sa používa vo väčšine prípadov lineárna ohraničená metóda a za najširší interval podielu starých a nových váh je zvolený [0,2; 20]. Tento interval sa postupne zužuje a cieľom kalibrácie je dosiahnuť 100 %-nú prilievavosť agregovaných súm z podkladovej databázy voči externým štatistikám. Snahou je dosiahnuť úplné pokrytie pri čo najužšom ohraničení násobkov štartovacích váh a minimálnej štandardnej odchýlke nových od štartovacích váh.

Nové váhy sú vytvorené z dizajnových váh<sup>32</sup> upravených o neodpovede („non-response“). Kalibračným kritériom je početnosť ľudí v jednotlivých kategóriách. V prípade demografických kategórií je to prirodzená voľba, rovnako však sa postupuje aj pri príjmových kategóriách. Hranice decilov príjmových kategórií v podkladovej databáze SK-SILC sú nastavené podľa decilov príjmovej distribúcie z databázy poisťencov Sociálnej poisťovne a tak sa určí počet jednotlivcov v každej uvažovanej príjmovej kategórii.

### 2.3.3. Kalibrácia databázy SK-SILC 2024

Pri kalibrácii váh databázy SK-SILC 2024 bolo nutné sa vysporiadať so špeciálnymi vlastnosťami podkladových údajov. Špecifiká tejto databázy viedli k tomu, že pri štandardne zvolených kalibračných kategóriách (Tabuľka 2.1) nebolo možné dosiahnuť 100%-nú konvergenciu na požadované cieľové agregáty. Vzhľadom na konvergenciu sa ako najviac problematické ukazovali byť kalibračné kategórie týkajúce sa príjmovej distribúcie a štruktúry domácností. S ohľadom na budúce využitie modelu bolo potrebné ponechať medzi kalibračnými kategóriami príjmovú distribúciu pracovných príjmov (aj za cenu zlúčenia 9. a 10. decilu) a päť kategórií domácností podľa počtu členov (keďže častým výstupom z modelu je publikácia distribučných vplyvov simulovaných opatrení na rôzne typy domácností). Pre dosiahnutie konvergenencie<sup>33</sup> pri takto zvolených kalibračných kategóriách sa pristúpilo k tomu, že váhy nie sú kalibované na úrovni krajov, a reprezentatívnosť je zabezpečená len na úrovni celého Slovenska. Navyše, pri takto zvolenej kalibrácii bolo potrebné pridať samostatnú kalibračnú kategóriu na kontrolu počtu osôb v najvyššej vekovej kategórii tak, aby bola správne pokrytá celá populácia.

<sup>30</sup> Slovenský dôchodkový model používaný v RRZ, ktorý obsahuje demografický ako aj penzijný modul. Viac informácií o SLOPEM modeli nájdete na <https://www.rrz.sk/slopem-slovak-pension-model/>

<sup>31</sup> Kalibračný softvér *Calif* je možné stiahnuť zo [stránky Štatistického úradu SR](#).

<sup>32</sup> Dizajnové váhy nám ŠÚ SR poskytuje vrámci databázy SK-SILC.

<sup>33</sup> Respektíve k dosiahnutiu pokrytiu, ktoré bolo pre nás akceptovateľné.

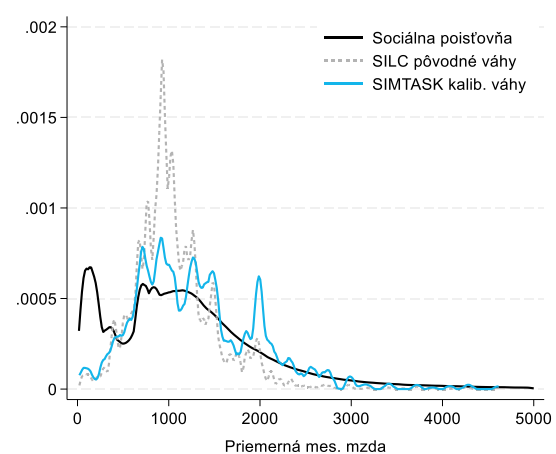
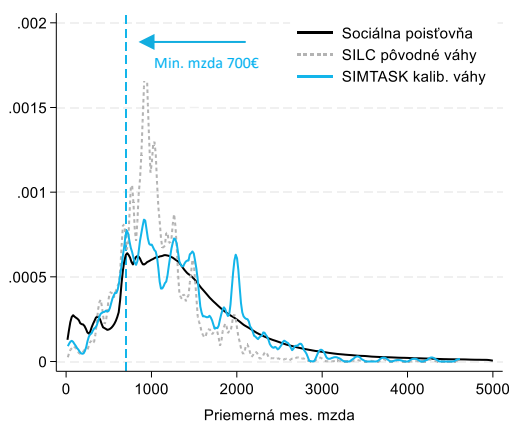
V aktuálnej databáze SK-SILC 2024 už neplatí, že počty jednotlivcov s príjmom zo zamestnania sú významne koncentrované v stredných pásmach príjmovej distribúcie (2.–5. decil). V najnovších údajoch sú počty mierne podhodnotené už od piateho decilu smerom nahor, pričom druhý decil je naopak nadhodnotený v porovnaní s údajmi Sociálnej poisťovne<sup>34</sup>. V databáze sa nachádza kritický nedostatok údajov o vysokopríjmových osobách v 10. decile v troch z ôsmich krajov (nitriansky, žilinský a košický). Z tohto dôvodu sa pristúpilo k zlúčeniu príjmových decilov a v kalibrácii je uvažovaných 9 príjmových kategórií (1.-8. decil samostatne a zlúčený 9.-10. decil). Aj bez diferenciacie kalibrácie na úrovni krajov (čiže kalibrácia len na úrovni celého Slovenska) bolo počiatkové pokrytie cieľových agregátov pomocou dizajnových váh významne podhodnotené v najvyššej príjmovej kategórii a nadhodnotené pre stredné pásmo (Tabuľka 4.15 v Prílohe). Uvedené nedostatky databázy spôsobili, že kalibrácia neskonvergovala a nepodarilo sa dosiahnuť 100 %-né pokrytie v príjmových kalibračných kategóriách (detailnejšie výsledky obsahuje Tabuľka 4.16 Prílohe).

Pomocou kalibrácie je dosiahnutá lepšia prilievavosť na veľkej časti príjmovej distribúcie v podkladovej databáze modelu SIMTASK k administratívnym údajom Sociálnej poisťovne, v porovnaní s príjmovou distribúciou simulovanou na základe pôvodných štatistických váh (Obrázok 2.1 a/ a Obrázok 2.1 b/). Pracovné príjmy v okolí minimálnej mesačnej mzdy (700 eur v roku 2023) sú pri použití kalibrovaných váh voči údajom Sociálnej poisťovne pomerne dobre reprezentované.

**Obrázok 2.1 Príjmové distribúcie v roku 2023**

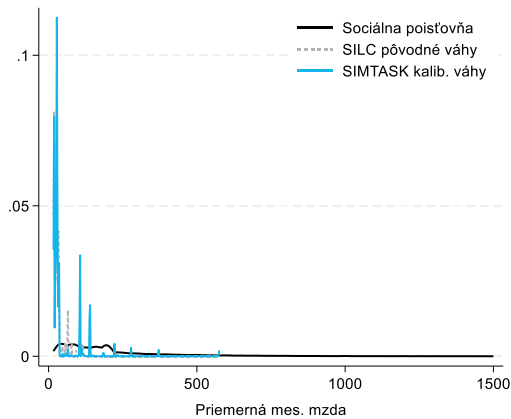
**a) Distribúcia príjmov zo zamestnania v podkladovej databáze SIMTASK a podľa údajov Sociálnej poisťovne**

**b) Distribúcia príjmov zo zamestnania a z dohôd v podkladovej databáze SIMTASK a podľa údajov Sociálnej poisťovne**

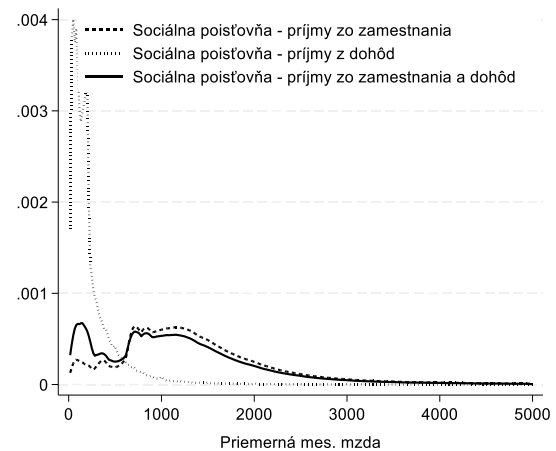


<sup>34</sup> Podľa odbornej literatúry uvedený problém vzniká kombináciou niekoľkých faktorov. Medzi najvýznamnejšie patrí chyba výberovej vzorky (sampling error) a chyba odpovedí (response error in earnings). Podľa viacerých štúdií pri chybe odpovedí ohľadom príjmu existuje faktor „mean-reversion“, keď nízkoпрíjmoví jednotlivci majú tendenciu svoj príjem nadhodnotiť, kým vysokopríjmoví skôr podhodnotiť (napríklad Kim & Tamborini (2012): [Response Error in Earnings: An Analysis of the Survey of Income and Program Participation Matched With Administrative Data](#)).

c) Distribúcia príjmov z dohôd v podkladovej databáze SIMTASK a podľa údajov Sociálnej poisťovne



d) Distribúcia príjmov podľa údajov Sociálnej poisťovne



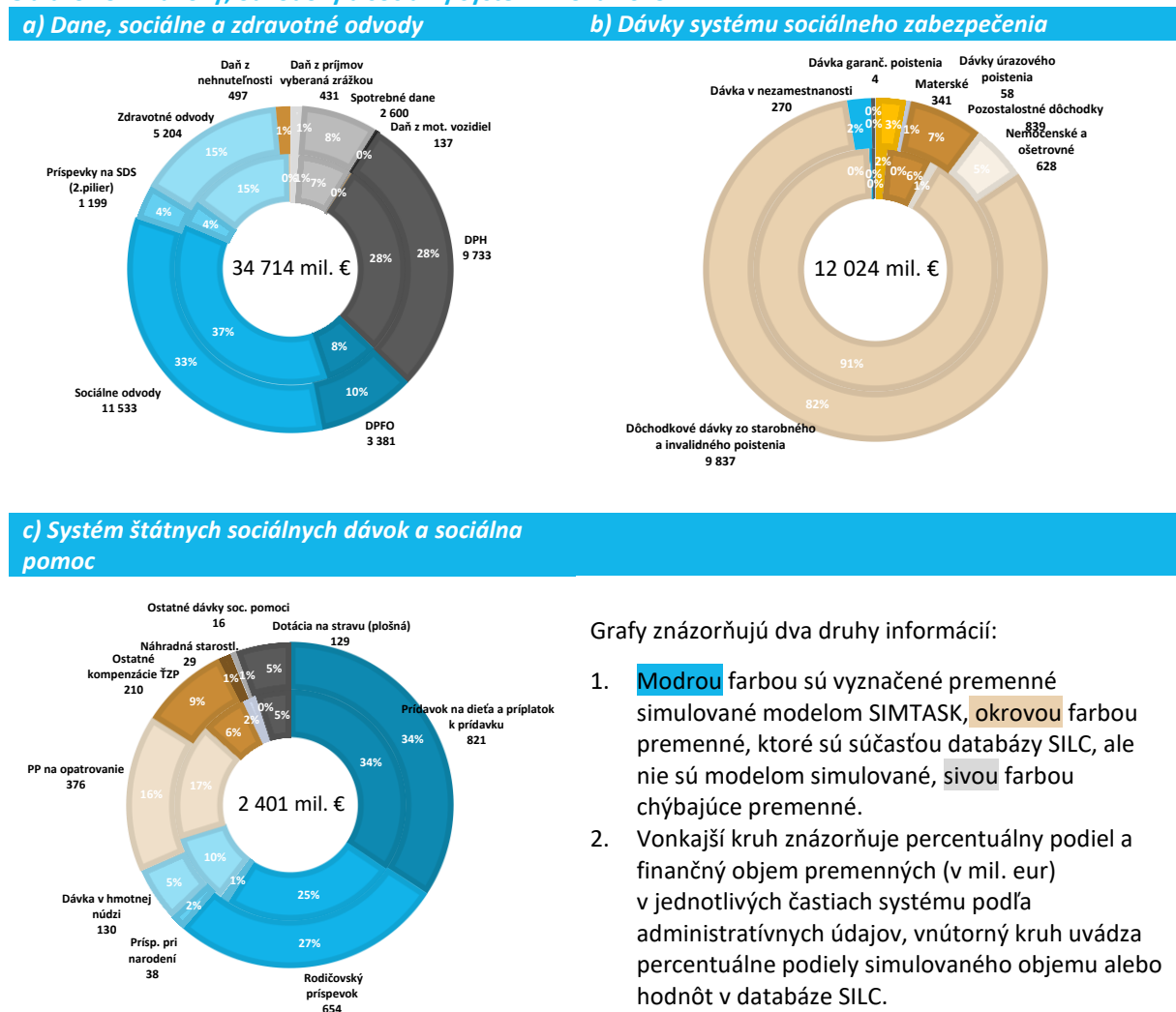
Zdroj: výpočty autorov

Príjmy z dohôd sú podľa údajov Sociálnej poisťovne aj v roku 2023 koncentrované najmä v nižších pásmach príjmovej distribúcie Obrázok 2.1 d/). Existuje nekonzistencia medzi veľkým počtom dohodárov (27 %) a nízkym objemom príjmov z dohôd (2,5 %) voči počtu zamestnancov a objemu príjmov zo zamestnania. Do decilov príjmových kalibračných kategórií preto príjmy z dohôd nie sú zahrnuté. V prípade ich zahrnutia do kalibrácie by boli hranice decilov v dôsledku vysokej početnosti dohodárov výrazne posunuté smerom nadol. Následne by došlo k posunu celej príjmovej distribúcie k nižším hodnotám a hodnota priemernej mesačnej mzdy v podkladovej databáze, ktorá je zvoleným prístupom cieľovaná, by poklesla.

### 3. VALIDÁCIA

Celkový pohľad na daňový, odvodový a sociálny systém z hľadiska toho, ktoré časti systému sú a ktoré nie sú modelom SIMTASK simulované, poskytuje Obrázok 3.1. Z hľadiska finančného objemu sú modelom simulované všetky významné dane, sociálne a zdravotné odvody ovplyvňujúce disponibilný príjem jednotlivcov a domácností. Model však simuluje sociálne a zdravotné odvody platené nielen zamestnancami, dohodármi a SZČ, ale aj zamestnávateľmi. Hoci simulácia dane z pridanej hodnoty nie je priamou súčasťou modelu SIMTASK, DPH platená domácnosťami je simulovaná v samostatnom simulačnom module.<sup>35</sup>

**Obrázok 3.1 Daňový, odvodový a sociálny systém v roku 2023**



*Zdroj: výpočty autorov*

Dávky zo systému sociálneho zabezpečenia (starobné a invalidné dôchodky, nemocenské dávky) nie sú simulované z dôvodu absencie údajov o histórii príspevkov jednotlivcov do poistného systému. Výnimkou je zjednodušená simulácia dávky v nezamestnanosti a dávky tehotenské. Podkladová databáza zároveň obsahuje údaje o všetkých dôchodkových a nemocenských dávkach, ich výška je

<sup>35</sup> Podrobný popis modelu simulujúci DPH sa nachádza na stránke RRZ: <https://www.rrz.sk/wp-content/uploads/2021/04/SIMTASK-DPH-technicka-dokumentacia.pdf>

podľa potreby upravovaná indexáciou (napríklad výška starobných dôchodkov). Objemovo významné dávky zo systému štátnej sociálnej podpory (prídavok na dieťa, rodičovský príspevok, príspevok pri narodení dieťaťa) sú simulované modelom. Zo systému dávok sociálnej pomoci je modelom SIMTASK simulovaná pomoc v hmotnej núdzi, objemovo najvýznamnejšou časťou sú však príspevky na kompenzácie ŽP (peňažný príspevok na opatrovanie a ostatné kompenzačné príspevky), ktoré model nesimuluje.

Výsledky vypočítané modelom SIMTASK sú validované (porovnávané) s reálnymi hodnotami. Cieľom je posúdiť presnosť výsledkov a tým aj celkovú relevantnosť mikrosimulačného modelu. Pomocou validácie je možné identifikovať potenciálne slabé miesta simulácií a validácia slúži aj ako mechanizmus na detekciu chýb. Výsledky validácie daňovo-odvodového a sociálneho systému pre roky 2023 až 2026 sú uvedené v prílohe v časti VALIDÁCIA.

Validácia sa skladá z nasledovných častí a má niekoľko úrovní:

### 1) *Agregátna a individuálna validácia*

Pri agregátnej validácii v prípade daní, odvodov a sociálnych dávok sa porovnáva celkový ročný finančný objem simulovaný modelom s oficiálnymi štatistikami z rôznych zdrojov. Zároveň je porovnávaný simulovaný celkový počet poberateľov vybraných druhov sociálnych transferov s počtom poberateľov podľa oficiálnych štatistík. Využívajú sa nami vytvorené štatistické váhy.

Individuálna validácia sa vykonáva v prípadoch vybraných sociálnych dávok, ak je k dispozícii údaj o premennej v podkladovej databáze a zároveň je daná premenná simulovaná modelom. Porovnáva sa, či je pre konkrétneho poberateľa dávky uvedeného v databáze príslušná dávka a jej správna výška simulovaná aj simulačným modelom.

### 2) *Validácia simulovaných a nesimulovaných premenných*

Okrem validácie modelom simulovaných premenných, sa agregátna validácia vykonáva aj pre vybrané premenné, ktoré nie sú simulované modelom, ale sú obsahom podkladovej databázy. V tomto prípade ide o validáciu reprezentatívnosti vstupných údajov z podkladovej databázy, ktoré sú používané vo výpočtoch.

Analyzuje sa reprezentatívnosť socio-demografických skupín osôb v databáze (podľa veku, pohlavia), početnosť podľa statusu na trhu práce (pracujúci, nezamestnaní, ekonomicky aktívni, dôchodcovia) a podľa druhu pracovných príjmov (zamestnanci, SZČO, dohodári). Osobitne sa validujú dávky vyplácané Sociálnou poisťovňou – dôchodkové dávky zo starobného a invalidného poistenia, pozostalostné dávky (vdovské/vdovecké, sirotské), nemocenské, ošetrovné, materské a tehotenské.

### 3) *Ex-post a ex-ante validácia*

Štandardná je ex-post validácia simulácií, kedy simulovaný daňovo-odvodový a sociálny systém sa porovnáva s existujúcimi hodnotami oficiálnych štatistík. V prípade porovnávania simulovaného systému s predikovanými hodnotami externých štatistík sa hovorí o ex-ante validácii systému. Pre ex-ante validáciu nie sú dostupné oficiálne štatistiky v tak podrobnej štruktúre ako pre validáciu ex-post. Ex-ante sa validujú premenné, ktoré sú dôležitými zložkami rozpočtu verejnej správy a existujú ich oficiálne prognózy: daň z príjmu, sociálne a zdravotné odvody, dávky systému sociálneho zabezpečenia (voči prognóze Výboru pre daňové prognózy) a vybrané sociálne dávky (voči Rozpočtovému semaforu KRRZ).

### 3.1. Agregátna validácia nesimulovaných premenných

#### 3.1.1. Obyvateľstvo podľa vekových skupín a ekonomickej aktivity

Vo validácii sa veková štruktúra obyvateľstva v databáze SILC porovnáva s oficiálnymi údajmi podľa ŠÚ SR. Rovnaká demografická štatistika ŠÚ SR, stav trvalo bývajúceho obyvateľstva k 31. 12., je využívaná ako externá štatistika pri kalibrácii štatistických váh podľa veku a pohlavia. Podľa výsledkov validácie sú vekové kohorty obyvateľstva kontrolované pri kalibrácii štatistických váh zastúpené reprezentatívne (Tabuľka 4.17). Mierne podhodnotená je najvyššia veková kategória nad 65 rokov, ktorá je však považovaná za dostatočne reprezentatívnu. Cieľom kalibrácie je dosiahnuť reprezentatívnosť objemu a počtu vyplatených dôchodkov (Tabuľka 4.22), čo úspešne je zabezpečené práve samostatnou kalibračnou kategóriou - počet starobných dôchodcov určujeme podľa počtu vyplatených dávok. Celkový počet obyvateľov je voči agregátnej štatistike pri použití kalibrovaných váh reprezentatívny.

Reprezentatívnosť ekonomickej aktivity obyvateľstva validujeme voči výberovému zisťovaniu pracovných síl (VZPS). Opäť platí, že počet obyvateľov v poproduktívnom veku, ktorí vo veľkej miere tvoria skupinu ekonomicky neaktívnych, je v databáze SILC mierne podhodnotený. Celkový počet obyvateľov je podľa validácie reprezentatívny, avšak počet ekonomicky aktívnych, pracujúcich a nezamestnaných je podhodnotený (Tabuľka 4.18).

#### 3.1.2. Validácia príjmovej štruktúry

Pri agregátnej validácii príjmovej štruktúry je objem príjmov a počty osôb s jednotlivými druhmi príjmov v podkladovej databáze porovnávaný s administratívnymi údajmi (Tabuľka 4.19). Objem príjmov a počet osôb s príjmom zo závislej činnosti (zo zamestnania a dohôd o vykonaní práce) v podkladovej databáze sa porovnáva s údajmi zo Sociálnej poisťovne. Príslušné administratívne štatistiky sú vypočítané z individuálnych údajov o platiteľoch poisťného, na základe vymeriavacieho základu úrazového poistenia, pre ktoré neexistuje strop platby. Hrubé príjmy zo závislej činnosti, ktoré sú obsiahnuté v podkladovej databáze SILC a rovnako aj v administratívnych údajoch Sociálnej poisťovne zahŕňajú príjmy zo zamestnania, príjmy z dohôd, odmeny, odstupné, odchodné a iné peňažné platby od zamestnávateľa. Odmeny štatutárov za výkon funkcie by v podkladovej databáze SILC mali byť zahrnuté, vo validačnej štatistike podľa administratívnych údajov však zahrnuté v plnej miere nie sú.<sup>36</sup> Z dostupných údajov nie je možné odhadnúť maximálnu výšku odmeny a ani celkový objem odmien. Podľa odhadu na základe vymeriavacieho základu pre starobné dôchodkové poistenie, ak zároveň nebolo odvedené úrazové poistenie, objem takýchto príjmov bol odhadnutý na 325 miliónov eur v roku 2023. Validačná štatistika administratívnych údajov taktiež nezahŕňa hrubé mzdy silových zložiek (armáda, polícia, hasiči, záchranári, colníci), ktoré v roku 2023 tvorili približne 1 192 miliónov eur.

Podľa výsledkov validácie je kategória príjem zo zamestnania dobre reprezentovaná voči zvolenej administratívnej štatistike - podiel objemu príjmov zo zamestnania v podkladovej databáze SILC voči údajom Sociálnej poisťovne dosahuje hodnotu 0,96. Počet osôb s príjmom zo zamestnania voči údajom Sociálnej poisťovne dosahuje hodnotu 0,93.

<sup>36</sup> Štatutár spoločnosti môže dostávať odmenu za výkon svojej funkcie na základe uzatvorenej zmluvy o výkone funkcie konateľa alebo mandátnej zmluvy. Zamestnávateľ za neho odvádza starobné poistenie (existuje strop platby), z týchto príjmov sa neplatí úrazové poistenie.

Počet osôb a rovnako aj objem príjmov z dohôd o vykonaní práce je každoročne v podkladovej databáze výrazne podhodnotený, podiel osôb aktuálne dosahuje približne 66 % a objem príjmov 37 % v roku 2023.

Objem a počet osôb so SZČ je ale rovnako ako v SK-SILC 2023 opäť výrazne nadhodnotený. Pri validácii objemu príjmov SZČO je agregátny objem v databáze SILC porovnávaný s agregátnym objemom z daňových priznaní fyzických osôb.<sup>37</sup> Pravdepodobným dôvodom výrazného nadhodnotenia je fakt, že v rámci kalibrácie nie je priamo kontrolovaná príjmová distribúcia SZČO, ale distribúcia príjmov zo zamestnania. Osoby s príjmom zo SZČ sú uvažované ako samostatná kalibračná kategória a ich počet je zastúpený reprezentatívne.

Ďalšie zdaniteľné príjmy ako príjem z prenájmu nehnuteľností (nad 500 eur ročne), úrokové výnosy z bankových vkladov domácností a príjem z dividend (podielov na zisku) sú v podkladovej databáze SILC každoročne významne podhodnotené voči administratívnym údajom. Z tohto dôvodu sú tieto príjmy považované za nereprezentatívne a ich hodnoty sú uvádzané len ako indikatívne.

### 3.1.3. Nesimulované sociálne dávky

V rámci ex-post validácie nesimulovaných dávok sociálneho poistenia a dôchodkov je porovnávaný celkový vyplatený objem a počty poberateľov jednotlivých typov dávok a dôchodkov (Tabuľka 4.22). V prípade validácie kumulatívnych výdavkov sa využívajú údaje z oficiálne publikovaných štatistík. Pri validácii počtu poberateľov sa však využíva špecifický prístup. V podkladovej databáze a taktiež v individuálnych údajoch Sociálnej poisťovne sa určí počet unikátnych poberateľov dávky/dôchodku v danom roku. To znamená, že do validačnej štatistiky sa započítajú všetci, ktorí mali aspoň v jednom mesiaci roku daný druh príjmu. Oficiálne publikované štatistiky ohľadom počtu poberateľov obsahujú priemerné počty vyplatených dávok, prípadne počet vyplatených dávok v konkrétnom mesiaci. Pre účely validácie nie sú vhodné, lebo údaje v modeli SIMTASK sa vzťahujú k celému kalendárnemu roku.

Vyplatený objem a počet poberateľov **starobných dôchodkov** je v podkladovej databáze vzťahujúcej sa k roku 2023 reprezentatívny, to znamená podiel reportovaných hodnôt v databáze k hodnotám podľa oficiálnej štatistiky je blízky 1. Počet dôchodcov, na základe vyplatených dávok starobných dôchodkov, je jednou z kalibračných kategórií štatistických váh. Táto kategória dôchodkov je v systéme a následne pre kvantifikácie opatrení najdôležitejšia, keďže tvorí takmer 80 % celkového objemu dôchodkov. V indexovanej databáze prislúchajúcej roku 2023 je počet starobných dôchodcov zastúpený reprezentatívne, no celkový objem starobných dôchodkov je mierne nadhodnotený. Dôvodom je zjednodušenie indexácie dôchodkov a zjednodušené priradovanie 13. dôchodkov. Počty poberateľov **vdovských/vdoveckých dôchodkov** sú v databáze zastúpené relatívne reprezentatívne, avšak agregátne objemy sú variabilnejšie. Nadhodnotený je počet poberateľov **invalidných dôchodkov** a rovnako aj vyplatený objem. Výnimkou sú **predčasné starobné dôchodky** a skupina **sirotských dôchodkov**, ktoré sú výraznejšie podhodnotené, zároveň sú však tieto skupiny podľa počtu poberateľov najmenšie. V roku 2024 výrazne vzrástol v administratívnych štatistikách počet poberateľov predčasných starobných dôchodkov v dôsledku legislatívnej zmeny pri odchode do predčasného dôchodku. Model však nie je kalibrovaný na túto skupinu poberateľov, a preto tento nárast nedokáže zachytiť. Z tohto dôvodu sú odhadované počty predčasných dôchodcov pre rok 2024

<sup>37</sup> V SILC-u ide o premennú hrubý zisk zo SZČ, v ktorej by respondenti podľa platnej metodiky ŠÚ SR mali uvádzať hodnoty z daňového priznania FO typu B – základ dane pre príjmy z podnikania a inej SZČ. Z tohto dôvodu sa údaje z daňových priznaní považujú za najvhodnejšiu validačnú štatistiku.

ešte viac podhodnotené ako v predchádzajúcich rokoch. Nárast zároveň do veľkej miery predstavoval jednorazový efekt v roku 2024, spôsobený najmä prvou valorizáciou dôchodkov po priznaní dávky. Keďže tento efekt sa v ďalších rokoch neopakuje a väčšina týchto osôb by sa do roku 2026 aj tak stala poberateľmi riadneho starobného dôchodku, vplyv zvýšeného počtu odchodov do predčasného dôchodku nemá významný dopad na simulácie pre rok 2026. Z dávok sociálneho poistenia je v každom roku výrazne podhodnotený počet poberateľov a objem **nemocenského** a **ošetrovného**, podhodnotený je aj objem a počet vyplatených dávok **materského**.

Pri ex-ante validácii nesimulovaných dávok je porovnávaný prognózovaný objem nemocenských dávok (zahŕňajú nemocenské, materské, ošetrovné a vyrovnávaciu dávku) a dôchodkových dávok (starobné, predčasné starobné, vdovské/vdovecké, sirotské a invalidné dôchodky) s prognózou podľa Výboru pre daňové prognózy z februára 2026 (Tabuľka 4.26). Rovnako ako v prípade ex-post validácií, aj pri porovnaní údajov s prognózovanými hodnotami sú nemocenské dávky výrazne podhodnotené, dávky z invalidného poistenia a agregátny objem starobných dôchodkov sú nadhodnotené.

## 3.2. Agregátna validácia simulovaných premenných

### 3.2.1. Simulovaná daň z príjmov a odvody

Modelom SIMTASK je simulovaná povinnosť platiť daň z príjmov a odvody podľa platnej legislatívy. V mikrosimulačnom modeli nevznikajú nedoplatky (dlžné). Pri validácii sú porovnávané simulované hodnoty v prípade sociálnych odvodov s výnosom platieb poistného bez zaplateného dlžného, v prípade zdravotných odvodov vrátane zaplateného dlžného a po ročnom zúčtovaní.

**Daň z príjmov:** agregátny objem simulovanej dane z príjmov je voči oficiálnym štatistikám podhodnotený (Tabuľka 4.20).<sup>38</sup> Príčinou je najmä podhodnotenie simulovaného objemu dane, ktorá sa viaže k závislej činnosti. Dôvodom je štruktúra príjmov v podkladových údajoch: distribúcia príjmov zo zamestnania je kontrolovaná štatistickými váhami, pričom najvyššia príjmová kategória nie je zachytená dostatočne, odmeny štatutárov spoločností a príjmy silových zložiek nie sú zachytené reprezentatívne. Naopak, objem zaplatenej dane SZČO je v simuláciách nadhodnotený, čo vyplýva z nadhodnotenia príjmov SZČO v databáze údajov.

**Sociálne odvody:** agregátny objem simulovaných odvodov platených zamestnancami a zamestnávateľmi je voči administratívnym štatistikám dostatočne reprezentatívny<sup>39</sup>, s výnimkou garančného poistenia plateného zamestnávateľmi.<sup>40</sup> Nadhodnotenie vzniká z dôvodu, že v simulačnom modeli poistenie odvádzajú všetci zamestnávatelia a nie je možné zohľadniť, že štátne organizácie uvedené poistné v skutočnosti neplatia. Sociálne odvody platené SZČO sú nadhodnotené z dôvodu

<sup>38</sup> V rokoch 2023-2026 sa používa rovnaká podkladová databáza údajov SILC. Pri simuláciách v roku 2023 sú používané reportované peňažné premenné, v rokoch 2024-26 sú príjmy zo zamestnania upravené o priemernú mieru rastu nominálnych miezd.

<sup>39</sup> V porovnaní so simulovanou daňou z príjmov je lepší výsledok validácie sociálnych odvodov zabezpečený z niekoľkých dôvodov. Pri sociálnych odvodoch existuje strop platieb dôchodkového a nemocenského poistenia (aplikovaný aj na odmeny štatutárov), navyše úrazové poistenie sa z odmen štatutárov neplatí. Silové zložky platia sociálne odvody do vlastného systému, kým daň z príjmu a zdravotné odvody odvádzajú štandardne do spoločného systému.

<sup>40</sup> V rokoch 2023 a 2024 model vykazuje voči externým štatistikám podhodnotenie poistného v nezamestnanosti na strane zamestnancov a nadhodnotenie na strane zamestnávateľov. Dôvodom je zaznamenanie legislatívnej zmeny zavádzajúcej poistenie na financovanie podpory vo výkazoch. Legislatívnou zmenou sa odčlenila polovica zamestnávateľom plateného poistného v nezamestnanosti na poistné na financovanie podpory. Zmena nemá vplyv na objem vybraného poistného (spolu poistné v nezamestnanosti a poistné na financovanie podpory), v externých štatistikách sa však ukazuje nárast poistného v nezamestnanosti na strane zamestnávateľov a pokles na strane zamestnancov.

nadhodnotenia príjmov SZČO v databáze údajov ako aj z dôvodu viacerých zjednodušujúcich predpokladov prijatých pri simulácii (údaje potrebné na výpočet vymeriavacieho základu pre platenie sociálnych odvodov nie sú k dispozícii, viď podkapitola 0). Podhodnotenie sociálnych odvodov za poistencov štátu môže vyplývať z podhodnoteného počtu poberateľov rodičovského príspevku, ktorí sú jednou z hlavných skupín poistencov štátu. Agregátny objem zaplatených príspevkov do 2. piliera dôchodkového zabezpečenia bol doteraz simulovaný presne, keďže model priamo zabezpečoval súlad počtu platiteľov s oficiálnymi štatistikami. V dátach SILC 2024 sa však objavilo nadhodnotenie tohto objemu v dôsledku redefinície príjmov samostatne zárobkovo činných osôb.

**Zdravotné odvody:** modelom je simulovaný stav po ročnom zúčtovaní. V prípade zamestnancov a ich zamestnávateľov je simulovaný objem voči skutočnosti podhodnotený. Dôvodom je (rovnako ako v prípade dane z príjmov) nedostatočne reprezentatívne zastúpenie vysokopríjmových osôb v podkladových údajoch. Platí, že zdravotné odvody sa platia z celého príjmu, strop platieb nie je stanovený. Násobné nadhodnotenie simulovaných zdravotných odvodov pri SZČO vzniká z rovnakého dôvodu ako pri sociálnych odvodoch, t.j. nie je k dispozícii informácia o vymeriavacom základe na platenie poistného. Zdravotné poistenie platené dobrovoľnými platiteľmi je simulované pre tie osoby, ktoré nespádajú ani do jednej zo spomenutých kategórií a nie sú ani poistencami štátu. Porovnanie s oficiálnymi údajmi je považované za indikatívne.

### 3.2.2. Simulované sociálne dávky

Pri agregátnej validácii ex-post simulovaných sociálnych dávok sa porovnáva celkový vyplatený objem a počty poberateľov dávok (Tabuľka 4.21). Pri validácii kumulatívnych výdavkov sa využívajú údaje z oficiálne publikovaných štatistík, pri validácii počtu poberateľov vlastné výpočty z individuálnych údajov na stanovenie unikátneho počtu poberateľov dávok (podľa údajov zo Sociálnej poisťovne a UPSVaR). Pri ex-ante validácii sú porovnávané simulované agregátne výdavky s prognózovanými hodnotami podľa údajov z Rozpočtového semaforu KRRZ a Výboru pre daňové prognózy z februára 2026 (Tabuľka 4.24 a Tabuľka 4.25).

Vyplatený objem **prídavku na dieťa** je v simuláciách v oboch rokoch 2023-24 nadhodnotený, kým podiel poberateľov (to znamená rodičov poberajúcich prídavok aspoň na jedno dieťa) voči administratívnym údajom je menší ako 1. Jedným z dôvodov je nepresná definícia nároku na prídavok na dieťa v modeli. Nárok na prídavok na dieťa podľa legislatívy nevzniká rodičom tých vysokoškolských študentov, ktorí študujú externou formou. Model nedokáže rozlíšiť medzi externou a internou formou štúdia kvôli nedostupnosti tejto informácie v podkladovej databáze, a priznáva nárok na prídavok na dieťa za každého študenta na vysokej škole. Ak by sa vo výsledkoch zohľadnilo približne 30 % vysokoškolských študentov študujúcich externou formou, výsledok validácie by bol podstatne bližší k 1. Zároveň v modeli sa nadhodnocuje poberanie **príplatku k prídavku na dieťa**, ktoré taktiež prispieva k celkovému nadhodnoteniu simulovaného objemu.

**Príplatok k prídavku na dieťa** je príkladom dávky, pri ktorej je významný faktor nepoberania („non-take up“). Jej hodnota bola dlhé obdobie relatívne nízka a o príplatok je potrebné požiadať na UPSVaR.

SIMTASK simuluje aj **jednorazový príplatok pri nástupe dieťaťa do školy**. Simulovaný počet poberateľov a následne aj vyplatený objem je nadhodnotený, dôvodom sú zjednodušujúce predpoklady. Predpokladá sa, že dieťa nastupuje do školy (začína plniť školskú dochádzku) v príslušnom veku podľa legislatívy (6 alebo 7 ročné).

Agregátny objem simulovaného **príspevku pri narodení dieťaťa** je podhodnotený, zatiaľ čo počet poberateľov je nadhodnotený. Hoci demografická kategória 0-ročných tvorí samostatnú kalibračnú kategóriu vo váhach a zabezpečuje primeranú reprezentáciu počtu novonarodených detí, kalibrácia nezohľadňuje poradie narodenia dieťaťa.

Z kalibračných kategórií rodín podľa počtu členov (4.3.2) zároveň vyplýva, že kategória rodín s 5 a viac členmi (m5+) je nadhodnotená. V databáze SILC 2024 oproti SILC 2023 navyše neštandardne vzrástol počet narodených detí v rodinách so štyrmi a viac deťmi. Keďže príspevok pri narodení piateho a ďalšieho dieťaťa je výrazne nižší (v roku 2023 to je 829,86 € pri 1. až 4. dieťati a 151,37 € pri 5. a ďalšom dieťati), posun v štruktúre rodín vedie k nižšiemu simulovanému agregátnemu objemu dávky aj pri vyššom počte poberateľov.

Simulovaný objem aj počet poberateľov **rodičovského príspevku** je voči administratívnym údajom v rokoch 2023 aj 2024 dostatočne reprezentatívny.

Simulácia **pomoci v hmotnej núdzi** a príspevkov k nej je najzložitejšou simuláciou v modeli SIMTASK. Nadhodnotenie simulovaného počtu poberateľov a následne vyplateného agregátneho objemu dávky prisudzujeme niekoľkým aspektom.

- **Nepoberanie dávky**

Najzávažnejším faktorom spôsobujúcim nadhodnotenie je skutočnosť, že v simuláciách je nepoberanie („non take-up“) pomoci v hmotnej núdzi modelované len veľmi zjednodušene. Nepoberanie dávky je predpokladané v prípade, ak je simulovaná dávka menej ako 10 eur a pre dve vekové kategórie (jednočlenné domácnosti do 25 rokov a nad 70 rokov). Podľa zahraničných štúdií je faktor nepoberania významný práve pri dávkach zabezpečujúcich sociálnu pomoc nízkopríjmovým skupinám obyvateľov, pri ktorých je overovaný príjem poberateľov a poberanie ktorých môže byť spojené so sociálnou stigmu („byť chudobný“). Medzi ďalšie limity ovplyvňujúce výsledky simulácie patrí:

- **Indexácia a kalibrácia štatistických váh**

Potenciálnym zdrojom nadhodnotenia je aj úprava podkladovej databázy. Dolný koniec príjmovej distribúcie nie je reprezentatívny v porovnaní so stredným príjmovým pásmom a týmto osobám je po kalibrácii priradená vyššia váha. Zároveň je pri indexácii príjmových premenných uplatňovaná rovnaká miera rastu na všetky príjmy, pričom nie je zohľadňované, že príjmy v rôznych častiach príjmovej distribúcie môžu rásť rozdielnym tempom. V analyzovanom období boli príjmy nízkopríjmových osôb zarábajúcich minimálnu mzdu zvyšované rýchlejšie ako priemerná mzda. Z tohto dôvodu je dávka v hmotnej núdzi priradená väčšiemu počtu poberateľov na spodnom konci príjmovej distribúcie.

- **Posudzovaný príjem a majetok**

V podkladovej databáze nie je k dispozícii informácia o majetku, len o príjme. Príjem sa v skutočnosti posudzuje v kalendárnom mesiaci, v ktorom bola podaná žiadosť o pomoc v hmotnej núdzi. Podkladová databáza obsahuje informácie o ročných príjmoch, nepresnosť pri posudzovaní príjmu vzniká preto, že sa pracuje s priemerným mesačným príjmom.

- **Výška dávky**

Z poskytnutej dávky sa odpočítavajú exekúcie, o ich výške v podkladových údajoch nie je informácia. Skutočne vyplatená dávka môže byť z tohto dôvodu nižšia.

- **Aktivačný príspevok**

Simulovaný je počet poberateľov príspevku náhodným výberom tak, aby súhlasil s agregátnymi údajmi. V skutočnosti ide o subjektívne rozhodnutie jednotlivca závislé od ďalších faktorov, ktoré nevieme dostatočne presne simulovať.

- **Ochranný príspevok**

Simulovaný na základe zjednodušujúcich predpokladov, v podkladovej databáze nie je dostatok informácií ohľadom nepriaznivého zdravotného stavu posudzovanej osoby.

Celkový vyplatený objem aj počet poberateľov **dávky v nezamestnanosti** je každoročne významne podhodnotený voči údajom externej štatistiky. Simulácia tejto dávky je však v modeli výrazne zjednodušená kvôli nedostupnosti potrebných informácií v podkladových údajoch a v podstate len kopíruje informácie o existujúcich poberateľoch dávky v databáze. Keďže počet poberateľov dávky je v SILC-u každoročne výrazne podhodnotený<sup>41</sup>, aj simulovaný celkový počet poberateľov a vyplatený objem je nízky.

Súčasťou simulácií v SIMTASKu je aj dávka **tehotenské**. Simulácia je v modeli výrazne zjednodušená, kvôli nedostupnosti potrebných údajov v podkladovej databáze. Predpokladá sa, že poberateľkami sú ženy, ktoré uvádzajú poberanie dávky materské. Simulácia tehotenského tak kopíruje informácie o existujúcich poberateľkách materského v databáze.

V predchádzajúcich rokoch viedol tento prístup k významnému nadhodnoteniu počtu poberateľiek aj vyplateného objemu tehotenského v porovnaní s administratívnymi štatistikami. V databáze SILC 2024 ale výrazne klesol počet poberateľiek materského, čo sa v dôsledku nastavenia simulácie automaticky prejavilo aj poklesom simulovaného počtu poberateľiek tehotenského.

### 3.3. Individuálna validácia

Individuálna validácia udáva presnosť simulácií modelu na úrovni poberania dávok a príspevkov jednotlivcami. Ak je model správne definovaný, mal by simulovať dávky a príspevky tým osobám, ktoré dávky v skutočnosti poberali a uviedli túto informáciu v podkladovej databáze. Simulované dávky a príspevky preto validujeme voči údajom v SILC-u a nie voči externým štatistikám. Z povahy individuálnej validácie vyplýva, že pri tomto prístupe sa neberú do úvahy štatistické váhy a má zmysel validovať na údajoch podkladovej databázy, ktorej príjmové premenné nie sú upravované (indexované). V našom prípade ide o validáciu systému roku 2023 na údajoch databázy SILC s príjmovým referenčným obdobím 2023.

Výsledky individuálnej validácie sú uvádzané pre simulované sociálne dávky (Tabuľka 4.23). Pri simulácii dávok (s výnimkou dávky pomoc v hmotnej núdzi) je dosiahnutá zhoda<sup>42</sup> nad 95 %. Podmienky poskytovania dávok sú komplexné a nepresnosť simulácií voči realite je prisudzovaná zjednodušujúcim predpokladom, ktoré bolo pri simuláciách potrebné prijať. Najmenej presná je simulácia pomoci v hmotnej núdzi. Napriek významnému nadhodnoteniu agregátneho počtu poberateľov tejto dávky sme skutočných poberateľov identifikovali v 72 % prípadov. Nepresnosti spôsobuje viacero faktorov, ktoré sme definovali v texte vyššie a zrejme aj vysoká miera nepoberania

<sup>41</sup> Počet poberateľov dávky v nezamestnanosti (unikátny počet) určujeme na základe vlastných výpočtov z individuálnych údajov Sociálnej poisťovne. Podiel poberateľov dávky v nezamestnanosti v databáze SILC voči administratívnym údajom dosahuje každoročne hodnotu okolo 0,2.

<sup>42</sup> Podiel osôb, ktorým SIMTASK nasimuloval dávku a zároveň poberanie dávky bolo nahlásené v SILC-u.

pomoci v hmotnej núdzi v skutočnosti napriek tomu, že dané osoby majú podľa legislatívy na dávku nárok.

V prípade rodičovského príspevku je od údajov SILC 2023 pozorované zlepšenie kvality simulácií, pričom SILC 2024 tento trend zachoval (aktuálny podiel dosahuje 44 %). Rodičovský príspevok sa poskytuje v dvoch výškach a túto skutočnosť zohľadňujú aj simulácie v SIMTASK-u. To znamená, že nepresnosti spôsobuje simulácia vyššej úrovne príspevku za zjednodušujúcich predpokladov.

## 4. PRÍLOHA

### 4.1. Parametre daňovo-odvodového a sociálneho systému

Tabuľka 4.1 Všeobecné parametre systému

	názov parametra	2023	2024	2025	2026
Priemerná mesačná mzda spred dvoch rokov (PM2)	AvWage_t2	1211	1304	1430	1524
Priemerná mesačná mzda spred dvoch rokov (PM3)	AvWage_t3	1133	1211	1304	1430
Minimálna mesačná mzda	MinWage	700	750	816	915
Minimálna hodinová mzda	MinWageH	4,023	4,31	4,69	5,259
Vek odchodu do starobného dôchodku - muži	p_AvgRetAgeM	63	63	63	63
Vek odchodu do starobného dôchodku - ženy (2 deti)	p_AvgRetAgeW	62	62	62	62
<b>Životné minimum (na 1 mesiac)</b>					
Jedná plnoletá osoba (ŽM)	p_minsubs	234,42	268,88	273,99	284,13
Ďalšia spoločne posudzovaná plnoletá osoba	p_minsa	163,53	187,57	191,14	198,22
Dieťa	p_minsch	107,03	122,77	125,11	129,74

Tabuľka 4.2 Sociálne odvody

	parameter	2023	2024	2025	2026
<b>Sociálne odvody zamestnanec</b>					
Nemocenské poistenie	p_sice	0,014	0,014	0,014	0,014
Maximálny VZ pre nemocenské poistenie	p_sice_ABmax	7*PM2	7*PM2	11*PM2	11*PM2
Starobné poistenie	p_pice	0,04	0,04	0,04	0,04
Maximálny VZ pre starobné poistenie	p_pice_ABmax	7*PM2	7*PM2	11*PM2	11*PM2
Invalidné poistenie	p_dice	0,03	0,03	0,03	0,03
Poistenie v nezamestnanosti	p_uice	0,01	0,01	0,01	0,01
<b>Sociálne odvody zamestnávateľ</b>					
Nemocenské poistenie	p_sicr	0,014	0,014	0,014	0,014
Maximálny VZ pre nemocenské poistenie	p_sicr_ABmax	7*PM2	7*PM2	11*PM2	11*PM2
Garančné poistenie	p_gfr	0,0025	0,0025	0,0025	0,0025
Starobné poistenie	p_picr	0,14	0,14	0,14	0,14
Maximálny VZ pre starobné poistenie	p_picr_ABmax	7*PM2	7*PM2	11*PM2	11*PM2
Invalidné poistenie	p_dicr	0,03	0,03	0,03	0,03
Poistenie v nezamestnanosti	p_uicr	0,01	0,01	0,01	0,01
Poistné na financovanie podpory v čase skrátenej práce	p_kicr	0,005	0,005	0,005	0,005
Rezervný fond solidarity	p_sfcr	0,0475	0,0475	0,0475	0,0475
Úrazové poistenie	p_air	0,008	0,008	0,008	0,008
<b>Sociálne odvody SZČO</b>					
Koef. na úpravu VZ pre sociálne odvody	p_coefcs	1,486	1,486	1,486	1,486
Nemocenské poistenie	p_sics	0,044	0,044	0,044	0,044
Maximálny VZ pre nemocenské poistenie	p_sics_ABmax	7*PM2	7*PM2	11*PM2	11*PM2
Minimálny VZ pre nemocenské poistenie	p_sics_ABmin	0,5*PM2	0,5*PM2	0,5*PM2	0,5*PM2
Minimálny VZ pre nemocenské poistenie za predch. rok	p_sics_ABmin_t1	0,5*PM3	0,5*PM3	0,5*PM3	0,5*PM3
Starobné poistenie	p_pics	0,18	0,18	0,18	0,18
Maximálny VZ pre starobné poistenie	p_pics_ABmax	7*PM2	7*PM2	11*PM2	11*PM2
Minimálny VZ pre starobné poistenie	p_pics_ABmin	0,5*PM2	0,5*PM2	0,5*PM2	0,5*PM2

	parameter	2023	2024	2025	2026
Minimálny VZ pre starobné poistenie za predch. rok	p_pics_ABmin_t1	0,5*PM3	0,5*PM3	0,5*PM3	0,5*PM3
Rezervný fond solidarity	p_sfcs	0,0475	0,0475	0,0475	0,0475
Invalidné poistenie	p_dics	0,06	0,06	0,06	0,06
<b>Sociálne odvody poistenci štátu</b>					
VZ starobné poistenie osoby na materskej alebo rodičovskej dovolenke	p_picc_ABm	0,6*PM2	0,6*PM2	0,6*PM2	0,6*PM2
VZ starobné poistenie osoby poberajúce opatrovateľský príspevok	p_picc_ABc	0,5*PM2	0,5*PM2	0,5*PM2	0,5*PM2
Starobné poistenie	p_picc	0,18	0,18	0,18	0,18
Invalidné poistenie	p_dicc	0,06	0,06	0,06	0,06
Fond solidarity	p_sfcc	0,02	0,02	0,02	0,02
<b>Sadzba príspevku do II. piliera</b>	p_pic2p	0,055	0,04	0,04	0,04

**Tabuľka 4.3 Zdravotné odvody**

	parameter	2023	2024	2025	2026
Ročná výška odvodovej odpočítateľnej položky	p_oop_max	12*380	12*380	12*380	12*380
Znižovanie odv. odpočítateľnej položky pri zvýšení príjmu o 1 euro	p_oopds	2	2	2	2
ZO zamestnanca	p_hice	0,04	0,04	0,04	0,05
Minimálny VZ zamestnanca pre zdravotné odvody	p_hice_ABmin	ŽM	ŽM	ŽM	ŽM
Maximálny VZ zamestnanca pre zdravotné odvody*	p_hice_ABmax	99999999	99999999	99999999	99999999
ZO SZČO	p_hics	0,14	0,14	0,15	0,16
Minimálny VZ SZČO pre zdravotné odvody	p_hics_ABmin	0,5*PM2	0,5*PM2	0,5*PM2	0,5*PM2
Maximálny VZ SZČO pre zdravotné odvody*	p_hics_ABmax	99999999	99999999	99999999	99999999
ZO zamestnávateľa	p_hicr	0,1	0,11	0,11	0,11
Maximálny VZ zamestnávateľa pre zdravotné odvody*	p_hicr_ABmax	99999999	99999999	99999999	99999999
Minimálny VZ pre dobrovoľne nezamestnané osoby	p_hicv_AB	0,5*PM2	0,5*PM2	0,5*PM2	0,5*PM2
Sadzba poistného pre dobrovoľne nezamestnané osoby	p_hicv	0,14	0,15	0,15	0,16

*Poznámka: \* Maximálny VZ pre zdravotné odvody nie je legislatívne stanovený. V tabuľke uvádzame technický predpoklad, použitý v simuláciách.*

**Tabuľka 4.4 Dohodári: sociálne a zdravotné odvody**

	parameter	2023	2024	2025	2026
Maximálny VZ pre odvody z dohôd	p_sicaj_ABmax	7*PM2	7*PM2	11*PM2	11*PM2
Poistenie v nezamestnanosti - dohodár	p_uiaje	0,01	0,01	0,01	0,01
Nemocenské poistenie - dohodár	p_siaje	0,014	0,014	0,014	0,014
Starobné poistenie - dohodár	p_piaje	0,04	0,04	0,04	0,04
Zdravotné poistenie - dohodár	p_hlaje	0,04	0,04	0,04	0,04
Invalidné poistenie - dohodár	p_diaje	0,03	0,03	0,03	0,03
Poistenie v nezamestnanosti - zamestnávateľ	p_uiajr	0,01	0,01	0,01	0,01
Starobné poistenie - zamestnávateľ	p_piajr	0,14	0,14	0,14	0,14
Nemocenské poistenie - zamestnávateľ	p_siajr	0,014	0,014	0,014	0,014
Zdravotné poistenie - zamestnávateľ	p_hlajr	0,1	0,11	0,11	0,11
Invalidné poistenie - zamestnávateľ	p_diajr	0,03	0,03	0,03	0,03

	parameter	2023	2024	2025	2026
Rezervný fond solidarity - zamestnávateľ	p_sfajr	0,0475	0,0475	0,0475	0,0475
Garančné poistenie - zamestnávateľ	p_gajr	0,0025	0,0025	0,0025	0,0025
Úrazové poistenie - zamestnávateľ	p_aiajr	0,008	0,008	0,008	0,008
Spodná hranica príjmu študenti	p_al	-	-	-	-
Horná hranica príjmu študenti	p_au	200	200	200	200
Maximálny VZ pre odvody z dohôd študenti	p_au_ABmax	7*PM2	7*PM2	11*PM2	11*PM2

**Tabuľka 4.5 Daň z príjmu**

	parameter	2023	2024	2025	2026
Znížená sadzba dane z príjmov	p_pitl	0,15	0,15	0,15	0,15
Základná sadzba DPFO - 1. pásmo	p_pit	0,19	0,19	0,19	0,19
Vyššia sadzba DPFO - 2. pásmo	p_pith	0,25	0,25	0,25	0,25
Vyššia sadzba DPFO - 3. pásmo	p_pith2	-	-	-	0,30
Vyššia sadzba DPFO - 4. pásmo	p_pith3	-	-	-	0,35
Sadzba DPFO pre príjem z dividend	p_pitd	0,07	0,07	0,07	0,07
Hranica zníženej sadzby DPFO	p_pitlt	49 790	60 000	100 000	100 000
Hranica vyššej sadzby DPFO - 1. pásmo	p_pitt	176,8*ŽM	176,8*ŽM	176,8*ŽM	154,8*ŽM
Hranica vyššej sadzby DPFO - 2. pásmo	p_pitt2	-	-	-	212,4*ŽM
Hranica vyššej sadzby DPFO - 3. pásmo	p_pitt3	-	-	-	264*ŽM
Hranica NČZD na daňovníka	p_tbt	92,8*ŽM	92,8*ŽM	92,8*ŽM	91,8*ŽM
NČZD na daňovníka	p_bta	21*ŽM	21*ŽM	21*ŽM	21*ŽM
Znižovanie NČZD nad hranicou	p_btars	44,2*ŽM	44,2*ŽM	44,2*ŽM	51,6*ŽM
Hranica NČZD na manželku	p_tbtst	176,8*ŽM	176,8*ŽM	176,8*ŽM	154,8*ŽM
NČZD na manželku	p_sta	19,2*ŽM	19,2*ŽM	19,2*ŽM	19,2*ŽM
Znižovanie NČZD na manželku nad hranicou	p_star	63,4*ŽM	63,4*ŽM	63,4*ŽM	70,8*ŽM
Daňový bonus na dieťa	p_chtc	50	50	50	50
Daňový bonus na dieťa vo veku do 15 rokov	p_chtc_15y	-	-	100	100
Daňový bonus na dieťa vo veku do 18 rokov	p_chtc_18y	140	140	-	-

**Tabuľka 4.6 Dávka v nezamestnanosti**

	parameter	2023	2024	2025	2026
Počet mesiacov povinného poistenia v nezamestnanosti	p_UB_QperMin	24	24	24	24
Sledované obdobie povinného poistenia v nezamestnanosti	p_UB_QperTot	48	48	48	48
Dĺžka poberania dávky v nezamestnanosti v mesiacoch	p_bunmyid	6	6	6	6
Maximálny VZ pre výpočet dávky v nezamestnanosti	p_bunctmax	2*PM2	2*PM2	2*PM2	2*PM2
Podiel z VZ pre výpočet dávky v nezamestnanosti	p_bunctr	0,5	0,5	0,5	0,5
Podiel z VZ pre výpočet dávky v nezam. - 1. zníženie	p_bunctr1	-	-	-	0,4
Podiel z VZ pre výpočet dávky v nezam. - 2. zníženie	p_bunctr2	-	-	-	0,3
Podiel z VZ pre výpočet dávky v nezam. - 3. zníženie	p_bunctr3	-	-	-	0,2

**Tabuľka 4.7 Materská a rodinné dávky**

	parameter	2023	2024	2025	2026
<b>Materská a tehotenská</b>					
Štandardná dĺžka poberania v mesiacoch	p_bmaid	8	8	8	8
Dĺžka poberania pre osamelú matku / v mesiacoch	p_bmaid_lp	9	9	9	9
Dĺžka poberania pre matku dvojčiek / v mesiacoch	p_bmaid_tw	10	10	10	10
Zvyčajná dĺžka poberania materskej pred pôrodom / v mesiacoch	p_bmaid_bb	2	2	2	2
Podiel z VZ pre výpočet materskej	p_bmar	0,75	0,75	0,75	0,75
Dĺžka poberania tehotenského / v mesiacoch	p_pbaid	6	6	6	6
Podiel z VZ pre výpočet tehotenskej	p_pbar	0,15	0,15	0,15	0,15
Minimálna suma tehotenskej	p_pba_min	0,1*2*PM2	0,1*2*PM2	0,1*2*PM2	0,1*2*PM2
Maximálny VZ pre výpočet tehotenskej aj materskej	p_pba_ABmax	2*PM2	2*PM2	2*PM2	2*PM2
<b>Rodinné dávky</b>					
Štandardná dĺžka poberania rodičovského príspevku v mesiacoch	p_bccid	36	36	36	36
Predĺžená dĺžka poberania rodičovského príspevku v mesiacoch	p_bccid_di	72	72	72	72
Výška rodičovského príspevku	p_bcca	301	345,2	351,8	364,8
Výška rodičovského príspevku – zmena počas roka	p_bcca2	345,2	-	-	-
Výška rodičovského príspevku - vyššia úroveň	p_bcca_h	412,6	473,3	482,3	500,1
Výška rodičovského príspevku - vyššia úroveň – zmena počas roka	p_bcca_h2	473,3	-	-	-
Zvýšenie (%) pre každé súčasne narodené dieťa	p_bcca_r	0,25	0,25	0,25	0,25
Príspevok pri narodení dieťaťa	p_chbg	829,86	829,86	829,86	829,86
Príspevok pri narodení dieťaťa - znížená suma	p_chbg2	151,37	151,37	151,37	151,37
Zvýšenie príspevku pri narodení viac detí naraz	p_chbgr	75,69	75,69	75,69	75,69
Max. počet detí na ktoré vzniká nárok na príspevok pri narodení v plnej výške	p_chbganr	4	4	4	4
Prídavok na dieťa	p_chb	60	60	60	60
Príplatok k prídavku na dieťa	p_chba	30	30	30	30
Prídavok na dieťa - pri nástupe do školy	p_chbs	110	110	110	110

**Tabuľka 4.8 Dávka v hmotnej núdzi (DHN)**

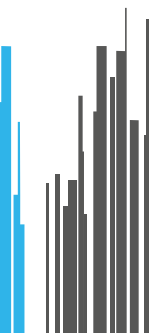
	parameter	2023	2024	2025	2026
DHN - jednotlivec bez detí	p_mnb1	74,00	84,90	86,50	89,70
DHN - jednotlivec s najviac 4 deťmi	p_mnb2	140,70	161,40	164,50	170,60
DHN - dvojica s najviac 4 deťmi	p_mnb3	205,50	235,70	240,20	249,10
DHN - dvojica bez detí	p_mnb4	128,60	147,50	150,30	155,90
DHN - jednotlivec s viac ako 4 deťmi	p_mnb5	192,40	220,70	224,90	233,20
DHN - dvojica s viac ako 4 deťmi	p_mnb6	259,40	297,50	303,20	314,40
Príspevok pre tehotnú ženu alebo rodiča malého dieťaťa	p_mnb7	0,00	-	-	-
Príspevok na bývanie - jednotlivec	p_ha1	63,90	95,20	97,00	100,60
Príspevok na bývanie - viac členov	p_ha2	101,90	-	-	-
Príspevok na bývanie - 2 členovia	p_ha3	-	161,60	164,70	170,80
Príspevok na bývanie - 3 členovia	p_ha4	-	205,10	209,00	216,70
Príspevok na bývanie - 4 členovia	p_ha5	-	248,60	253,30	262,70
Príspevok na bývanie - 5 a viac členov	p_ha6	-	291,90	297,40	308,40
Ochranný príspevok	p_pa	75,70	86,80	88,40	91,70
Znížený ochranný príspevok	p_pa2	0,00	-	-	-
Aktivačný príspevok (AP)	p_aa	75,70	86,80	88,40	91,70
Aktivačný príspevok - pre zamestnaných za aspoň MM	p_aa2	151,40	-	-	183,30
Príspevok na nezaopatrené dieťa	p_chs	20,70	23,70	24,20	25,10
Penalizácia za neodprac. základnej DHN	p_bsa00_pen	p_mnb1 *9/12	p_mnb1 *9/12	p_mnb1 *9/12	p_mnb1 *9/12
Podiel z príjmu, ktorý nepatrí do posudzovaného príjmu	p_bsasa1	0,25	0,25	0,25	0,25
Podiel z príjmu, ktorý nepatrí do posudzovaného príjmu pre poberateľa osobitného príspevku	p_bsasa2	0,5	-	-	-
Podiel z dôchodkov, materskej, ktorý nepatrí do posudzovaného príjmu	p_bsasa3	0,25	0,25	0,25	0,25
Podiel poberateľov AP z celkového počtu poberateľov DHN	p_ratioAP	0,34	0,26	0,26	0,26

## 4.2. Indexácia premenných

Tabuľka 4.9 Indexačné faktory pre jednotlivé premenné

Premenná	2023-2024	2023-2025	2023-2026	zdroj
Úroky platené z hypotéky	1,0277	1,0687	1,1090	rast CPI
Tovary vyprodukované pre vlastnú spotrebu	1,0277	1,0687	1,1090	rast CPI
Príspevok na bývanie	1,1054	1,1359	1,1813	rast CPI v roku t-1
Príspevky na vzdelanie	1,1054	1,1359	1,1813	rast CPI v roku t-1
Nepeňažný príjem zo zamestnania okrem stravných lístkov	1,1054	1,1359	1,1813	rast CPI v roku t-1
Nepeňažný príjem zo zamestnania – služobné auto	1,1054	1,1359	1,1813	rast CPI v roku t-1
Stravné lístky	1,1054	1,1359	1,1813	rast CPI v roku t-1
Iné opakované peňažné pozostalostné dávky	1,1054	1,1359	1,1813	rast CPI v roku t-1
Iné jednorazové peňažné pozostalostné dávky	1,1054	1,1359	1,1813	rast CPI v roku t-1
Pravidelné dane z majetku	1,1054	1,1359	1,1813	rast CPI v roku t-1
Hodinová mzda - simulovaná	1,0657	1,1315	1,1811	rast nomin. mzdy
Hrubá mzda z hlavného a vedľajšieho zamestnania	1,0657	1,1315	1,1811	rast nomin. mzdy
Príjmy zo zahraničia	1,0657	1,1315	1,1811	rast nomin. mzdy
Pravidelné prijaté peňažné transfery medzi domácnosťami	1,0657	1,1315	1,1811	rast nomin. mzdy
Príjem osôb mladších ako 16 rokov	1,0657	1,1315	1,1811	rast nomin. mzdy
Odchodné	1,0657	1,1315	1,1811	rast nomin. mzdy
Peňažné zisky alebo straty zo samostatnej zárobkovej činnosti	1,0657	1,1315	1,1811	rast nomin. mzdy
DPFO a príspevky sociálneho poistenia reportované v SILC-u	1,0657	1,1315	1,1811	rast nomin. mzdy
Príspevky do individuálnych súkromných dôchodkových fondov	1,0657	1,1315	1,1811	rast nomin. mzdy
Dávka v nezamestnanosti	1,0966	1,1687	1,2408	rast nomin. mzdy v roku t-1
Iné peňažné dávky v nezamestnanosti	1,0966	1,1687	1,2408	rast nomin. mzdy v roku t-1
Predchádzajúci príjem - simulovaný	1,0966	1,1687	1,2408	rast nomin. mzdy v roku t-1
Pravidelné platené peňažné transfery medzi domácnosťami	1,0966	1,1687	1,2408	rast nomin. mzdy v roku t-1
Príjem z prenájmu majetku/ pozemku	1,0540	1,1060	1,1587	rast HDP
Dôchodok z individuálnych súkr. dôchodkových fondov	1,0540	1,1060	1,1587	rast HDP
Ekvivalentný disponibilný príjem domácnosti - SILC	1,0768	1,1215	1,1692	rast disp. príjmov
Celkový disponibilný príjem domácnosti - SILC	1,0768	1,1215	1,1692	rast disp. príjmov
Starobný dôchodok	1,0528	1,0741	1,1124	rast. starob. dôch.
Iné peňažné starobné dávky (opakované aj jednorazové)	1,0528	1,0741	1,1124	rast. starob. dôch.
Predčasný starobný dôchodok	1,0437	1,0648	1,1028	rast. predč. star. dôch.
Invalidný dôchodok	1,0676	1,0892	1,1280	rast invalidných dôch.
Vdovský dôchodok	1,0418	1,0629	1,1008	rast vdovského dôch.
Vdovecký dôchodok	1,0494	1,0707	1,1088	rast vdoveckého dôch.
Sirotský dôchodok	1,0696	1,0913	1,1301	rast sirotských dôch.
Nemocenské	1,0702	1,1405	1,2108	rast OČR a PN
Ošetrovné	1,0702	1,1405	1,2108	rast OČR a PN
Iné peňažné nemocenské dávky	1,0702	1,1405	1,2108	rast OČR a PN

Premenná	2023-2024	2023-2025	2023-2026	zdroj
Materské	1,0855	1,1569	1,2282	rast priem. materskej
Tehotenské	1,0855	1,1569	1,2282	rast priem. materskej
Pomoc v hmotnej núdzi	1,1470	1,1688	1,2121	rast život. minima
Iné peňažné sociálne dávky	1,1470	1,1688	1,2121	rast život. minima
Osobitný príspevok	1,1470	1,1688	1,2121	
Iné rodinné dávky a príspevky vyplácané rodinám s deťmi	1,1470	1,1688	1,2121	rast život. minima
Príspevky na podporu náhradnej starostlivosti (opakované aj jednorazové)	1,1470	1,1688	1,2121	rast život. minima
Iné peňažné dávky v invalidite	1,1470	1,1688	1,2121	rast život. minima
Príspevok na starostlivosť o dieťa	1,0000	1,0000	1,0000	rast prís. na starostlivosť
Nemocenské dávky – okrem OČR a PN	1,1470	1,1688	1,2121	rast život. minima
Rodičovský príspevok	1,1468	1,1686	1,2119	rast rodič. príspevku
Prídavok na dieťa	1,0000	1,0000	1,0000	rast prídavku na dieťa
Príplatok k prídavku na dieťa	1,0000	1,0000	1,0000	rast príplatku k príd. na dieťa
Príspevok pri narodení	1,0000	1,0000	1,0000	rast prís. pri narodení
Príspevok na opatrovanie	1,0825	1,1709	1,2432	rast prís. na opatrovanie
Príspevok na pohreb	1,0000	2,5104	2,5104	rast prís. na pohreb
Iné peňažné platby od zamestnávateľa	1,0490	1,1137	1,1626	rast odmien zamestnancov
Odstupné	0,9134	0,9263	0,9918	rast odstupných
Úroky, zisk z kapitálových investícií	5,4792	8,3849	6,8979	rast úrok. na vkladoch
Dividendy, podiely na zisku tichého spoločníka	1,5184	1,1188	0,9196	rast úrok. na vkladoch
Výsluhový dôchodok	1,0324	1,0646	1,0968	rast priem. výsl. dôch.
Príjmy z dohôd	1,0657	1,1315	1,1811	rast príjmov z dohôd



## 4.3. Kalibrácia

### 4.3.1. Kalibračné kategórie

**Tabuľka 4.10 Špecifikácia premenných v demografických kalibračných kategóriách**

Skratka	Kalibračná kategória	Databáza SK-SILC	Administratívne dáta
p0	Veková kategória novorodencov	Počet osôb v SILC-u, ktoré sa narodili v referenčnom roku (k 31.12. referenčného roka nemali dovŕšený 1 rok). Nerozlišujeme podľa pohlavia.	Zdroj: ŠÚ SR, Stav trvale bývajúcего obyvateľstva k 31.12. (Osoba)
p1	Veková kategória 1-3 ročných	Počet osôb v SILC-u, ktoré k 31.12. referenčného roka dovŕšili 1 až 3 roky vrátane. Nerozlišujeme podľa pohlavia.	
p2	Veková kategória 4-16 ročných	Počet osôb v SILC-u, ktoré k 31.12. referenčného roka dovŕšili 4 až 16 rokov vrátane. Nerozlišujeme podľa pohlavia.	
p13	Veková kategória 17-24 ročných mužov	Počet mužov v SILC-u, ktorí k 31.12. referenčného roka dovŕšili 17 až 24 rokov vrátane.	
p14	Veková kategória 17-24 ročných žien	Počet žien v SILC-u, ktoré k 31.12. referenčného roka dovŕšili 17 až 24 rokov vrátane.	
p15	Veková kategória 25-45 ročných mužov	Počet mužov v SILC-u, ktorí k 31.12. referenčného roka dovŕšili 25 až 45 rokov vrátane.	
p23	Veková kategória 25-45 ročných žien	Počet žien v SILC-u, ktoré k 31.12. referenčného roka dovŕšili 25 až 45 rokov vrátane.	
p24	Veková kategória mužov 46 ročných až dôchodkový vek	Počet mužov v SILC-u, ktorí k 31.12. referenčného roka boli starší ako 45 rokov ale ešte nedovŕšili dôchodkový vek. Dôchodkový vek je prispôsobený pre každý rok.	
p25	Veková kategória žien 46 ročných až dôchodkový vek	Počet žien v SILC-u, ktoré k 31.12. referenčného roka boli staršie ako 45 rokov ale ešte nedovŕšili dôchodkový vek. Dôchodkový vek je prispôsobený každý rok. Pre ženy sa uvažoval dôchodkový vek pre ženy s 2 deťmi, ktorý je nižší ako dôchodkový vek pre ženy bez detí a zároveň vyšší ako dôchodkový vek pre ženy s viac ako 2 deťmi.	
p6	Veková kategória osôb vo veku dovŕšeného dôchodkového veku a starší	Počet osôb v SILC-u, ktoré k 31.12. referenčného roka dovŕšili dôchodkový vek. Kategóriu nerozlišujeme podľa pohlavia. Pre ženy sa uvažoval dôchodkový vek pre ženy s 2 deťmi, ktorý je nižší ako dôchodkový vek pre ženy bez detí a zároveň vyšší ako dôchodkový vek pre ženy s viac ako 2 deťmi.	

**Tabuľka 4.11 Špecifikácia premenných v kalibračných kategóriách týkajúcich sa statusu na trhu práce**

Skratka	Kalibračná kategória	Databáza SK-SILC	Administratívne dáta
zam	Počet zamestnaných	Za zamestnanca sa považuje osoba, ktorá: - zarobila aspoň 4-násobok hodinovej minimálnej mzdy za mesiac - alebo uviedla nenulový príjem z dohôd (spy0132) - alebo poberá materskú (SPHY0509) a nemá príjem zo SZČ. Príjmy zo SILC-u sú určené na základe premenných hrubá mzda z hlavného (spy0101) a vedľajšieho (spy0102) zamestnania, odchodné (spy0118) a odstupné (spy0120). Vyráta sa skutočný mesačný príjem, teda zohľadní sa počet odpracovaných mesiacov (pl073 a pl074). Predpoklad o 4-násobku hodinovej minimálnej mzdy vychádza z definície pracujúceho vo VZPS, podľa ktorej osoba počas referenčného týždňa "vykonala aspoň jednu hodinu akúkoľvek prácu za mzdu".	Zdroj: ŠÚ SR, Výberové zisťovanie pracovných síl (VZPS)  V údajoch VZPS je počet pracujúcich daný ako súčet zamestnaných (do zamestnaných sú započítané aj osoby na materskej dovolenke) a SZČO. Zamestnanci podľa VZPS sú osoby vykonávajúce prácu za mzdu, plat lebo iný druh odmeny od verejného alebo súkromného zamestnávateľa.
nezam	Počet nezamestnaných	Za nezamestnaného sa považuje osoba, ktorá buď uviedla príjem z dávky v nezamestnanosti (spy0901) alebo uviedla, že aspoň jeden mesiac bola nezamestnaná (pl080).	Zdroj: ŠÚ SR, Výberové zisťovanie pracovných síl Nezamestnaní vo VZPS sú osoby, ktoré si v posledných štyroch týždňoch aktívne hľadajú prácu alebo si prácu už našli a do zamestnania nastúpia v priebehu 3 mesiacov. Počty sú upravené o rast v demografii, keďže počet obyvateľov použitý vo VZPS má časový posun jeden rok (ŠÚ SR používa demografiu z predchádzajúceho roka).
szco	Počet SZČO	Počet SZČO je určený na základe počtu osôb, ktoré uviedli nenulový zisk z podnikania a SZČ (premenné py050g a spy0502).	Zdroj: Daňové priznanie FO, typ B. Osoby, ktoré s v daňovom priznaní uviedli nenulový zisk.
doch	Počet dôchodcov	Počet dôchodcov určený na základe počtu vyplatených starobných dôchodkov - premenná príjem zo starobného dôchodku spy1001>0.	Zdroj: Sociálna poisťovňa, individuálne údaje o vyplatených dôchodkoch. Uvažujú sa iba vyplatené starobné dôchodky, bez predčasných starobných dôchodkov. Mikrodáta boli očistené o duplicity, keď dôchodca menil kraj bydliska počas roka. Uvažoval sa kraj, kde strávil väčšinu roka.

**Tabuľka 4.12 Špecifikácia premenných v príjmových kalibračných kategóriách**

Skratka	Kalibračná kategória	Databáza SK-SILC	Administratívne dáta
d1	Príjmová kategória 1. decil	Počet zamestnaných ľudí v príjmových deciloch, ktorých hranice sú určené na základe príjmových decilov z databázy Sociálnej poisťovne. V prípade SILC2023 pracujeme so spojeným príjmovým decilom d9_10 z dôvodov, ktoré sú detailnejšie popísané v časti 2.3.1.	Zdroj: Sociálna poisťovňa, individuálne údaje o platiteľoch poistného.
d2	Príjmová kategória 2. decil		
d3	Príjmová kategória 3. decil	Príjmy zo SILC-u sú určené na základe premenných hrubá mzda z hlavného (spy0101) a vedľajšieho (spy0102) zamestnania, odchodné (spy0118) a odstupné (spy0120). Vyráta sa skutočný mesačný príjem, teda zohľadňuje sa počet odpracovaných mesiacov (pl073 a pl074). Za zamestnanca sa považuje ten, kto uvedie mesačný príjem vyšší ako 4-násobok hodinovej minimálnej mzdy za mesiac.	Príjem je určený z údajov o maximálnom vymeriavacom základe, zamestnaných definujeme na základe poistného vzťahu ZEC a ZECN. Vypočíta sa skutočný mesačný príjem, teda zohľadňuje sa počet odpracovaných mesiacov. Za zamestnanca sa považuje ten, kto uvedie mesačný príjem vyšší ako 4-násobok hodinovej minimálnej mzdy za mesiac.
d4	Príjmová kategória 4. decil		
d5	Príjmová kategória 5. decil		
d6	Príjmová kategória 6. decil		
d7	Príjmová kategória 7. decil		
d8	Príjmová kategória 8. decil		
d9_10	Spojená príjmová kategória 9-10. decil		

**Tabuľka 4.13 Špecifikácia premenných v kalibračných kategóriách týkajúcich sa veľkosti domácnosti**

Skratka	Kalibračná kategória	Databáza SK-SILC	Administratívne dáta
m1	Veľkosť domácnosti 1-členné	Počet členov v domácnostiach v SILC databáze. V SILC-u sú evidované hospodáriace domácnosti (premenná idhh).	Zdroj: ŠÚ SR, Sčítanie obyvateľstva v roku 2021, Údaje o bytových domácnostiach, znížené o počet kolektívnych a inštitucionálnych domácností.
m2	Veľkosť domácnosti 2-členné		
m3	Veľkosť domácnosti 3-členné		
m4	Veľkosť domácnosti 4-členné		
m5	Veľkosť domácnosti 5 a viac členné		

#### 4.3.2. Výsledky kalibrácie

**Tabuľka 4.14 Cieľové agregáty kalibrácie v jednotlivých kalibračných kategóriách pre roky 2023-2026**

rok	p0	p1	p2	p13	p14	p15	p23	p24	p25	p6	zam	nezam	szco	doch	d1	d2	d3	d4	d5	d6	d7	d8	d9_10	m1	m2	m3	m4	m5+
2023	49253	169422	759036	215707	831094	671193	205395	787546	639243	1096798	2214833	163518	439072	1136227	194059	194058	194058	194059	194058	194058	194060	194059	388114	495016	492795	340175	269577	229927
2024	46854	162933	764387	214817	812717	680986	204367	771040	645399	1117885	2225541	149103	435104	1154816	186694	186693	186694	186693	186693	186694	186693	186693	373386	495016	492795	340175	269577	229927
2025	45050	152748	766690	215619	792701	690203	204800	752050	652574	1140990	2211935	150820	359334	1167114	185244	185242	185243	185241	185240	185243	185240	185242	370484	495016	492795	340175	269577	229927
2026	44814	143907	765097	218472	773784	699274	207473	734671	693506	1125137	2190653	160846	359555	1170909	183803	183802	183802	183801	183800	183803	183800	183801	367604	495016	492795	340175	269577	229927

**Tabuľka 4.15 Počiatkové pokrytie cieľových agregátov pred kalibráciou pomocou dizajnových váh (v %) – roky 2023-2026**

rok	p0	p1	p2	p13	p14	p15	p23	p24	p25	p6	zam	nezam	szco	doch	d1	d2	d3	d4	d5	d6	d7	d8	d9_10	m1	m2	m3	m4	m5+
2023	47	50	59	67	53	68	69	54	81	97	72	67	38	97	90	184	130	118	66	46	33	25	16	88	110	80	75	46
2024	50	52	59	67	54	67	70	55	80	95	71	73	38	95	94	193	151	111	74	42	31	35	10	88	110	80	75	46
2025	52	55	59	67	55	66	69	56	79	93	72	72	46	94	95	194	153	112	74	42	31	35	10	88	110	80	75	46
2026	52	59	59	66	57	66	68	58	80	91	72	68	46	94	95	196	154	113	75	42	32	35	10	88	110	80	75	46

**Tabuľka 4.16 Pokrytie cieľových agregátov po kalibrácii – roky 2023-2026**

rok	p0	p1	p2	p13	p14	p15	p23	p24	p25	p6	zam	nezam	szco	doch	d1	d2	d3	d4	d5	d6	d7	d8	d9_10	m1	m2	m3	m4	m5+
2023	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	101	102	103	107
2024	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	104	100	100	100	117	100	100	100	100	100	100	94	100	100	100	100	110
2025	106	101	100	100	100	100	100	100	100	100	100	104	100	100	100	117	100	100	100	100	100	100	96	100	100	100	101	109
2026	105	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	115	100	100	100	100	100	100	96	100	100	101	101	109

*Poznámka: Skratky kalibračných kategórií sú vysvetlené v časti 4.3.1.*

## 4.4. Validácia

### 4.4.1. Ex-post validácia rokov 2023 a 2024

Simulovaný je daňovo-odvodový a sociálny systém platný v rokoch 2023 a 2024. V podkladovej databáze SILC je príjmovým referenčným rokom 2023. Vstupné údaje pre rok 2023 nie je potrebné indexovať, vstupné údaje pre rok 2024 sú indexované. Používané sú vlastné štatistické váhy kalibrované podľa oficiálnych štatistík rokov 2023 a 2024. Pre validáciu sú k dispozícii všetky oficiálne štatistiky, s ktorými simulované aj nesimulované hodnoty sú porovnávané.

**Tabuľka 4.17 Reprezentácia populácie v rokoch 2023 a 2024 (v tis. osôb)**

	SILC (1)	Admin. údaje* (2)	Podiel (1)/(2)	SILC (1)	Admin. údaje* (2)	Podiel (1)/(2)
	2023			2024		
Vek 0	49,3	49,3	1,00	46,9	46,7	1,00
Vek 0 - 3	218,7	218,7	1,00	209,8	208,4	1,01
Vek 0 - 16	977,7	977,7	1,00	974,2	977,7	1,00
Vek 0 - 26	1 525,4	1 513,5	1,01	1 525,0	1 503,4	1,01
Vek 15 - 64	3 576,2	3 561,9	1,00	3 556,7	3 544,2	1,00
Vek 65+	992,3	995,4	1,00	1 014,8	1 018,7	1,00
<b>Obyvateľstvo spolu</b>	<b>5 424,5</b>	<b>5 424,7</b>	<b>1,00</b>	<b>5 421,4</b>	<b>5 424,7</b>	<b>1,00</b>

\* Zdroj: Štatistický úrad SR, stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 31.12.

**Tabuľka 4.18 Ekonomická aktivita obyvateľstva v rokoch 2023 a 2024 (v tis. osôb)**

	SILC (1)	Admin. údaje** (2)	Podiel (1)/(2)	SILC (1)	Admin. údaje** (2)	Podiel (1)/(2)
	2023			2024		
Obyvateľstvo v predproduktívnom veku	856,0	869,2	1,0	849,9	864,0	1,0
Obyvateľstvo v produktívnom veku	3 576,2	3 557,8	1,0	3 556,7	3 538,3	1,0
Obyvateľstvo v poproduktívnom veku*	992,3	940,7	1,1	1 014,8	964,2	1,1
Pracujúci	2 399,2	2 610,0	0,9	2 356,9	2 620,8	0,9
Nezamestnaní	118,3	161,9	0,7	108,5	147,7	0,7
Ekonomicky aktívne obyv. spolu	2 517,5	2 771,9	0,9	2 465,5	2 768,5	0,9
<b>Obyvateľstvo spolu</b>	<b>5 424,5</b>	<b>5 367,7</b>	<b>1,0</b>	<b>5 421,4</b>	<b>5 366,4</b>	<b>1,0</b>

\* Vek nad 65 rokov

\*\* Zdroj: Štatistický úrad SR, výberové zisťovanie pracovných síl

**Tabuľka 4.19 Príjmy obyvateľstva v rokoch 2023 a 2024**

	SILC (1)	Admin. údaje* (2)	Podiel (1)/(2)	SILC (1)	Admin. údaje* (2)	Podiel (1)/(2)
	agregátny objem príjmov (v mil. eur)			počet osôb s daným druhom príjmu (v tis. osôb)		
<b>2023</b>						
<b>Príjmy</b>						
zo zamestnania*	31 128	32 319	0,96	1 941	2 083	0,93
z dohôd*	292	801	0,37	378	570	0,66
z podnikania a inej SZČ**	12 117	2 541	4,77	439	444	0,99
z prenájmu nehnuteľností (nad 500 € ročne)**	82	293	0,28			
Úrokové výnosy domácností z vkladov v bankách***	17	1 219	0,01			
Podiely na zisku (dividendy)	4	1 695	0,00			
<b>2024</b>						
<b>Príjmy</b>						
zo zamestnania*	32 843	34 606	0,95	1 876	2 062	0,91
z dohôd*	375	841	0,45	447	572	0,78
z podnikania a inej SZČ**	12 650	2 636	4,80	435	441	0,99
z prenájmu nehnuteľností (nad 500 € ročne)**	89	320	0,28			
Úrokové výnosy domácností z vkladov v bankách***	27	1 587	0,02			
Podiely na zisku (dividendy)	7	1 628	0,00			

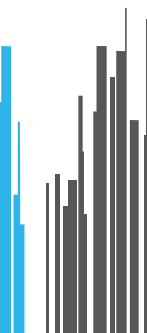
\* Prepočty autorov podľa mikroúdajov Sociálnej poisťovne.

Príjmy zo zamestnania zahŕňajú odmeny, odstupné, odchodné, iné peňažné platby od zamestnávateľa.

\*\* Daňové priznanie FO typ B

\*\*\* Národná banka Slovenska.

Podiel (1)/(2) označuje ako „blízko“ sú reportované hodnoty v SILC-u k hodnotám oficiálnej štatistiky



**Tabuľka 4.20 Simulovaná daň z príjmu a odvody, agregátny objem v rokoch 2023 a 2024 (v mil. eur)**

	SIMTASK	Admin.	Podiel	SIMTASK	Admin.	Podiel
	(1)	údaje* (2)	(1)/(2)	(1)	údaje* (2)	(1)/(2)
	2023			2024		
<b>Daň z príjmov FO (vrátane kreditov)</b>	<b>3 320,3</b>	<b>3 381,0</b>	<b>0,98</b>	<b>3 398,1</b>	<b>3 475,8</b>	<b>0,98</b>
DPFO zo závislej činnosti	2 462,1	3 516,0	0,70	2 563,0	3 642,5	0,70
DPFO z podnikania**	850,8	-135,0	7,30	827,3	-166,7	5,96
<i>Daňový bonus na dieťa</i>	1 239,7	1 294,1	0,96	1 257,5	1 307,8	0,96
DPFO zo závislej činnosti	1 005,8	1 020,5	0,99	1 041,6	951,7	1,09
DPFO z podnikania	234,0	273,6	0,86	215,9	356,1	0,61
<b>Sociálne poistenie</b>						
<i>Odvody zamestnávateľa spolu</i>	7 948,2	7 726,5	1,03	8 403,2	8 215,2	1,02
Nemocenské p.	432,3	429,0	1,01	456,3	459,9	0,99
Dôchodkové p.	4 345,9	4 325,2	1,00	4 595,0	4 606,2	1,00
Invalidné p.	913,0	892,4	1,02	965,8	955,9	1,01
Poist. v nezamestnanosti	457,5	295,0	1,55	483,5	283,3	1,71
Garančný fond	77,7	61,7	1,26	82,1	65,8	1,25
Rezer. fond solidarity	1 474,5	1 469,7	1,00	1 559,0	1 572,3	0,99
Úrazové p.	247,5	253,5	0,98	261,4	271,8	0,96
<i>Odvody zamestnanca spolu</i>	2 890,5	2 854,4	1,01	3 056,1	2 980,1	1,03
Nemocenské p.	432,3	429,0	1,01	456,3	459,9	0,99
Dôchodkové p.	1 241,7	1 238,0	1,00	1 312,9	1 325,4	0,99
Invalidné p.	913,0	892,4	1,02	965,8	955,9	1,01
Poist. v nezamestnanosti	303,6	295,0	1,03	321,2	239,0	1,34
<i>Odvody SZČO spolu</i>	2 671,4	499,4	5,35	2 784,4	549,6	5,07
Nemocenské p.	357,7	67,3	5,31	373,2	74,1	5,03
Dôchodkové p.	1 463,2	275,5	5,31	1 526,5	303,1	5,04
Invalidné p.	464,4	83,9	5,54	481,8	92,4	5,22
Rezer. fond solidarity	386,1	72,7	5,31	402,8	80,1	5,03
<i>Odvody poistenci štátu spolu</i>	394,0	452,7	0,87	430,5	483,6	0,89
Dôchodkové p.	272,8	313,3	0,87	298,0	334,7	0,89
Invalidné p.	90,9	104,6	0,87	99,3	111,7	0,89
Rezer. fond solidarity	30,3	34,9	0,87	33,1	37,2	0,89
<i>II. pilier dôchodkového zabezp.</i>	1 402,1	1 199,2	1,17	1 086,1	973,6	1,12
<b>Zdravotné poistenie</b>						
Zamestnanci	1 219,5	1 351,2	0,90	1 292,8	1 478,8	0,87
Zamestnávateľa	3 104,8	3 379,9	0,92	3 602,7	3 943,2	0,91
SZČO	1 208,2	356,4	3,39	1 359,9	418,2	3,25
Dobrovoľní platitelia	94,5	116,8	0,81	125,6	117,8	1,07

\* Zdroj administratívnych údajov: prehľad o plnení štátneho rozpočtu (DPFO), o príjmoch a výdavkoch zdravotných poisťovní, Sociálnej poisťovne.

\*\* V externých štatistikách je DPFO z podnikania záporná, pretože daňové kredity prevyšujú daň z príjmu pred uplatnením kreditov. Podiel (1)/(2) označuje ako „blízko“ je simulácia k hodnotám oficiálnej štatistiky.

**Tabuľka 4.21 Simulované sociálne dávky v rokoch 2023 a 2024**

	SIMTASK	Admin.	Podiel	SIMTASK	Admin.	Podiel
	(1)	údaje* (2)	(1)/(2)	(1)	údaje* (2)	(1)/(2)
	agregálny objem (v mil. eur)			kumulatívny počet poberateľov (v tis. osôb)		
2023						
Rodičovský príspevok	661,5	654,0	1,01	178,6	184,0	0,97
Prídavok na dieťa - spolu, z toho	922,7	820,5	1,12	626,4	695,0	0,90
Prídavok na dieťa	909,4	807,2	1,13	626,4	693,0	0,90
Príplatok k prídavku na dieťa	5,9	1,1	5,53	10,8	2,4	4,45
Príplatok pri nástupe do školy	7,3	6,4	1,16	66,6	56,8	1,17
Príspevok pri narodení dieťaťa	33,6	37,7	0,89	47,7	45,8	1,04
Dávka v hmotnej núdzi a príspevky	192,9	129,6	1,49	122,7	75,6	1,62
Dávka v nezamestnanosti	38,8	270,2	0,14	19,4	125,1	0,15
Tehotenské	46,7	46,9	1,00	29,6	44,2	0,67
2024						
Rodičovský príspevok	684,4	682,8	1,00	174,3	177,9	0,98
Prídavok na dieťa - spolu, z toho	915,9	822,6	1,11	615,7	694,1	0,89
Prídavok na dieťa	902,6	809,8	1,11	615,7	692,0	0,89
Príplatok k prídavku na dieťa	6,0	1,0	5,75	11,3	2,4	4,76
Príplatok pri nástupe do školy	7,3	6,3	1,17	66,4	56,0	1,18
Príspevok pri narodení dieťaťa	33,3	35,9	0,93	47,4	43,6	1,09
Dávka v hmotnej núdzi a príspevky	264,7	142,1	1,86	148,1	77,6	1,91
Dávka v nezamestnanosti	53,5	299,6	0,18	22,9	140,8	0,16
Tehotenské	47,9	46,0	1,04	27,9	40,5	0,69

\* Zdroj: UPSVaR, Sociálna poisťovňa. Počet poberateľov dávok je vypočítaný z mikroúdajov.

\*\* Počet poberateľov označuje počet rodičov poberajúcich prídavok na dieťa. Rodič môže poberať prídavok na viac detí.

Podiel (1)/(2) označuje ako „blízko“ je simulácia k hodnotám oficiálnej štatistiky.

**Tabuľka 4.22 Nesimulované sociálne dávky v rokoch 2023 a 2024**

	SILC (1)	Admin.	Podiel	SILC (1)	Admin.	Podiel
		údaje* (2)	(1)/(2)		údaje* (2)	(1)/(2)
	agregálny objem (v mil. eur)			kumulatívny počet vyplatených dávok (v tis. osôb)		
2023						
Materské	154,0	341,1	0,45	33,1	67,9	0,49
Nemocenské a ošetrovné	107,9	591,6	0,18	64,2	500,4	0,13
Starobné dôchodky	8 006,5	7 976,0	1,00	1 136,2	1 118,2	1,02
Predčasná starobná dôchodky	61,9	144,6	0,43	12,4	15,4	0,81
Invalidné dôchodky	1 165,8	969,9	1,20	272,8	242,1	1,13
Vdovské/vdovecké dôchodky	583,9	790,6	0,74	253,1	341,4	0,74
Sirotké dôchodky	17,5	48,1	0,36	8,0	18,7	0,42
2024						
Materské	187,3	344,1	0,54	32,2	63,0	0,51
Nemocenské a ošetrovné	93,0	632,9	0,15	56,9	494,3	0,12
Starobné dôchodky	9 149,8	9 224,1	0,99	1 154,8	1 134,7	1,02
Predčasná starobná dôchodky	70,6	461,3	0,15	13,4	39,1	0,34
Invalidné dôchodky	1 484,5	1 091,0	1,36	308,9	241,3	1,28
Vdovské/vdovecké dôchodky	592,1	860,6	0,69	246,5	343,4	0,72

Sirotské dôchodky	19,9	54,5	0,36	9,3	20,0	0,47
-------------------	------	------	------	-----	------	------

\* Zdroj: Sociálna poisťovňa. Počet vyplatených dávok je vypočítaný z mikroudajov. Dôchodkové dávky vrátane 13.dôchodkov. Podiel (1)/(2) označuje ako „blízko“ sú reportované hodnoty v SILCu k hodnotám oficiálnej štatistiky.

**Tabuľka 4.23 Individuálna validácia SIMTASK vs. SILC v roku 2023**

	SILC (1)	SIMTASK* (2)	SIMTASK** (3)	Podiel (2)/(3)	Podiel (2)/(1)	Rovnaká výška dávky*** (4)	Podiel (4)/(1)
Počet poberateľov							
Dávka v nezamestnanosti	90	88	88	100%	98%	83	92%
Rodičovský príspevok	318	308	356	87%	97%	139	44%
Prídavok na dieťa	1 749	1 714	1 757	98%	98%	1 494	85%
Príspevok pri narodení dieťaťa	85	81	91	89%	95%	78	92%
Pomoc v hmotnej núdzi	115	83	275	30%	72%	2	2%

\* Počet simulovaných poberateľov, ktorí sú zhodní so skutočnými poberateľmi v SILC

\*\* Celkový simulovaný počet poberateľov dávky/príspevku v modeli SIMTASK

\*\*\* Počet simulovaných poberateľov v SIMTASK s rovnakou výškou dávky ako je uvedená v SILC (tolerancia +/- 3 eurá)

#### 4.4.2. Ex-ante validácia rokov 2025 a 2026

Simulovaný je daňovo-odvodový a sociálny systém platný v rokoch 2025 a 2026. V podkladovej databáze je príjmový referenčný rok 2023, vstupné údaje bolo potrebné indexovať (viď časť *Indexácia premenných*). Používané sú vlastné štatistické váhy kalibrované podľa príslušných štatistík prognózovaných pre roky 2025 a 2026. Simulované aj nesimulované hodnoty daní, odvodov a dávok sú porovnávané s prognózovanými štatistikami pre roky 2025 a 2026 z Výboru pre daňové prognózy z februára 2026 a z rozpočtového SEMAFORu KRRZ z februára 2026. Nadhodnotenie príspevku pri narodení sa zvýšilo v dôsledku poklesu počtu narodených detí v administratívnych údajov. Model je síce kalibrovaný aj na tieto počty, no táto skupina je aj tak pre roky 2025 a 2026 nadhodnotená (Tabuľka 4.3.2).

**Tabuľka 4.24 Simulovaná daň z príjmu, odvody a sociálne dávky, agregátny objem pre rok 2025 (v mil. eur)**

	SIMTASK (1)	Prognóza* (2)	Podiel (1)/(2)
<b>Daň z príjmov FO (vrátane kreditov)</b>	4 084	4 365	0,94
DPFO zo závislej činnosti	3 269	4 408	0,74
DPFO z podnikania**	812	-43	20,02
<i>Daňový bonus na dieťa</i>	734	789	0,93
DPFO zo závislej činnosti	654	565	1,16
DPFO z podnikania	81	224	0,36
<b>Fondy sociálneho poistenia</b>	14 449	12 040	1,20
<b>Zdravotné poistenie (ekonomicky aktívne ob.)</b>	6 580	6 355	1,04
<b>Sociálne dávky</b>			
Rodičovský príspevok	652	664	0,98
Prídavok na dieťa + príplatok	914	822	1,11
Príspevok pri narodení dieťaťa	34	32	1,08
Pomoc v hmotnej núdzi	267	138	1,94
<b>Dávka v nezamestnanosti</b>	58	334	0,17
<b>Tehotenské</b>	48	46	1,05

\* Prognóza DPFO, odvodov a vybraných dávok soc. zabezpečenia (dávka v nezamestnanosti, tehotenské) z údajov Výboru pre daňové prognózy z 02/2026, prognóza výdavkov na sociálne dávky podľa SEMAFORu z 02/2026.

\*\* V externých štatistikách je DPFO z podnikania záporná, pretože daňové kredity prevyšujú daň z príjmu pred uplatnením kreditov. Podiel (1)/(2) označuje ako „blízko“ je simulácia k hodnotám oficiálnej štatistiky.

**Tabuľka 4.25 Simulovaná daň z príjmu, odvody a sociálne dávky, agregálny objem pre rok 2026 (v mil. eur)**

	SIMTASK (1)	Prognóza* (2)	Podiel (1)/(2)
<b>Daň z príjmov FO (vrátane kreditov)</b>	4 094	4 699	0,87
DPFO zo závislej činnosti	3 264	4 713	0,69
DPFO z podnikania**	828	-14	58,65
<i>Daňový bonus na dieťa</i>	734	793	0,93
DPFO zo závislej činnosti	643	568	1,13
DPFO z podnikania	91	225	0,40
<b>Fondy sociálneho poistenia</b>	15 149	12 778	1,19
<b>Zdravotné poistenie (ekonomicky aktívne ob.)</b>	7 292	7 054	1,03
<b>Sociálne dávky</b>			
Rodičovský príspevok	618	664	0,93
Prídavok na dieťa + príplatok	907	817	1,11
Príspevok pri narodení dieťaťa	35	32	1,10
Pomoc v hmotnej núdzi	307	146	2,10
<b>Dávka v nezamestnanosti</b>	46	355	0,13
<b>Tehotenské</b>	51	48	1,06

\* Prognóza DPFO, odvodov a vybraných dávok soc. zabezpečenia (dávka v nezamestnanosti, tehotenské) z údajov Výboru pre daňové prognózy z 02/2026, prognóza výdavkov na sociálne dávky podľa SEMAFORu z 02/2026.

\*\* V externých štatistikách je DPFO z podnikania záporná, pretože daňové kredity prevyšujú daň z príjmu pred uplatnením kreditov. Podiel (1)/(2) označuje ako „blízko“ je simulácia k hodnotám oficiálnej štatistiky.

**Tabuľka 4.26 Nesimulované sociálne dávky, agregálny objem pre rok 2025 (v mil. eur)**

	SILC (1)	Prognóza* (2)	Podiel (1)/(2)
<b>Nemocenské dávky spolu</b>	293	1 069	0,27
Materské	196	353	0,56
Nemocenské, ošetrovné a vyrovnávací dávka	96	716	0,13
<b>Dôchodkové dávky spolu</b>	11 906	12 736	0,93
Starobné dôchodky	9 490	10 112	0,94
Predčasné starobné dôchodky	81	356	0,23
Vdovské/vdovecké dôchodky	617	1 009	0,61
Sirotské dôchodky	21	55	0,38
Invalidné dôchodky	1 698	1 204	1,41

\*Prognóza výdavkov na nemocenské a dôchodkové dávky z údajov Výboru pre daňové prognózy z 02/2026. Dôchodkové dávky vrátane 13.dôchodkov. Podiel (1)/(2) označuje ako „blízko“ sú reportované hodnoty v SILCu k hodnotám oficiálnej štatistiky.

**Tabuľka 4.27 Nesimulované sociálne dávky, agregálny objem pre rok 2026 (v mil. eur)**

	SILC (1)	Prognóza* (2)	Podiel (1)/(2)
<b>Nemocenské dávky spolu</b>	315	1 078	0,29
Materské	207	362	0,57
Nemocenské, ošetrovné a vyrovnávací dávka	109	716	0,15
<b>Dôchodkové dávky spolu</b>	12 409	13 142	0,94
Starobné dôchodky	9 836	10 546	0,93
Predčasné starobné dôchodky	84	240	0,35
Vdovské/vdovecké dôchodky	649	1 060	0,61
Sirotské dôchodky	23	56	0,41
Invalidné dôchodky	1 816	1 238	1,47

\*Prognóza výdavkov na nemocenské a dôchodkové dávky z údajov Výboru pre daňové prognózy z 02/2026. Dôchodkové dávky vrátane 13.dôchodkov. Podiel (1)/(2) označuje ako „blízko“ sú reportované hodnoty v SILCu k hodnotám oficiálnej štatistiky.



© Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť

TWIN CITY B

Mlyské nivy 12

821 09 Bratislava

Slovakia

[www.rrz.sk](http://www.rrz.sk)